

WERSJA nr 0.02

ZADANIE 3

pn. Opracowanie przygotowujące rozwiązania prawne, kontrolne oraz inwestycyjne na bazie „Wytycznych w zakresie lokalizacyjnych i technicznych aspektów zabudowy na obszarach zagrożenia powodziowego”

3.2 Opracowanie Raportu w zakresie możliwości lokalizacji i wymagań dla zabudowy i zagospodarowania terenu na obszarach zagrożonych powodzią stosowanych w Polsce wraz z analizą obowiązujących rozwiązań prawnych

CZĘŚĆ URBANISTYCZNA

wraz

3.4 Propozycje standardowych zapisów planistycznych

w ramach projektu

„Wdrożenie instrumentów wspierających realizację działań PZRP”

Dofinansowano ze środków
Narodowego Funduszu
Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej

Państwowe
Gospodarstwo Wodne
Wody Polskie

Łódź/Gdynia, kwiecień 2020 r.

Wykonawca zadania w składzie:

wind-hydro

WIND-HYDRO Grzegorz Łukasiewicz
ul. Opiekuńcza 19, 93-411 Łódź
www.windhydro.pl

Kancelaria Radców Prawnych CIC
Pikor, Behnke, Dmoch, Fryzowski Sp.p.

ul. Śląska 50/6, 81-310 Gdynia
www.kpcic.gdynia.pl

Historia zmian

Wersja	Data	Autor	Zakres zmian
0.01	07.04.2020	Barbara Wysmyk-Lamprecht Magdalena Salwa Gabriel Ferliński Małgorzata Stolarska (WIND-HYDRO) Michał Behnke (KPCIC)	wersja przekazana do oceny
0.02	23.04.2020	Barbara Wysmyk-Lamprecht Gabriel Ferliński	wersja po uwagach - finalna

Spis treści

1.	Wprowadzenie.....	4
2.	Obowiązujące rozwiązania prawne w zakresie kształtowania zagospodarowania terenów zagrożenia powodzią	9
3.	Charakterystyka wybranych gmin Polski pod względem występowania lub ryzyka wystąpienia powodzi – ujęcie na podstawie studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.....	17
4.	Ustalenia dokumentów planowania przestrzennego szczebla wojewódzkiego	22
5.	Ustalenia dokumentów planowania przestrzennego szczebla gminnego.....	25
5.1.	Studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin.	25
5.1.1.	Zapewnienie racjonalnego gospodarowania obszarami zagrożenia powodziowego.	25
5.1.2.	Zapewnienie ochrony i zwiększenia naturalnej retencji oraz przywracania naturalnych warunków przepływu.	29
5.2.	Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.....	35
5.2.1.	Zapewnienie racjonalnego gospodarowania obszarami zagrożenia powodziowego.	35
5.2.2.	Zapewnienie ochrony i zwiększenia naturalnej retencji oraz przywracania naturalnych warunków przepływu	57
5.3.	Polityki przeciwdziałania powodzi i jej skutkom.	63
6.	Podsumowanie - rekomendacje i zalecenia wynikające z analizy ustaleń dokumentów planistycznych.....	64
7.	Propozycje ustaleń miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dotyczących potencjału retencyjnego.....	68
8.	Propozycje ustaleń miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dotyczących terenów przeznaczonych pod zabudowę w obszarach szczególnego zagrożenia powodzią.	76
9.	Spis załączników	90
10.	Spis literatury.....	91
11.	WYKAZ SKRÓTÓW.....	92

1. Wprowadzenie

Przedmiotem opracowania jest przygotowanie przeglądu dokumentów z zakresu planowania przestrzennego opracowywanych dla gmin i województw w Polsce pod kątem zapisów dotyczących gospodarowania obszarami zagrożenia powodziowego, a także ochrony i zwiększania naturalnej retencji oraz przywracania naturalnych warunków przepływu.

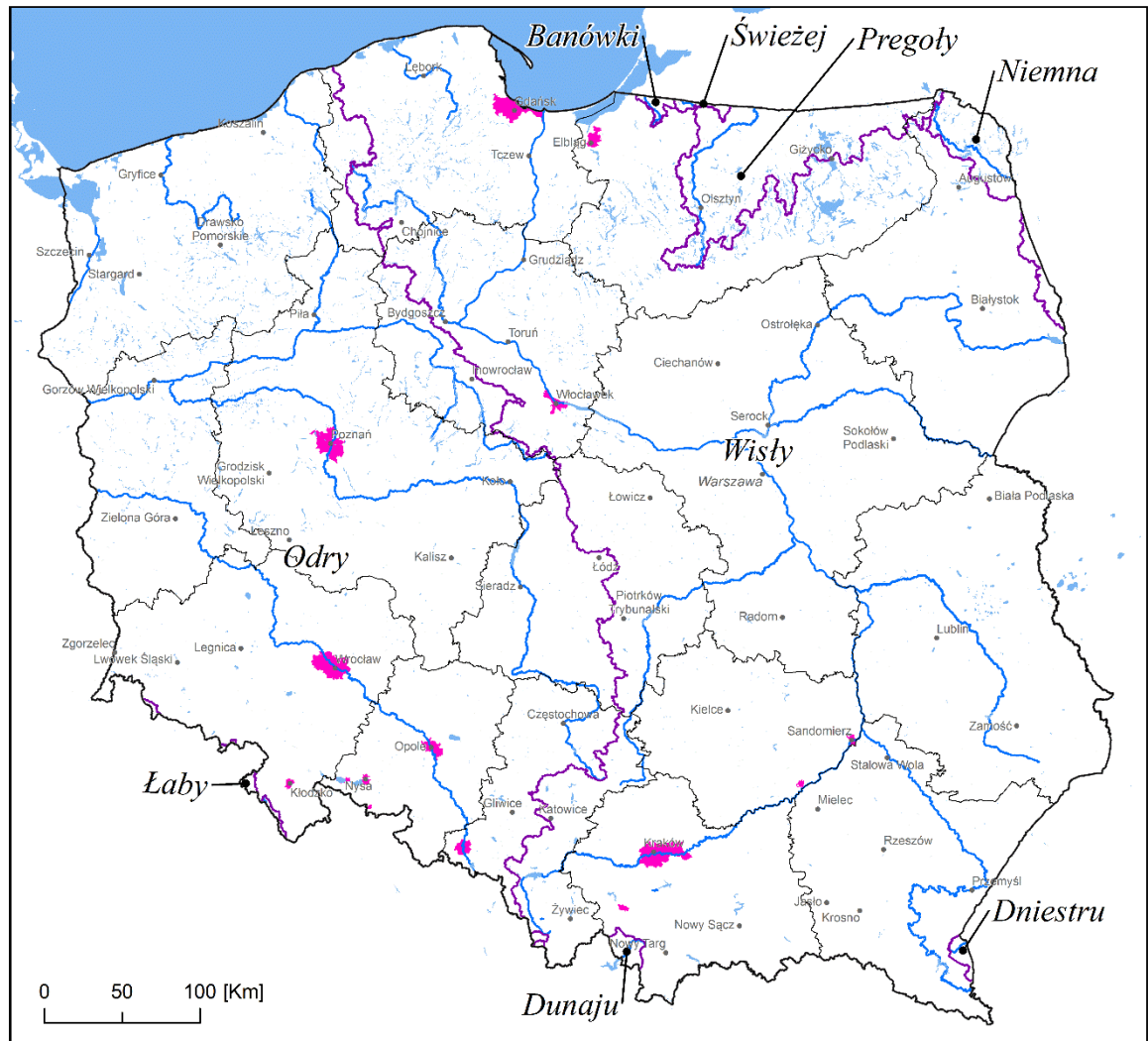
Planowanie przestrzenne określa zasady zagospodarowania oraz lokalizacji zabudowy, a także stanowi jeden z podstawowych instrumentów kształtowania i ochrony środowiska, w tym m.in. zasobów wodnych. Z tego względu niezwykle ważne jest także uwzględnienie w dokumentach planistycznych zaleceń i metod, które mogą przyczynić się do zrównoważonego kształtowania zdolności retencyjnych zlewni rzecznej w celu przeciwdziałania skutkom powodzi i suszy (Mrozik, Przybyła 2013). Same zdolności retencyjne zlewni mogą być kształtowane przez odpowiednie działania zmierzające do poprawy struktury bilansu wodnego i zwiększenia zasobów wodnych w ramach różnych form retencji (Kowalewski 2003).

Celem przeprowadzonej analizy dokumentów planistycznych było przygotowanie na podstawie wyników analizy, propozycji standardowych zapisów w dokumentach i aktach planistycznych oraz rozstrzygnięciach administracyjnych ujętych w OPZ na wykonanie zadania pn.: „Wdrożenie instrumentów wspierających realizację działań PZRP” – w zadaniach 1,3,4,5, a w szczególności w zakresie:

- 1) lokalizacji i wymagań dla zabudowy na obszarach zagrożonych powodzią (Zadanie 3 wg OPZ),
- 2) zapewnienia ochrony i zwiększania naturalnej retencji oraz przywracania naturalnych warunków przepływu (Zadanie 1 wg OPZ).

Jednocześnie wyniki analizy stanowią ważne źródło danych dla realizacji zadań polegających na przygotowaniu propozycji zapisów optymalizujących obecne lub odnoszących się do propozycji zmian prawnych. Propozycje zapisów legislacyjnych zrealizowano w odrębnym opracowaniu.

Dla realizacji zakresu przedmiotowego opracowania **wytypowano 16 miast** polskich zróżnicowanych pod względem rodzaju mechanizmu powstawania zagrożenia powodziowego, jego przebiegu (czasu trwania) i zasięgu terytorialnego (mapa poniżej).

Mapa lokalizacji miast wybranych do analiz przedmiotowych

- Analizowane miasta
- Granice województw
- Obszary dorzeczy w Polsce
- Granice państwa
- Zbiorniki i Jeziora
- ~ Cieki
- Miasta z siedzibą ZZ PGWWP

Rysunek 1 Mapa lokalizacji miast wybranych do analiz przedmiotowych.

Do analizy wybrano miasta, w których w ostatnich latach wystąpiły powodzie o katastrofalnych skutkach m.in.: Wrocław (1997 r., 2018 r.), Kraków (1997 r., 2010 r.), Sandomierz (2010 r.), Opole (1997 r.), Racibórz (1997 r.), Kłodzko (1997 r.), Nysa (1997 r.), Elbląg (2017 r.), Gdańsk (2001 r.), Głucholazy (1997 r., 2014 r.), Maków Podhalański (2001 r.). Oprócz miast, w obrębie których występują powodzie rzeczne, włączono do analizy Elbląg i Gdańsk – miasta, w których powodzie związane są także z wodami morskimi (powodzie sztormowe, związane ze zlodzeniem Bałtyku lub wpływem fali wezbraniowej w ujściowych odcinkach rzek). Przeanalizowano także dokumenty planistyczne dla Włocławka – miasta, którego dotyczy zagrożenie powodzią rzeczną związaną

z ustępowaniem pokrywy lodowej na zbiorniku i tworzeniem się zatorów lodowych. Włocławek, Otmuchów i Nysa, to miasta położone poniżej zbiorników zaporowych – zapewnienie bezpieczeństwa powodziowego tych miast wymaga utrzymania obiektów stopni wodnych w dobrym stanie technicznym.

Tabela 1 – Główne źródła wezbrań w miastach wybranych do analizy.

nazwa miasta	województwo	główne źródło wezbrania (powodzi)
Gdańsk	pomorskie	rzeka Wisła/wody morskie Morze Bałtycki
Elbląg	warmińsko-mazurskie	rzeka Elbląg/wody morskie Morze Bałtyckie
Włocławek	kujawsko-pomorskie	rzeka Wisła
Poznań	wielkopolskie	rzeka Warta
Wrocław	dolnośląskie	rzeka Odra
Kłodzko	dolnośląskie	rzeka Nysa Kłodzka
Opole	opolskie	rzeka Odra
Nysa	opolskie	rzeka Nysa Kłodzka
Otmuchów	opolskie	rzeka Nysa Kłodzka
Głucholazy	opolskie	rzeka Biała Głuchotańska
Racibórz	śląskie	rzeka Odra
Kraków	małopolskie	rzeka Wisła
Niepołomice	małopolskie	rzeka Wisła
Maków Podhalański	małopolskie	rzeka Skawa
Sandomierz	świętokrzyskie	rzeka Wisła
Połaniec	świętokrzyskie	rzeka Wisła

Analizie poddano 3 rodzaje dokumentów z zakresu planowania i zagospodarowania przestrzennego:

- 1) Plany zagospodarowania przestrzennego województw (PZPW) – strategiczne dokumenty planowania przestrzennego sporządzone obowiązkowo dla terenów województw w granicach administracyjnych. Plan zagospodarowania przestrzennego województwa uchwała sejmik województwa.
- 2) Studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego (SUiKZP) gmin – strategiczne dokumenty planowania przestrzennego, określające politykę przestrzenną gminy, w tym lokalne zasady zagospodarowania przestrzennego; sporządzane obowiązkowo dla terenów gmin w granicach administracyjnych. Studium uchwała rada

gminy. SUIKZP musi uwzględniać ustalenia PZPW. Ustalenia SUIKZP są wiążące dla organów gminy przy sporządzaniu MPZP. Studium nie jest aktem prawa miejscowego.

- 3) Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego (MPZP) – dokumenty kształtujące prawo lokalne sporządzane fakultatywnie dla gmin w granicach administracyjnych lub dla ich fragmentów. Zgodnie z art. 18 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym uchwalanie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego (dalej MPZP) należy do wyłącznej kompetencji rady gminy. Plan miejscowy uchwała rada gminy, po stwierdzeniu, że nie narusza on ustaleń studium. Plan miejscowy jest aktem prawa miejscowego, w którym określa się przeznaczenie terenów, sposób ich zagospodarowania i warunki zabudowy, a jego ustalenia kształtują, wraz z innymi przepisami, sposób wykonywania prawa własności nieruchomości.

Dodatkowo dokonano przeglądu ustaleń tzw. polityk wodnych, czyli innych niż wyżej wymienione w pkt. 1-3 dokumentów diagnozujących problemy powodziowe na terenie gmin i określające sposób przeciwdziałania zjawiskom powodzi.

Zakres analizowanych zagadnień obejmuje ustalenia dokumentów planistycznych dotyczące zapewnienia racjonalnego gospodarowania obszarami zagrożenia powodziowego, w tym w zakresie ustalania warunków zabudowy i zagospodarowania terenu służące: wyeliminowaniu lub unikaniu wzrostu zagospodarowania na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią, ograniczeniu istniejącego zagospodarowania oraz wrażliwości obiektów i społeczności na zagrożenie powodziowe, określeniu warunków możliwego zagospodarowania obszarów chronionych obwałowaniami. Analizy dokonano w podziale na zagadnienia:

Studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin (SUIKZP):

- 1) wskazanie terenów zagrożenia powodzią ;
- 2) zakazy i ograniczenia w zagospodarowaniu obszarów i sposobie ich użytkowania, zasady zagospodarowania zmierzające do wyeliminowania lub unikania wzrostu zagospodarowania, ograniczanie istniejącego zagospodarowania, wskazanie terenów wyłączonych spod zabudowy;
- 3) warunki możliwego zagospodarowania obszarów - warunki dopuszczalności zabudowy, zasady kształtowania zabudowy, wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów;
- 4) ograniczanie możliwości dowolnego zmieniania sposobu użytkowania obiektów budowlanych i inne zapisy dotyczące terenów powodziowych;

Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego (MPZP):

- 1) wskazanie terenów zagrożenia powodzią;
- 2) szczególne warunki zagospodarowania terenów oraz ograniczenia w ich użytkowaniu, w tym zakaz zabudowy;
- 3) zasady modernizacji, rozbudowy i budowy systemów komunikacji i infrastruktury technicznej

- 4) sposób i termin tymczasowego zagospodarowania, urządzania i użytkowania terenów;
- 5) zasady ochrony i kształtowania ładu przestrzennego;
- 6) zasady ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu.

Powyższe zagadnienia przeanalizowano w podziale na różne rodzaje terenów zagrożenia powodzią:

- 1) obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi 0,2% lub na których istnieje prawdopodobieństwo wystąpienia zdarzenia ekstremalnego;
- 2) obszary szczególnego zagrożenia powodzią;
- 3) obszary obejmujące tereny narażone na zalanie w przypadku uszkodzenia lub zniszczenia: a) wału przeciwpowodziowego, b) wału przeciwsztormowego, c) budowli piętrzącej.

Zakres przedmiotowy niniejszego raportu obejmuje także analizę uwzględniania potrzeb ochrony przeciwpowodziowej opartych na poprawie naturalnej retencyjności zlewni na przykładzie wybranych dokumentów planistycznych. Analizie poddano 8 grup działań, które mogą poprawić zdolność retencyjną, w tym:

- 1) ochrona i zwiększanie naturalnej retencji na terenach zurbanizowanych oraz niezurbanizowanych (ze szczególnym uwzględnieniem odprowadzania wód opadowych i roztopowych);
- 2) przywracanie naturalnych warunków przepływu,
- 3) przywracanie naturalnych parametrów morfologicznych rzek oraz ekosystemów dolinnych;
- 4) zwiększanie retencji zlewniowej przez zalesienie;
- 5) zwiększanie retencji zlewniowej przez wyłączenie gruntów z produkcji rolnej;
- 6) zwiększanie retencji zlewniowej przez odstąpienie od intensywnej gospodarki rolnej na terenach zagrożenia powodziowego;
- 7) zwiększanie retencji zlewniowej przez wprowadzenia upraw lub nasadzeń korzystnych z punktu widzenia realizacji celów zarządzania ryzykiem powodziowym;
- 8) zwiększanie retencji zlewniowej przez likwidację upraw lub nasadzeń niekorzystnych z punktu widzenia realizacji celów zarządzania ryzykiem powodziowym.

W PZPW i tzw. Politykach wodnych” przeanalizowano ustalenia dotyczące terenów zagrożenia powodzią i wymagań ochrony przeciwpowodziowej – kierunki działań, rekomendacje i wytyczne.

Efektem przeglądu ustaleń dokumentów planistycznych są tabele zawierające cytaty z poszczególnych dokumentów stanowiące załączniki do niniejszego raportu: Załączniki 1, 2, 3 i 4 dotyczące racjonalnego gospodarowania obszarami zagrożenia powodziowego oraz Załączniki 5, 6, 7 i 8 dotyczące retencji.

2. Obowiązujące rozwiązania prawne w zakresie kształtowania zagospodarowania terenów zagrożenia powodzią

Obecnie zakres możliwych do wprowadzenia ustaleń z zakresu kształtowania zagospodarowania na terenach zagrożenia powodzią – właściwych do uwzględnienia w dokumentach z zakresu planowania przestrzennego – określają:

- 1) Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 293), data wejścia w życie: 11 lipca 2003 r. (u.o.p.z.p);
- 2) Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 27 września 2003 r. w sprawie wymaganego zakresu projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego (Dz. U. Nr 164, poz. 1587), data wejścia w życie: 27 września 2003 r.;
- 3) Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie wymaganego zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz. U. Nr 118, poz. 1233), data wejścia w życie: 10 czerwca 2004 r.;
- 4) Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne (Dz. U. 2020 poz. 310), data wejście w życie: 1 stycznia 2018 r.;
- 5) Rozporządzenie Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej oraz Ministra Inwestycji i Rozwoju z dnia 24 stycznia 2019 r. w sprawie zakresu wymagań oraz warunków dla planowanej zabudowy oraz planowanego zagospodarowania terenów położonych na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią oraz sposobu ich ustalania (Dz. U. 2019 poz. 244), data wejścia w życie: 23 lutego 2019 r.

Jak wynika z zacytowanych poniżej w tabeli przepisów Ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, dokumenty kształtujące zagospodarowanie terenów gmin obligatoryjnie muszą uwzględniać zagadnienia dotyczące **obszarów szczególnego zagrożenia powodzią**, ustawodawca nie odniósł się do pozostałych terenów zagrożonych powodzią. Również określone ustawą kompetencje Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie w zakresie uzgodnienia SUIKZP oraz MPZP ograniczają się tylko do OSZP¹. Niemniej jednak w niniejszym opracowaniu przeanalizowano dokumenty planistyczne nie tylko pod kątem zapisów dla OSZP, ale **kompleksowo w odniesieniu do wszystkich zagadnień związanych z problematyką powodzi** na terenie gmin.

---

¹ OSZP – obszar szczególnego zagrożenia powodzią

Tabela 2 – Zagadnienia do uwzględnienia w dokumentach planistycznych dotyczące terenów zagrożonych wystąpieniem powodzi.

dokument z zakresu planowania przestrzennego	zagadnienia do uwzględnienia w dokumentach planistycznych dotyczące terenów zagrożenia powodzią ²
PZPW	<p>Art. 39. 3. W planie zagospodarowania przestrzennego województwa (...)określa się w szczególności:</p> <p>6) obszary szczególnego zagrożenia powodzią;</p> <p>Art. 41. 1. Po podjęciu przez sejmik województwa uchwały o przystąpieniu do sporządzania planu zagospodarowania przestrzennego województwa marszałek województwa kolejno:</p> <p>5a) występuje o uzgodnienie projektu planu z dyrektorem regionalnego zarządu gospodarki wodnej Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie;</p>
SUiKZP	<p>Art. 10. 1. W studium uwzględnia się uwarunkowania wynikające w szczególności z:</p> <p>3) stanu środowiska, w tym stanu rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkości i jakości zasobów wodnych oraz wymogów ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego;</p> <p>5) warunków i jakości życia mieszkańców, w tym ochrony ich zdrowia,</p> <p>6) zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia;</p> <p>13) stanu systemów komunikacji i infrastruktury technicznej, w tym stopnia uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej, energetycznej oraz gospodarki odpadami;</p> <p>15) wymagań dotyczących ochrony przeciwpowodziowej.</p> <p>2. W studium określa się w szczególności:</p> <p>3) obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego i uzdrowisk;</p> <p>11) obszary szczególnego zagrożenia powodzią oraz obszary osuwania się mas ziemnych;</p> <p>Art. 11. Wójt, burmistrz albo prezydent miasta, po podjęciu przez radę gminy uchwały o przystąpieniu do sporządzania studium, kolejno:</p> <p>5) występuje o uzgodnienie projektu studium z (...) Państwowym Gospodarstwem Wodnym Wody Polskie w zakresie dotyczącym zabudowy i zagospodarowania terenu położonego na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią</p>
MPZP	Art. 15. 2. W planie miejscowym określa się obowiązkowo:

² wg Ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, stan prawny na dzień 14 marca 2020 r.

	<p>1) przeznaczenie terenów oraz linie rozgraniczające tereny o różnym przeznaczeniu lub różnych zasadach zagospodarowania;</p> <p>2) zasady ochrony i kształtowania ładu przestrzennego;</p> <p>3) zasady ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu;</p> <p>6) zasady kształtowania zabudowy oraz wskaźniki zagospodarowania terenu, maksymalną i minimalną intensywność zabudowy jako wskaźnik powierzchni całkowitej zabudowy w odniesieniu do powierzchni działki budowlanej, minimalny udział procentowy powierzchni biologicznie czynnej w odniesieniu do powierzchni działki budowlanej,</p> <p>7) granice i sposoby zagospodarowania (...) obszarów szczególnego zagrożenia powodzią,</p> <p>9) szczególne warunki zagospodarowania terenów oraz ograniczenia w ich użytkowaniu, w tym zakaz zabudowy;</p> <p>Art. 17. Wójt, burmistrz albo prezydent miasta po podjęciu przez radę gminy uchwały o przystąpieniu do sporządzania planu miejscowego kolejno:</p> <p>6) występuje o:</p> <p>b) uzgodnienie projektu planu z:</p> <ul style="list-style-type: none"> – dyrektorem właściwego urzędu morskiego w zakresie zagospodarowania pasa technicznego, pasa ochronnego oraz morskich portów i przystani, – dyrektorem regionalnego zarządu gospodarki wodnej Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie w zakresie dotyczącym zabudowy i zagospodarowania terenu położonego na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią, <p>Art. 24. 1. uzgodnienia projektu planu miejscowego z dyrektorem regionalnego zarządu gospodarki wodnej Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie w zakresie dotyczącym zabudowy i zagospodarowania terenu położonego na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią dokonuje się w drodze decyzji, o której mowa w art. 166 ust. 5 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne</p> <p>Art. 36. 1. Jeżeli w związku z uchwaleniem planu miejscowego albo jego zmianą korzystanie z nieruchomości lub jej części w dotychczasowy sposób lub zgodnie z dotychczasowym przeznaczeniem stało się niemożliwe bądź istotnie ograniczone, właściciel albo użytkownik wieczysty nieruchomości może, z zastrzeżeniem ust. 2 i art. 371 ust. 1, żądać od gminy:</p> <p>1) odszkodowania za poniesioną rzeczywistą szkodę albo 2) wykupienia nieruchomości lub jej części.</p> <p>1a. Przepisu ust. 1 nie stosuje się, jeżeli treść planu miejscowego powodująca skutek, o którym mowa w ust. 1, nie stanowi samodzielnego ustalenia przez gminę społeczno-gospodarczego przeznaczenia terenu oraz sposobu korzystania z niego, ale wynika z:</p>
--	--

	1) uwarunkowań hydrologicznych, geologicznych, geomorfologicznych lub przyrodniczych dotyczących występowania powodzi i związanych z tym ograniczeń, określonych na podstawie przepisów odrębnych;
--	---

Ustawa Prawo wodne definiuje zagadnienia związane ze zjawiskiem występowania powodzi m.in. OSZP i inne rodzaje terenów zagrożenia powodzią – zawarte w Tabeli nr 3 poniżej. Odniesienie się do tych definicji jest niezbędne dla dokonania prawidłowej oceny zapisów analizowanych dokumentów planistycznych oraz formułowania wniosków i wytycznych do zmian prawnych.

Tabela 3 – Definicje zagadnień związanych ze zjawiskiem powodzi.

hasło	definicja zgodnie z Prawem wodnym ³
Art. 16. Ilekroć w ustawie jest mowa o:	
43) powodzi	– rozumie się przez to czasowe pokrycie przez wodę terenu, który w normalnych warunkach nie jest pokryty wodą, w szczególności wywołane przez wezbranie wody w ciekach naturalnych, zbiornikach wodnych, kanałach oraz od strony morza, z wyłączeniem pokrycia przez wodę terenu wywołanego przez wezbranie wody w systemach kanalizacyjnych
33) obszarach narażonych na niebezpieczeństwo powodzi	– rozumie się przez to obszary, na których istnieje znaczące ryzyko powodzi lub jest prawdopodobne wystąpienie znaczącego ryzyka powodzi
48) ryzyku powodziowym	– rozumie się przez to kombinację prawdopodobieństwa wystąpienia powodzi i potencjalnych negatywnych skutków powodzi dla życia i zdrowia ludzi, środowiska, dziedzictwa kulturowego oraz działalności gospodarczej
34) obszarach szczególnego zagrożenia powodzią	– rozumie się przez to: a) obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1%, b) obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10%, c) obszary między linią brzegu a wałem przeciwpowodziowym lub naturalnym wysokim brzegiem, w który wbudowano wał przeciwpowodziowy, a także wyspy i przymuliska, o których mowa w art. 224, stanowiące działki ewidencyjne, [Art. 224. Wyspy, przymuliska oraz odsypy żwirowe, powstałe w sposób naturalny na gruntach pokrytych wodami powierzchniowymi, stanowią własność właściciela tych gruntów.]

³ Wg Ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne, stan prawny na dzień 14 marca 2020 r.

	<p>d) pas techniczny;</p> <p>[39) pasie technicznym – rozumie się przez to pas techniczny w rozumieniu art. 36 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 21 marca 1991 r. o obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej i administracji morskiej;]</p>
--	---

Zasięg terenów zagrożenia powodzią określają mapy zagrożenia powodziowego i mapy ryzyka powodziowego opracowywane przez organy administracji publicznej szczebla rządowego (obecnie: Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, dawny Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej) – zakres informacji zamieszczonych na mapach zestawiono poniżej w Tabeli nr 4. Należy podkreślić, że obszary szczególnego zagrożenia powodzią, o których mowa w art. 16 pkt 34 ppkt a i b ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne przedstawione zostały na mapach zagrożenia powodziowego, zgodnie z art. 169 ust. 2 pkt 2. Ponadto zgodnie z art. 550 ust. 1 ww. ustawy, *„Obowiązek uzgodnienia, o którym mowa w art. 166 ust. 2, obejmuje obszary szczególnego zagrożenia powodzią wynikające ze studiów ochrony przeciwpowodziowej, dla których nie opracowano map zagrożenia powodziowego”*. Dla części obszaru Polski mapy te zostały opracowane do 2015 r. w ramach projektu "Informatyczny System Osłony Kraju przed nadzwyczajnymi zagrożeniami" (ISOK) i zostały przekazane przez Dyrektorów Regionalnych Zarządów Gospodarki Wodnej poszczególnym jednostkom samorządu terytorialnego (na poziomie gminy, powiatu i województwa). W następnych latach dla poszczególnych dorzeczy Rozporządzeniem Rady Ministrów przyjmowano Plany zarządzania ryzykiem powodziowym, zawierające m.in.: charakterystykę obszarów dorzeczy oraz szczegółowo wszystkich regionów wodnych, ocenę ryzyka powodziowego, cele i metody zarządzania ryzykiem powodziowym oraz sposoby ich monitorowania.

Tabela 4 – Zakres informacji zamieszczonych na mapach zagrożenia powodziowego.

zasięgi terenów zagrożenia powodzią ⁴
<p>Art. 169.</p> <p>1. Dla obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi wskazanych we wstępnej ocenie ryzyka powodziowego sporządza się mapy zagrożenia powodziowego.</p> <p>2. Na mapach zagrożenia powodziowego przedstawia się w szczególności:</p> <p>1) obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi 0,2% lub na których istnieje prawdopodobieństwo wystąpienia zdarzenia ekstremalnego;</p> <p>2) obszary szczególnego zagrożenia powodzią;</p> <p>3) obszary obejmujące tereny narażone na zalanie w przypadku uszkodzenia lub zniszczenia:</p> <p>a) wału przeciwpowodziowego, b) wału przeciwsztormowego, c) budowli piętrzącej.</p>

⁴ Wg Ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne, stan prawny na dzień 14 marca 2020 r.

Ustawa Prawo wodne określa **zakres możliwych działań** na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią, a także ograniczenia w zakresie działań mogących wpłynąć na szczelność i stabilność wałów przeciwpowodziowych – zawarte w tabeli poniżej. Działania te w niewielkim stopniu odnoszą się do kwestii możliwych do uwzględnienia w dokumentach z zakresu planowania przestrzennego.

Tabela 5 – Zakres działań na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią oraz działań związanych z utrzymaniem we właściwym stanie wałów przeciwpowodziowych

rodzaj terenu	zakres działań ⁵
obszary szczególnego zagrożenia powodzią	<p>Art. 77. 1. Zakazuje się:</p> <p>3) na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią:</p> <p>a) gromadzenia ścieków, nawozów naturalnych, środków chemicznych, a także innych substancji lub materiałów, które mogą zanieczyścić wody, oraz prowadzenia przetwarzania odpadów, w szczególności ich składowania,</p> <p>b) lokalizowania nowych cmentarzy;</p> <p>2. Zakazy, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i 3, nie obejmują wykorzystywania gruzu, mas ziemnych oraz skalnych przy wykonywaniu robót związanych z utrzymywaniem lub regulacją wód, ochroną brzegu morskiego i morskich wód wewnętrznych oraz pogłębianiem morskich dróg wodnych.</p> <p>3. Jeżeli nie spowoduje to zagrożenia dla jakości wód w przypadku wystąpienia powodzi, właściwy organ Wód Polskich może, w drodze decyzji, zwolnić od zakazu, o którym mowa w ust. 1 pkt 3, określając warunki niezbędne dla ochrony jakości wód.</p> <p>7. Wyrażenie zgody na lokalizowanie na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią nowych cmentarzy następuje w decyzji, o której mowa w art. 166 ust. 5.</p> <p>Art. 175. 1. W celu zapewnienia właściwych warunków przepływu wód powodziowych właściwy organ Wód Polskich może, w drodze decyzji, nakazać usunięcie drzew lub krzewów na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią.</p>
wały przeciwpowodziowe i ich otoczenie	<p>Art. 176. 1. W celu zapewnienia szczelności i stabilności wałów przeciwpowodziowych zakazuje się wykonywania robót lub czynności, które mogą wpływać na szczelność lub stabilność wałów przeciwpowodziowych, w tym:</p> <p>1) przejeżdżania przez wały oraz wzdłuż wałów pojazdami lub konno oraz przepędzania zwierząt, z wyjątkiem miejsc do tego przeznaczonych;</p> <p>2) uprawy gruntu, sadzenia drzew lub krzewów na wałach oraz w odległości mniejszej niż 3 m od stopy wału;</p> <p>3) prowadzenia przez osoby nieuprawnione robót lub czynności ingerujących w konstrukcję wałów przeciwpowodziowych, w tym ich</p>

⁵ Wg Ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne, stan prawny na dzień 14 marca 2020 r.

	<p>rozkopywania, uszkodzania darniny lub innych umocnień skarp i korony wałów, wbijania słupów i ustawiania znaków;</p> <p>4) wykonywania na wałach przeciwpowodziowych obiektów lub urządzeń niezwiązanych z nimi funkcjonalnie;</p> <p>5) wykonywania obiektów budowlanych, kopania studni, sadzawek, dołów oraz rowów w odległości mniejszej niż 50 m od stopy wału;</p> <p>6) lokalizowania cmentarzy w odległości mniejszej niż 50 m od stopy wału.</p>
	<p>Art. 179. 1. Wykonanie drogi rowerowej oraz wyznaczenie szlaku turystycznego pieszego lub rowerowego na wale przeciwpowodziowym wymaga uzyskania zgody właściciela tego wału.</p>

Określony powyżej zakres ograniczeń, nie oznacza, iż działania gmin w zakresie gospodarowania przestrzenią w kontekście zagrożeń powodziowych mają ograniczać się jedynie do uwzględnienia ujętych powyżej w tabeli zakazów. Ustawa Prawo wodne wskazuje na szereg innych działań, jakie należy podejmować dla ograniczania zasięgu przestrzennego powodzi oraz zapobiegania jej skutkom – wykaz w tabeli poniżej.

Tabela 6 – Działania do realizacji dla ochrony przed powodzią .

rodzaj działania	działania do realizacji w zakresie zagospodarowania przestrzennego ⁶
Art. 165. 1. Ochronę przed powodzią realizuje się w szczególności przez:	<p>1) kształtowanie zagospodarowania przestrzennego dolin rzecznych lub terenów zalewowych, w szczególności obszarów szczególnego zagrożenia powodzią;</p> <p>2) racjonalne retencjonowanie wód oraz użytkowanie budowli przeciwpowodziowych, a także sterowanie przepływami wód;</p> <p>4) zachowanie, tworzenie i odtwarzanie systemów retencji wód;</p> <p>5) budowę, przebudowę i utrzymywanie budowli przeciwpowodziowych;</p>

Dla pełnej oceny ustaleń analizowanych dokumentów z zakresu planowania przestrzennego konieczne jest uwzględnienie zmian jakie dokonały się na przestrzeni ostatni kilkunastu lat w Prawie wodnym. Obowiązująca przed 1 stycznia 2018 r. ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne (Dz. U. z 2017 r. poz. 1121) definiowała (przez pewien okres czasu) obszary bezpośredniego zagrożenia powodzią oraz obszary potencjalnego zagrożenia powodzią i obligowała dyrektorów regionalnych zarządów gospodarki wodnej do określania ich zasięgu w studiach ochrony przeciwpowodziowej. Wprowadzone w zmianie tej ustawy nowe pojęcie: „obszary szczególnego zagrożenia powodzią” zostało zdefiniowane analogicznie jak w obecnie obowiązujących przepisach, ale obowiązujące wówczas ograniczenia w zagospodarowaniu przestrzennym tych terenów były bardziej rygorystyczne. Przed 1 stycznia 2018 r. obowiązywały zakazy określone w art. 88l ust. 1 oraz w art. 40 ust. 1 pkt 3 ww. ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne. Tylko

⁶ Wg Ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne, stan prawny na dzień 14 marca 2020 r.

w szczególnych wypadkach, jeżeli nie utrudniało to ochrony przed powodzią, dyrektor Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej mógł, w drodze decyzji, zwolnić od zakazów określonych w art. 88l ust. 1 oraz zwolnić od zakazów określonych w art. 40 ust. 1 pkt 3 ustawy Prawo wodne, określając warunki niezbędne dla ochrony jakości wód.

Prawo wodne obowiązujące do **31 grudnia 2017 r. zabraniało:**

- 1) „*lokalizowania na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią **nowych przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko**, gromadzenia ścieków, odchodów zwierzęcych, środków chemicznych, a także innych materiałów, które mogą zanieczyścić wody, prowadzenia odzysku lub unieszkodliwiania odpadów, w tym w szczególności ich składowania*” (zgodnie z art. 40),
- 2) na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią wykonywania robót oraz czynności utrudniających ochronę przed powodzią lub zwiększających zagrożenie powodziowe, w tym:
  - „*wykonywania urządzeń wodnych oraz **budowy innych obiektów budowlanych, z wyjątkiem dróg rowerowych***;
  - **sadzenia drzew lub krzewów**, z wyjątkiem plantacji wiklinowych na potrzeby regulacji wód oraz roślinności stanowiącej element zabudowy biologicznej dolin rzecznych lub służącej do wzmocnienia brzegów, obwałowań lub odsypisk;
  - **zmiany ukształtowania terenu, składowania materiałów** oraz wykonywania innych robót, z wyjątkiem robót związanych z regulacją lub utrzymywaniem wód oraz brzegu morskiego, budową, przebudową lub remontem drogi rowerowej, a także utrzymywaniem, odbudową, rozbudową lub przebudową wałów przeciwpowodziowych wraz z obiektami związanymi z nimi funkcjonalnie oraz czynności związanych z wyznaczaniem szlaku turystycznego pieszego lub rowerowego” (zgodnie z art. 88l).

Podczas gdy przepisy ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. (data wejścia w życie 1 stycznia 2018 r.) zakazują na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią jedynie „*gromadzenia ścieków, (...) oraz lokalizowania nowych cmentarzy*” (zgodnie z art. 77 ust. 1 pkt. 3) – szczegółowy wykaz w Tabeli nr 5.

Z przytoczonych powyżej przepisów został **usunięty, bardzo istotny** z punktu widzenia zagospodarowania obszarów powodziowych, **zakaz dotyczący „budowy innych obiektów budowlanych”**.

---

⁷ Zgodnie z art. 3 pkt 1 przez obiekt budowlany należy rozumieć budynek, budowlę bądź obiekt małej architektury, wraz z instalacjami zapewniającymi możliwość użytkowania obiektu zgodnie z jego przeznaczeniem, wzniesiony z użyciem wyrobów budowlanych.

3. Charakterystyka wybranych gmin Polski pod względem występowania lub ryzyka wystąpienia powodzi – ujęcie na podstawie studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.⁸

Poniższe zestawienie informacji na temat występowania lub ryzyka wystąpienia powodzi dotyczy wybranych gmin Polski. Wszystkie opisy zostały sporządzone na podstawie obowiązujących, sporządzanych obligatoryjnie dla każdej z nich dokumentów planistycznych o charakterze strategicznym – studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin (większość opisów stanowi cytaty z obowiązujących dokumentów). Opisy te nie zawierają w większości przypadków odniesienia do informacji zawartych na aktualnych mapach zagrożenia powodziowego (takie informacje zawarte są w tabelach od nr 1 do nr 8 stanowiących załączniki do niniejszego Raportu). Przy każdej z gmin wpisano datę uchwalenia dokumentu planistycznego – data określa rok uchwalenia, który nie jest tożsamy z datą aktualności danych i informacji zawartych w dokumencie (opracowanie studium trwa ok. 4-5 lat, dane zawarte w dokumencie powinny być aktualne na czas opiniowania i uzgodnień dokumentu). Poszczególne gminy różnią się znacznie sposobem ujęcia zagadnienia występowania lub ryzyka wystąpienia zjawiska powodzi na ich terenie, czego konsekwencją jest brak możliwości ujednolicenia poniższych opisów.

Gdańsk (2019) - jest zagrożony wieloma rodzajami powodzi: opadowe, roztopowe, zatorowe śryżowe i zatorowe lodowe, powódzie sztormowe oraz tzw. powódzie mieszane, powstające w wyniku wezbrania wód w ciekach oraz jednoczesnego działania wiatru wiejącego od morza, a także – choć o znacznie rzadziej występujące - powódzie będące wynikiem zniszczenia lub uszkodzenia obiektów osłony przeciwpowodziowej lub przeciwsztormowej. Obszar szczególnego zagrożenia powodzią wodami Zatoki Gdańskiej obejmuje cenne inwestycyjnie tereny o powierzchni około 2100 ha zlokalizowane w większości w obrębie Morskiego Portu Gdańsk, a także znaczną część Stogów portowych, Stogów mieszkaniowych i Młynisk-Letnicy, część Śródmieścia historycznego, Nowego Portu, Błoni-Płoni i Wyspy Sobieszeskiej oraz niewielkie fragmenty Brzeźna i Oliwy Dolnej. Na mocy prawa wodnego, obszarami szczególnego zagrożenia są także tereny pasa technicznego oraz międzywale. Plan zarządzania ryzykiem powodziowym wskazuje do realizacji na terenie Gdańska planowane inwestycje przeciwpowodziowe, w tym budowę zrzutu wód z Kanału Raduni do zbiornika przypolderowego w rejonie Czerwonego Mostu, a także potrzebę zbadania zasadności budowy wrót przeciwsztormowych na Martwej Wiśle i Wiśle Śmiałej. Dla miasta opracowano Gdańską Politykę Wodną (Biuro Rozwoju Gdańska, 2018).

Elbląg (2010) – zagrożenie powodziowe na terenie miasta zależy od: poziomu wody w Zalewie Wiślanym (woda wpływa do rzeki Elbląg i do Jeziora Drużno, co wywołuje zagrożenie zalaniem obszarów depresyjnych oraz nisko położonego nadbrzeża portowego), od intensywności opadów i intensywności roztopów (powódzie wewnątrzpolderowe, zagrożenie zalaniem obszarów wzdłuż dolnych odcinków rzeki Kumieli i rzeki Babicy), a także potencjalnego przerwania tamy na zbiornikach retencyjnych Kumieli (spowodowane erozją wodną lub niewłaściwą konserwacją wałów ziemnych). Podpiętrzenie wody w rzece Elbląg zmniejsza możliwości odpływu wody z terenu miasta potokami Kumielą i Babicą, a również kolektorami deszczowymi

⁸ Opracowano na podstawie obowiązujących studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego poszczególnych gmin

odprowadzającymi wodę do wymienionych rzek i bezpośrednio do rzeki Elbląg. Dla zmniejszenia ryzyka wystąpienia powodzi planowana jest budowa zbiorników wyrównujących przepływy wysokiej wody na rzece Kumieli oraz przebudowa rzeki Babicy, w szczególności odtworzenie ujściowego odcinka koryta rzeki i jej regulacja. W związku z występującym zagrożeniem powodziowym na terenie Elbląga opracowano „Program ogólny kanalizacji deszczowej i odwodnienie miasta”.

Włocławek (2007) – większość terenów miasta położona jest poza zasięgiem wód powodziowych $Q=1\%$ (na poziomie 57,7 m n.p.m.). Na okresowe zalewanie wodami powodziowymi narażone są nisko położone tereny nadbrzeżne wzdłuż Wisły poniżej wybudowanego w latach 1962–1970 stopnia wodnego. Zagrożenie zalaniem w przypadku awarii obiektów stopnia wodnego, skutkujące niekontrolowanym odpływem wody ze zbiornika, dotyczy terenów zarówno na prawym brzegu Wisły (Zawiśle) jak i na lewym brzegu (Śródmieście w rejonie Bulwarów oraz ujścia rzeki Zgłowiączki). Są to obszary depresyjnie położone w stosunku do normalnego piętrzenia wody w Zbiorniku Wodnym Włocławek (rzędnej 57,3 m n.p.m.), zagrożone zalaniem w wyniku przekroczenia przez wodę rzędnych korony zapory, jej awarii lub długotrwałych przesiąków przez korpus lub podłoże. Na lewym brzegu Wisły wałami przeciwpowodziowymi chronione są tereny położone we centralnej (odcinek na wschód od przeprawy mostowej), wschodniej i północno-zachodniej części miasta, gdzie zlokalizowane są zakłady przemysłowe oraz Grupowa Oczyszczalnia Ścieków. Dla dodatkowego zabezpieczenia lewobrzeżnej części miasta przed zalaniem wybudowano: zaporę boczną, zaporę awaryjną oraz kanał przelewowy. Na prawym brzegu Wisły (Zawiśle) funkcjonuje wybudowany w 1935 r. wał przy ul. Cysterskiej, którego zadaniem jest kierowanie tzw. „wielkiej wody” w światło mostu stalowego.

Poznań (2014) – na terenie miasta nie występuje duże zagrożenie powodziowe, na co mają wpływ znajdujące się w regionie urządzenia hydrotechniczne: zbiornik retencyjny Jeziorsko (ze stałą rezerwą powodziową) oraz system polderów na odcinku Jeziorsko – Konin⁹. Głównymi przyczynami zagrożenia powodziowego lub podtopień na terenie miasta są: przelanie się wody przez koronę obwałowań, przesiąki przez stopę oraz korpus wału, rozmycie skarpy wału, gwałtowne i nadmierne opady deszczu, gwałtowne topnienia śniegu i pokrywy lodowej, awarie urządzeń sieci wodno-kanalizacyjnej, zbyt małe średnice przepustów, rurociągów i światła mostków oraz zanieczyszczenia, które blokują drożność ww. urządzeń. Na terenie miasta funkcjonują trzy ciągi wałów przeciwpowodziowych tj.: dwa lewobrzeżne (w tym wykonany w latach 1924-1926 wał dla ochrony łąk Dębińskich i Wildeckich) i jeden prawobrzeżny (również wykonany w okresie międzywojennym).

Wrocław (2018) - miasto odnotowało 4 powodzie w XIX w. i udokumentowano 12 dużych powodzi XX w., z których największa (podobnie jak w przypadku wielu pozostałych analizowanych miast)

---

⁹ Dodatkowym zabezpieczeniem przeciwpowodziowym dla miasta będzie zbiornik Wielowieś Klasztorna na Prośnie o powierzchni 1704 ha – jedna z najważniejszych inwestycji hydrotechnicznych w Polsce. Budowę zbiornika zaplanowano na lata 2023-2027. Ma chronić południową Wielkopolskę przed powodzią oraz zabezpieczyć region przed skutkami suszy (źródło: <https://inzynieria.com/geoinzynieria/wiadomosci/56575,wielkopolska-co-z-budowa-zbiornika-wielowieś-klasztorna>)

wystąpiła w lipcu 1997 roku. W obowiązującym Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Wrocławia¹⁰, oprócz zasięgów OSZP, wskazano maksymalny zasięg, notowanych do tej pory historycznie powodzi. W dokumencie tym uznano Odrę za najbardziej wyrazistego twórcę wyjątkowego klimatu miasta oraz „urbanistkę naturalnego krajobrazu Wrocławia”. Z uwagi na bezpieczeństwo mieszkańców terenów Wrocławia oraz pozostałych narażonych na zalanie terenów w dorzeczu Odry, rząd RP uruchomił projekt „Program dla Odry”. Obejmuje on przede wszystkim budowę systemu czynnego i biernego zabezpieczenia przeciwpowodziowego, przy jednoczesnej ochronie przyrody. Zasadniczym celem Projektu jest poprawa ochrony przed powodzią terenów w dolinie Odry, od Raciborza do Wrocławia. Cel ten ma zostać osiągnięty dzięki budowie suchego zbiornika przeciwpowodziowego w Raciborzu oraz modernizacji obiektów i budowli hydrotechnicznych Wrocławskiego Węzła Wodnego, służącej zwiększeniu przepustowości Odry na terenie i w okolicy Wrocławia.

Kłodzko (2018) – zagrożenie powodziowe podczas występowania długotrwałych opadów stwarzają przepływające przez miasto rzeki posiadające charakter rzek górskich (krótki czas koncentracji wezbrań i ich szybkie opadanie): Nysa Kłodzka, Bystrzyca Dusznicka, Jaskówka i Jodłownik, Jawornik i Dębinka (wschodnia część miasta) oraz Młynówka (centralna część miasta). Zlewnia rzeki Nysa Kłodzka do wodowskazu w Kłodzku ma charakter górski i podgórski, w którym występuje największe zagrożenie powodziowe w Rzeczypospolitej Polskiej. Wezbrania dzielącej miasto na dwie części Nysy Kłodzkiej i jej dopływów są gwałtowne, szybki odpływ wód wzmacnia techniczna zabudowa brzegów koryt głównych tych cieków (prawdopodobieństwo osiągnięcia lub przekroczenia stanu ostrzegawczego w danym roku wynosi aż 92,5%). Głównym elementem ochrony przeciwpowodziowej miasta jest zbiornik retencyjny w Stroniu Śląskim, uzupełniającym - suchy zbiornik w Szalejowie Górnym na Bystrzycy Dusznickiej. W mieście działa od 2002 wdrożony przez Powiat Kłodzki „Lokalny System Osłony Przeciwpowodziowej”¹¹.

Opole (2018) – główną przyczyną występowania powodzi na terenie miasta są wezbrania opadowe wód na Odrze i w Kanale Ulgi wywołane długotrwałymi opadami deszczu, śniegu, a także roztopami. Po powodzi w 1997 r. podjęto działania mające na celu modernizację istniejących jazów, śluz oraz odbudowę kilkudziesięciu kilometrów wałów przeciwpowodziowych (zostały podwyższone, poszerzone i doszczelnione) i budowę nowych urządzeń ochronnych (nowe wały chronią m.in. miejską oczyszczalnię ścieków). Kanał Ulgi jest obustronnie obwałowany, co daje pełne zabezpieczenie przeciwpowodziowe południowo-zachodnich dzielnic Opola wraz z Zaodrzem dla przepływów nieprzekraczających wody kontrolnej. Rzekę Młynówkę wyposażono w zamykane zasuwę, wyremontowano zabytkową śluzę żegludową oraz wybudowano bramę przeciwpowodziową.

Nysa (2019) – przepływająca przez miasto Nysa Kłodzka jest na odcinku gminy rzeką nizinną, całkowicie uzależnioną od zrzutów wody z położonych powyżej ułożonych kaskadowo zbiorników zaporowych: Jeziora Nyskiego i Jeziora Otmuchowskiego. Największym zagrożeniem dla miasta

¹⁰ Uchwała Nr L/1177/18 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 11 stycznia 2018 r. w sprawie uchwalenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Wrocławia

¹¹ Informacje o stanie wód są publicznie dostępne dla służb ratowniczych i mieszkańców powiatu w czasie rzeczywistym. Informacje w systemie aktualizowane są co 15 minut.

i terenów sąsiednich jest katastrofalne затопienie obszaru w wyniku ewentualnej awarii urządzeń hydrotechnicznych tych zbiorników - pod wodą może znaleźć się blisko 90% powierzchni miasta. Po powodzi w 1997 r. odbudowano i naprawiono urządzenia hydrotechniczne zbiorników, planowana jest budowa kanału ulgi omijającego zabudowę miejską w celu zabezpieczenia przed przelaniem wody przez koronę zapory.

Otmuchów (2018) – na obszarze gminy zagrożeniem powodziowym objęte są tereny zlokalizowane wzdłuż Nysy Kłodzkiej, w międzywalu, tereny polderu Buków, obszary przy Zbiorniku Otmuchowskim między rzeką Raczyną i Nysą Kłodzką oraz przy Zbiorniku Nyskim pomiędzy rzeką Płochą i Nysą Kłodzką, a także wzdłuż rzeki Biała Głuchołaska i wzdłuż Maciejowickiego Potoku.

Głuchołazy (2011) – miasto zagrożone przez wody Białej Głuchołaskiej i przez spływające potoki z otaczających zalesionych obszarów górskich, obszar zagrożenia powodzią obejmuje także tereny między linią brzegu a wałem przeciwpowodziowym.

Racibórz (2009) – zagrożenie powodziowe dla miasta stwarza rzeka Odra posiadająca dwie odnogi: Odrę przepływającą przez teren centrum miasta oraz Kanał Ulgi o długości 7,3 km wybudowany w celu ochrony przeciwpowodziowej Raciborza. Funkcję przeciwpowodziową pełnią ponadto liczne cieki wodne (Bełk, Psina z Troją, Olza, Łęgoń, Plesnica, Ruda z Suminą) o naturalnym meandrującym przebiegu, z prawidłowo wykształconymi terasami zalewowymi i nadzalewowymi oraz zbiorniki wodne – stawy oraz wyrobiska powstałe po wydobywaniu kopalin. Najistotniejsze znaczenie dla ochrony przeciwpowodziowej miasta ma wybudowany w ostatnich latach suchy zbiornik Racibórz Dolny (w planach jest budowa zbiornika retencyjnego).

Kraków (2014) – zagrożenie powodzią dla miasta stanowią przepływy na Wiśle, Sole, Skawie i Skawince. Dorzecze górnej Wisły, w obrębie, którego położony jest Kraków, ma górski charakter, co generuje znacznie wyższy stopień zagrożenia powodziowego niż w pozostałej części kraju. W trakcie powodzi w 2010 r. zalane zostały, oprócz terenów międzywala, również tereny zagrożone wodą tysiącletnią. Jak opisano w obowiązującym Studium zasadniczymi przyczynami zalania lub podtopienia niektórych obszarów Miasta były: intensywne opady deszczu, odcięcie spływu wód wskutek zamknięcia śluz wałowych, zamknięcie przelewów burzowych kanalizacji ogólnospławnej, mała przepustowość niektórych cieków - dopływów Wisły oraz przerwanie wału Wisły w Płaszowie. Sporadyczne zagrożenie wiąże się ze zjawiskami zamarzania rzek. W obrębie granic Krakowa znajduje się odcinek Wisły o długości ok. 36 km obustronnie obwałowany - na odcinku śródmiejskim funkcję obwałowań głównie pełnią mury bulwarowe. Na terenie miasta prowadzone są prace w zakresie modernizacji obwałowań (podwyższanie, zagęszczanie oraz uszczelnienie korpusu i podłoża, a także remont śluz (przepustów) wałowych¹².

Niepołomice (2016) – miasto i gmina zagrożone są wezbraniem opadowo-rozlewnymi spowodowanymi opadami ciągłymi. Znaczna część terenów nadrzecznych jest zagrożona podtopieniami.

---

¹² Na odcinkach gdzie ze względów architektoniczno-krajobrazowych nie było możliwe podwyższenie obwałowań w sposób trwały, zastosowano system tzw. rozbielanych ścianek przeciwpowodziowych DPS-2000, które gdy zajdzie taka potrzeba są montowane na zagrożonych odcinkach.

Maków Podhalański (2015) – miasto i gmina narażona jest na duże wezbrania potoków i powodzie z uwagi na strome stoki i zbocza sprzyjające szybkiemu spływowi powierzchniowemu wód, a także niski poziom retencji powierzchniowej i gruntowej wód opadowych spowodowany topografią terenu, budową geologiczną, niewielką miąższością gleby i znacznymi spadkami. Zagrożone powodzią są obszary położone nad Skawą i Skawicą oraz przy ujściowych odcinkach ich dopływów. Na terenie gminy występują także podtopienia.

Sandomierz (2014) – zagrożenie powodziowe jakie stwarzają Wisła i druga na terenie miasta rzeka - Trześniówka ogranicza się współcześnie do obszaru międzywała - taras zalewowy o szerokości od 600 do 1000 m, rozcinający miasto na dwie części. Wśród najważniejszych działań zmierzających do uzyskania pełnego zabezpieczenia przeciwpowodziowego wymienionych w obowiązującym SUIKZP miasta Sandomierza są zarówno działania techniczne tj. podwyższenie wału cofkowego rzeki Trześniówki, wybudowanie przepompowni przy lewym wale rzeki Wisły jak i działania ukierunkowane na podnoszenie retencji wód.

Połaniec (2016) – głównym źródłem zagrożenia powodziowego dla miasta są wezbrania na Wiśle związane z letnimi opadami rozlewnymi w Karpatach. Katastrofalne wezbrania miały miejsce w latach 1903, 1925, 1934, 1960, 1970, 1972i 2001. W przypadku wszystkich tych wezbrań dochodziło do przerywania wałów przeciwpowodziowych i tworzenia się licznych obszarów zalewowych. Zagrożenie powodziowe dotyczy terenów przydolnych, chronionych wałami rzeki Wisły, Czarnej, Wschodniej oraz wałami cofkowymi rzeki Czarnej. Według „Operatu przeciwpowodziowego dla miejsko-gminnego Komitetu Przeciwpowodziowego w Połańcu” stopień zagrożenia wodami powodziowymi jest duży z uwagi na stan techniczny istniejących wałów¹³. Zagrożenie powodziowe dotyczy całego miasta, nie tylko międzywała, ale także obszarów zawala. Ważną rolę w ochronie przeciwpowodziowej miasta i regionu odgrywa zbiornik Chańcza redukujący fale powodziowe.

---

¹³ Wały powinny posiadać II klasę, a obecnie w wielu miejscach posiadają klasę III lub niższą. Wyniesienie korony istniejących wałów na zwierciadło wody Q1% wynosi od 0,11 do 1,48 m.

4. Ustalenia dokumentów planowania przestrzennego szczebla wojewódzkiego

W ramach opracowania przeanalizowano ustalenia 9 planów zagospodarowania przestrzennego województw, w ramach których znajdują się gminy ujęte w zakresie przedmiotowej analizy. Są to dokumenty sporządzone na przestrzeni lat 2003-2018 (rok uchwalenia planu podano w nawiasie przy nazwie województwa) dla województw: warmińsko-mazurskiego (2018), pomorskiego (2016), małopolskiego (2018), opolskiego (2010 i 2019), śląskiego (2016), wielkopolskiego (2010), świętokrzyskiego (2010), kujawsko-pomorskiego (2003) i dolnośląskiego (2014). Zamieszczone poniżej wnioski z analizy ustaleń dokumentów wykazują na znaczne zróżnicowanie w ich podejściu do kwestii ochrony przeciwpowodziowej, przy czym można zauważyć tu związek pomiędzy czasem powstania opracowania, a szczegółowością zapisów ujętych w dokumencie (im nowszy dokument tym więcej zawiera informacji, zwłaszcza w zakresie poprawy naturalnej retencyjności zlewni).

Wszystkie województwa w dokumentach PZPW zidentyfikowały na mapach i w tekście opracowań obszary zagrożone wystąpieniem powodzi, nie mniej trzy z nich posługują się nieaktualnym nazewnictwem tj. obszarami bezpośredniego oraz potencjalnego zagrożenia powodzią, obszarami zagrożenia powodzią dla rzeki Odry oraz obszarami zalewu przed powodzią – PZPW dolnośląskiego, terenami zalewowymi i powodziowymi – PZPW kujawsko-pomorskiego, obszarami szczególnego zagrożenia powodzią PZPW śląskiego.

We wszystkich dokumentach za podstawowy cel przyjęto uzyskanie wysokiej sprawności systemu ochrony przeciwpowodziowej, poprzez realizację konkretnych inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym (działań technicznych) np.: budowę, utrzymanie wałów przeciwpowodziowych, stopni wodnych, suchych zbiorników przeciwpowodziowych, polderów, zbiorników retencyjnych, jazów, wrót sztormowych, stanowisk postojowych lodołamaczy itp.

W większości z nich wskazano również na potrzebę ograniczenia możliwości realizacji zabudowy na obszarach zagrożonych powodzią np.:

- „*niedopuszczanie do lokalizacji obiektów budowlanych na terenach bezpośrednio zagrożonych wystąpieniem powodzi*” (PZWWM),
- „*uznanie terenów zagrożenia powodziowego Q1% (tzw. woda stuletnia) zidentyfikowanych na mapach zagrożenia powodziowego oraz w Studiach ochrony przeciwpowodziowej za tereny, na których co do zasady należy odstąpić od planowania nowej zabudowy, wsparcie dla działań stopniowo eliminujących istniejącą zabudowę w terenach zagrożenia powodziowego Q1%*” (PZWM),
- „*ograniczania sposobu zagospodarowania i użytkowania terenu na obszarach szczególnego zagrożenia powodziowego, w szczególności zabudowy mieszkaniowej, zgodnie z obowiązującymi przepisami Prawa Wodnego*” (PZWWO),
- „*ograniczanie dalszej obudowy trasy nadwiślańskiej, zwłaszcza funkcjami mieszkaniowymi oraz egzekwowanie zakazu zabudowy na terenach zagrożonych powodzią*” (PZWWS).

oraz dostosowania funkcji, zagospodarowania i użytkowania terenu do stopnia zagrożenia powodziowego, ze szczególnym wyróżnieniem terenów otwartych, dolin rzecznych oraz towarzyszącym im ekosystemów (jako elementu stosowania nietechnicznych działań ograniczających skutki powodzi).

Większość PZPW podkreśla potrzebę tworzenia na terenie gmin warunków do retencjonowania wód opadowych: zaleca się (województwo pomorskie) *przyjęcie zasady utrzymania i odtwarzania naturalnych ekosystemów stref brzegowych rzek i jezior oraz systemów wodno-błotnych – jako filtrów ograniczających spływ zanieczyszczeń powierzchniowych i gruntowych, a także powiększających naturalną retencję wód.*

Jak podkreślono w PZPW województwa opolskiego *Wzmacnianie docelowego systemu ochrony przeciwpowodziowej i przed skutkami suszy hydrologicznej opiera się na retencjonowaniu wody w ekosystemach rolnych i leśnych, w obrębie poszczególnych zlewni hydrologicznych, biologicznej obudowie cieków i zbiorników wodnych, w tym w obrębie lokalnych korytarzy ekologicznych, zwiększających zdolności retencjonowania wód w przyrodzie oraz budowie zbiorników małej retencji na terenach rolnych i mikroretencji leśnej, budowie zbiorników wielofunkcyjnych, polderów oraz innych budowli hydrotechnicznych, przetrzymujących i regulujących przepływy wody. Racjonalne gospodarowanie zasobami naturalnymi realizowane będą poprzez następujące kierunki działań:*

- *zwiększenie dostępności do wód powierzchniowych, w tym rozwój obszarów retencji naturalnej i sztucznej, przeciwdziałających skutkom zmian klimatycznych,*
- *odtworzenie ekosystemów rzek i ich dolin, terenów zalewowych i podmokłych, zgodnie z ustaleniami Planu zarządzania ryzykiem powodziowym PZRP,*
- *selektywne i oszczędne wykorzystanie wód dla potrzeb użytkowych,*
(...)
- *rozbudowa zielonej i niebieskiej infrastruktury na terenach zurbanizowanych, w tym rozwój NDS (natural drainage systems), zielonych pasów, ogrodów wertykalnych, sieci lokalnych cieków wodnych, stawy na wody opadowe, podmokłości i inne ekosystemy, zależne od wód itp.,*
- *zmniejszanie dynamiki odpływu wód poprzez zatrzymywanie wód w mikrozlewni, zwiększanie infiltracji wód w naturalne powierzchnie gruntowe, likwidacja uszczelnienia gruntu na obszarach miejskich.*

W województwie śląskim zwrócono uwagę na ochronę dolin rzecznych oraz renaturalizowanie ich wybranych fragmentów, *odbudowywanie stref ekotonowych* poprzez odtwarzanie roślinności oraz ochronę właściwych stosunków wodnych na obszarach ekosystemów zależnych od wód, stanowiących siedliska cenne przyrodniczo; oraz gospodarowanie wodami opadowymi ukierunkowane na *spowolnienie odpływu* ze zlewni (system mikro i małej retencji).

W PZPW świętokrzyskiego podkreślono potrzebę *budowy zbiorników zawartych w „Programie małej retencji dla województwa świętokrzyskiego”* a także *zwiększenie retencji mikroobszarowej i przybiektowej* drogą renowacji i rozbudowy systemu melioracji wodnych oraz systemu

zbiorników ppoż.; stosowanie **izolacji przestrzennej zbiorników wodnych od zabudowy** nie związanej z głównymi funkcjami tych zbiorników; wprowadzanie **stref buforowych i obudowy biologicznej cieków i zbiorników wodnych**.

W dokumencie dla województwa dolnośląskiego przewidziano ochronę i powiększenie zasobów **leśnych**, czemu służyć mają:

- realizacja programu **małej retencji w lasach**, w tym na obszarach objętych siecią Natura 2000,
- **przeciwdziałanie odpływowi wód i poprawa retencji na terenach leśnych** w obszarach górskich,
- przebudowa gatunkowa obszarów leśnych
- zalesianie gruntów niskiej jakości lub zdegradowanych poprzez: uzupełnianie zalesień w korytarzach ekologicznych, uzupełnianie systemu terenów zielonych w miastach i w wokół nich.

5. Ustalenia dokumentów planowania przestrzennego szczebla gminnego.

W ramach opracowania przeanalizowano ustalenia studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego 16 gmin w Polsce oraz 58 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla terenów tych gmin, na których występują obszary narażone na wystąpienie powodzi. Zarówno zestawienia tabelaryczne (Załącznik nr 2, Załącznik nr 3) jak i zamieszczone poniżej wnioski z analizy ustaleń dokumentów wskazują na znaczne różnicowanie w podejściu do kwestii ochrony przeciwpowodziowej przez poszczególne gminy.

5.1. Studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin.

5.1.1. Zapewnienie racjonalnego gospodarowania obszarami zagrożenia powodziowego.

Wszystkie gminy w dokumentach SUIKZP **zidentyfikowały** na mapach i w tekście opracowań obszary zagrożone wystąpieniem powodzi, większość w sposób bardzo czytelny (Poznań), w podziale na różne rodzaje zagrożenia powodziowego, z **wyróżnieniem obszarów szczególnego zagrożenia powodzią**. W dwóch z przeanalizowanych dokumentów SUIKZP (Elbląg, Racibórz), wrysowano zasięgi obszarów zagrożenia powodziowego w **nieaktualnym obecnie podziale na obszary bezpośredniego zagrożenia powodzią oraz obszary potencjalnego zagrożenia powodzią** – zgodnie z obowiązującymi w momencie tworzenia dokumentów przepisami Prawa wodnego. W nielicznych przypadkach sposób przedstawienia był **mało czytelny** sposób np. Opole – w wielu miejscach oznaczenie OSZP pokrywa się z oznaczeniem terenów wyłączonych spod zabudowy, przez co szraf staje się mało czytelny, Głuchołazy SUIKZP – zbyt niska rozdzielczość opublikowanej elektronicznie mapy, Otmuchów – ze względu na dużą ilość szrafów oraz skalę opracowania 1: 25 000 oznaczenia niewystarczająco czytelne.

W większości dokumentów **wrysowane granice obszarów zagrożenia powodzią są inne niż te widniejące na aktualnych mapach zagrożenia powodziowego**. Taka sytuacja jest wynikiem braku dostępu do tych danych w momencie tworzenia dokumentów (drobne nieścisłości mogą wynikać z niewłaściwego technicznie procesu przenoszenia informacji mapowych do dokumentów gminnych).

W przypadku Gdańska w momencie tworzenia SUIKZP problemem był **brak aktualizacji map zagrożenia powodziowego w dostosowaniu do wykonanych technicznych inwestycji zmniejszających ryzyko wystąpienia powodzi** na znacznych obszarach miasta¹⁴. Z tego względu w obowiązującym SUIKZP **wrysowano dwa zasięgi obszarów szczególnego zagrożenia powodzią**: według aktualnie opublikowanych map zagrożenia powodziowego oraz według tzw. „wariantu 0”, zawierającego zredukowany OSZP od wód Zatoki Gdańskiej po ustaleniu rzędnej wody stuletniej na poziomie +1,85 m n.p.m. do około 1300 ha oraz skorygowane granice OSZP od wód śródlądowych po uwzględnieniu eliminacji zagrożenia od Kanału Raduni¹⁵.

¹⁴ Dla dokonania aktualizacji map zagrożenia powodziowego konieczna jest aktualizacja pomiarów ukształtowania terenu.

¹⁵ Jak wskazuje SUIKZP Gdańska: *zasadniczą przyczyną zastrzeżeń i nieporozumień dotyczących ustalenia zasięgu zagrożenia lądu Gdańska wodami południowego Bałtyku i Zatoki Gdańskiej jest fakt, iż Prawo*

W większości gmin **obszary zagrożeń powodzią wskazano na podstawowych planszach (kierunki zagospodarowania przestrzennego)**, co pozwala użytkownikom dokumentów planistycznych tj. inwestorom, władzom lokalnym i pozostałym szczeblom administracji publicznej, na podejmowanie decyzji w zakresie gospodarowania przestrzeni ze świadomością ewentualnego ryzyka wystąpienia powodzi na danym obszarze.

Część gmin (Kraków) mimo braku takiej konieczności wynikającej z aktualnego stanu prawnego, wrysowała dodatkowo obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi o prawdopodobieństwie występowania Q 0,1% (woda tysiącletnia).

W przypadku części gmin w dokumentach SUIKZP **wykluczono z zabudowy obszary szczególnego zagrożenia powodzią**, a więc o największym prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi. Większość gmin wprowadza ustalenia, iż na **obszarach szczególnego zagrożenia powodzią obowiązują zakazy przewidziane w ustawie Prawo wodne**. Dopuszcza się **wyjątki** od tej zasady. Jak zapisano w SUIKZP Gdańska: *Osnowa przyrodnicza* (określana jako OSTAB) *jest generalnie wyłączona z możliwości zabudowy. Dopuszczalne są wyjątki w przypadku budowy lub rozbudowy urządzeń i obiektów rekreacyjno-wypoczynkowych, infrastruktury technicznej i drogowej. Realizowana będzie zasada bezwzględnego zachowania trwałości gruntów leśnych oraz naturalnych cieków i zbiorników wodnych w granicach osnowy przyrodniczej przy zachowaniu ich dotychczasowego gospodarczego wykorzystania, z uwzględnieniem tylko uzasadnionej potrzeby ich przeznaczenia na inne cele, w tym na cele publiczne. (...) Na terenach niezabudowanych wchodzących w skład płatów OSTAB możliwa będzie lokalizacja wyłącznie zabudowy mieszkaniowej i usługowej pod warunkiem równoczesnego zachowania: co najmniej 70% udziału powierzchni biologicznie czynnej zrealizowanej na poziomie terenu w ogólnej powierzchni terenu inwestycji, odległości pomiędzy budynkami nie mniejszej niż 15 m, długości elewacji budynków nie większej niż 25 m (z wyjątkiem zabudowy rezydencjonalnej), ukształtowania zabudowy w sposób uwzględniający kierunek powiązań przyrodniczych. (...) Na terenach depresyjnych i przydepresyjnych odwadnianych mechanicznie ze względu na wysoki poziom wód gruntowych zaleca się rezygnację ze stosowania podpiwniczeń i innych kubatur podziemnych.*

W SUIKZP dla Opola wprowadzono **zakaz lokalizacji zabudowy w odległości mniejszej niż 50 m od stopy wału przeciwpowodziowego**, a także nakaz zachowania warunków lokalizacji obiektów i urządzeń wymaganych na terenie zagrożenia powodziową, nakaz zachowania warunków zabudowy wymaganych na terenach zagrożenia powodziowego, w tym **podnoszenie poziomu mieszkalnego budynków, uszczelnianie obiektów, stosowanie materiałów budowlanych odpornych na działanie wody, zabezpieczenie kanalizacji, budowa systemów odwadniających itp.** (...) **Terenów zagrożonych powodzią nie powinno się przeznaczać pod zabudowę, szczególnie pod mieszkalnictwo. Na obszarach tych wskazane jest prowadzenie działań technicznych, zwiększających przepustowość i udrażniających przepływ wód oraz zwiększających retencję dolinową, ekologiczno-profilaktycznych, utrzymujących i rozbudowujących retencję**

---

wodne w poprzednim brzmieniu włączało obligatoryjnie do terenów bezpośredniego zagrożenia powodzią obszar pasa technicznego oraz przejściowo cały pas nadbrzeżny, który w latach 2005–2010 zawierał także port. Po uwzględnieniu zmian w zasadach ustalania obszarów szczególnego zagrożenia powodzią od wód morskich oraz specyficznego mechanizmu powodzi sztormowej należałoby wprowadzić zmiany w zapisach prawa dotyczące sposobu zagospodarowania tych terenów.

powierzchniową, zwiększających przestrzeń dla rzeki, ograniczających i spowalniających spływ wód oraz optymalizujących zagospodarowanie i użytkowania terenu strefy. Na obszarach o największym prawdopodobieństwie zagrożenia powodzią (**raz na 10 lat**) należy **bezwzględnie ograniczyć jakąkolwiek zabudowę** niezwiązaną z funkcją ochrony przeciwpowodziowej, obsługą żeglugi i energetyki oraz turystyki wodnej oraz przewidzieć stopniową likwidację istniejącej zabudowy. Należy również **zakazać sadzenia drzew i krzewów** z wyjątkiem tych, które mają służyć potrzebie regulacji wód oraz wzmocnieniu brzegów, obwałowań. (...). Na obszarach o prawdopodobieństwie zagrożenia powodzią **raz na 100 lat** należy **zdecydowanie ograniczać lokalizację nowej zabudowy**, zwłaszcza obiektów hodowlanych, zakładów produkcyjnych, składów i magazynów paliw płynnych i gazowych, środków chemicznej ochrony roślin i nawozów sztucznych, toksycznych lub żrących substancji i środków chemicznych, przydomowych oczyszczalni ścieków z drenażem rozsączającym oraz zbiorników na nieczystości płynne. W **strefie zagrożenia powodziowego dopuszcza się lokalizację zabudowy mieszkaniowej i usługowej na wniosek inwestora przy pełnej świadomości zagrożenia**, a wszelka zabudowa **musi być podłączona do ogólnomiejskiej sieci kanalizacji sanitarnej**. Nie powinno się tu lokalizować takich obiektów jak: szpitale, szkoły, przedszkola, domy opieki społecznej i inne o podobnym charakterze, których użytkownicy nie poradzą sobie sami w czasie ewakuacji. Dopuszczona zabudowa powinna **spełniać warunek usytuowania części użytkowej powyżej poziomu powodzi miarodajnej np. na nasypie albo zabezpieczenia obiektu przez otoczenie go osłonami lub wałami**.

W Niepołomicach dla ograniczenia zagrożeń związanych z powodziami ustalono w SUIKZP **zakaz lokalizacji zabudowy w odległości mniejszej niż 15 m od cieków**.

W niektórych gminach (Głuchotąży) nadal obowiązują **ograniczenia w zagospodarowaniu obszarów wynikające z nieobowiązujących obecnie uregulowań Prawa wodnego** dotyczące: lokalizowania inwestycji zaliczanych do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, gromadzenia ścieków, odchodów zwierzęcych, środków chemicznych, a także innych materiałów, które mogą zanieczyścić wody, prowadzenia odzysku lub unieszkodliwiania odpadów, w tym w szczególności ich składowania, wykonywania urządzeń wodnych oraz wznoszenia innych obiektów budowlanych, sadzenia drzew lub krzewów, zmiany ukształtowania terenu, składowania materiałów oraz wykonywania innych robót i czynności, które mogłyby utrudnić ochronę przed powodzią oraz wpłynąć na pogorszenie jakości wód.

W przypadku obszarów, na których **prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie** i wynosi 0,2% **lub na** których istnieje prawdopodobieństwo wystąpienia zdarzenia ekstremalnego oraz obszarów obejmujących tereny narażone na zalanie w przypadku **uszkodzenia lub zniszczenia: wału** przeciwpowodziowego, wału przeciwsztormowego, budowli piętrzącej (Elbląg - obszary potencjalnego zagrożenia powodzią obejmujące poldery żuławskie) ustalenia SUIKZP odnoszą się na ogół do kwestii **potrzeby modernizacji systemu zabezpieczeń** (wałów przeciwpowodziowych, kanałów i stacji pomp, przebudowy polderów i systemu odwadniania), a także wprowadzania szczególnych ograniczeń przy lokalizacji nowej zabudowy (poziom posadowienia).

Istotny i czytelny podział zadań dla realizacji w zakresie ochrony przeciwpowodziowej zawiera SUIKZP Elbląga. W dokumencie tym zaproponowano: *Realizacja ochrony winna uwzględniać (...) zasadnicze kierunkowe działania organizacyjno – przestrzenne: realizację systemów osłony*

*przeciwpowodziowej w dolnej części miasta; realizację systemów retencji wód w górnej części miasta; stosowanie odpowiedniej polityki w zagospodarowaniu przestrzennym terenów zagrożonych podtopieniami powodziowymi, szczególnie w zakresie polityki lokalizacyjnej i użytkowania terenu; optymalne zagospodarowanie (i gospodarowanie) na terenach, gdzie zagrożenie może być generowane (tereny zlewni rzek). (...) Uwzględnienie w kierunkowej polityce przestrzennej skutków potencjalnego wzrostu poziomu morza wskutek prognozowanych zmian klimatu. Ponadto dokument zawiera postulat: W celu minimalizacji konfliktów, dla zachowania powiązań przyrodniczych i ich pozytywnego kształtowania ocenia się jako wskazane: **objęcie planowaniem zintegrowanym stref głównych rzek jako osi ekologicznych miasta**; wykorzystanie możliwości **atrakcyjnego zagospodarowania terenów przywodnych**; szczególnie wszechstronne opracowanie projektów urządzania terenów bezpośrednio przywodnych i w obrębie systemu ekologicznego miasta; **wycofywanie funkcji gospodarczych i mieszkaniowych z terenów największego zagrożenia powodziowego**, co wydaje się szczególnie zasadne w aspekcie prognozy zmian klimatycznych; **zahamowanie dopływu zanieczyszczeń do wód powierzchniowych oraz przystosowanie części z nich do pełnienia funkcji rekreacyjnych**.*

Część gmin wprowadza **ograniczenia dla lokalizowania przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko**. Kraków wprowadza takie ustalenie na obszarach objętych ochroną na podstawie przepisów szczególnych (rezerваты przyrody, użytki ekologiczne, parki krajobrazowe, tereny uzdrowisk, parki wpisane do rejestru zabytków, obszary stref ochronnych ujęć wód) oraz na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią oraz wzdłuż dolin rzecznych. Zgodnie ze SUiKZP Otmuchowa: na **obszarze zagrożenia powodziowego (zalew z 1997 r.)** powinno się **ograniczyć lokalizację nowych inwestycji, w tym przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko**.

Najczytelniejsze dyspozycje dla gospodarowania przestrzenią dotyczą **wód powierzchniowych oraz obszarów międzywała i jego otoczenia**. Jako jedną z podstawowych funkcji terenów przyjmuje się najczęściej wody powierzchniowe tj.: rzeki, potoki, wydzielone rowy, strumienie, stawy, jeziora, inne zbiorniki naturalne i sztuczne, wraz obudową biologiczną; funkcja dopuszczalna to najczęściej: groble, urządzenia hydrotechniczne, pomosty, urządzenia i obiekty przeciwpowodziowe i urządzenia przeznaczone dla sportów wodnych. W SUiKZP Opola zapisano: *Obszarem **wyłączonym z użytkowania** jest obszar ochronny wałów i urządzeń przeciwpowodziowych obejmujący wały przeciwpowodziowe wraz ze strefą ochronną o szerokości 50 m mierzoną od stopy wału. W obszarze tym nie można wykonywać robót ziemnych (kopania studni, rowów, sadzawek lub stawów) z wyłączeniem robót związanych z budową, modernizacją lub naprawą urządzeń melioracyjnych i ochrony przeciwpowodziowej.*

Szczegółowe **wymagania dla lokalizacji zabudowy** na terenach zagrożeń powodziowych pojawiają się sporadycznie i dotyczą najczęściej tylko kwestii podpiwniczeń: *na terenach zagrożonych powodzią zabudowa powinna być realizowana bez podpiwniczenia (Połaniec).*

5.1.2. Zapewnienie ochrony i zwiększenia naturalnej retencji oraz przywracania naturalnych warunków przepływu.

Większość gmin zawiera w SUIKZP ustalenia odnoszące się pośrednio lub bezpośrednio do kwestii ochrony i zwiększania naturalnej retencji na ich terenie.

W Poznaniu w SUIKZP przyjęto jako priorytetową zasadę **maksymalnego zatrzymania i oczyszczenia wód opadowych i roztopowych w miejscu ich powstawania**, w związku z czym zakłada się:

- *ograniczenie szybkiego odprowadzenia wód opadowych i roztopowych z terenów i wykorzystanie ich w miejscu powstawania,*
- *lokalizację zbiorników retencyjno – podczyszczających w zależności od możliwości terenowych,*
- *w miarę możliwości zagospodarowywanie wód opadowych i roztopowych bezpośrednio na terenach działek w zabudowie mieszkaniowej jednorodzinnej oraz w zabudowie wielorodzinnej poprzez zachowanie powierzchni biologicznie czynnych oraz lokalne wykorzystanie wód,*
- *zagospodarowywanie wód opadowych i roztopowych bezpośrednio na terenach działek przemysłowych, magazynowych, parkingowych i usługowych, poprzez budowę urządzeń służących do ich retencji i oczyszczania takich jak np. zbiorniki odparowujące, studnie chłonne, nawierzchnie przepuszczalne itp., stosownie do warunków gruntowo-wodnych i możliwości terenowych, zgodnie z przepisami odrębnymi,*
- *w miarę możliwości wykorzystanie wód opadowych i roztopowych spływających z powierzchni czystych (np. dachy) na terenie działki.*

Priorytet dla retencionowania wód przyjęto także w SUIKZP Wrocławia, gdzie ustalono: w ramach **podnoszenia pojemności retencyjnej**, należy dążyć do:

- **redukcji** dopuszczalnego uszczelnienia powierzchni i wielkości odpływu powierzchniowego z poszczególnych obszarów miejskich,
- wyznaczania terenów o **dużej zdolności retencyjnej** i terenów o obniżonej pojemności retencyjnej, które wymagają kompensacji,
- kształtowania **nowych akwenów, kanałów i cieków jako elementu wyposażenia obszarów zabudowanych i terenów rekreacyjnych.**

Ponadto w SUIKZP Wrocławia wskazuje się na potrzebę:

- kształtowania **pasmowego systemu nadrzecznych terenów ogólnodostępnej zieleni urządzonej i krajobrazowej w formie „parków rzecznych”** (np.: park Mamuta) wraz z infrastrukturą ścieżek pieszych i rowerowych,
- zapewnienia ciągłości terenów zieleni wzdłuż całego systemu hydrograficznego miasta,
- **renaturalizacji rzek,**

- W ramach polityki dla obszarów przyrodniczo-wypoczynkowych określa się w szczególności politykę kształtowania zieleni dla obszaru **pól irygacyjnych**: postuluje się utrzymanie nawadniania części obszaru z wykorzystaniem wód opadowych lub wód rzecznych w celu zachowania stosunków hydrologicznych sprzyjających występowaniu siedlisk roślinnych i zwierzęcych, w tym w szczególności dla ptaków, postuluje się **zachowanie cennych przyrodniczo trzcinowisk oraz terenów podmokłych**,
- W ramach działań zmierzających do prawidłowego zagospodarowania i odprowadzania wód opadowych i regulacji stosunków wodnych ustala się zasadę zagospodarowania opadu w miejscu jego wystąpienia oraz stopniowego uwalniania oraz opóźniania spływu wód, których pełne zagospodarowanie w miejscu opadu nie jest możliwe,
(...)
- odprowadzenia wód opadowych z ulic na terenach o niskiej intensywności zabudowy, terenach zieleni, itp. (jeżeli konfiguracja terenu i poziom wód gruntowych na to pozwala) w sposób powierzchniowy poprzez wykonanie nawierzchni przepuszczalnej lub zastosowanie np. kanalików przykrawężnikowych,
- zachowania oczek wodnych i mokradeł, ochronę ekosystemów wodnych, obsadzanie roślinnością, pozostawienie dróg spływu wód deszczowych w stanie quasinaturalnym,
- systematycznego zwiększania liczby inwestycji umożliwiających realizowanie zasady zrównoważonego gospodarowania wodami opadowymi poprzez: · zagospodarowanie wód opadowych na terenie nieruchomości lub zlewni do celów gospodarczych, do nawadniania terenów zieleni oraz do wykorzystania w obiektach małej architektury i rekreacyjnych,
- ograniczenie stosowania powierzchni nieprzepuszczalnych oraz obniżanie stopnia szczelności powierzchni odwadnianych,
- stosowanie urządzeń do infiltracji wód opadowych do gruntu, retencji oraz pełniących obie te funkcje, w tym naziemnych i podziemnych zbiorników retencyjnych, zbiorników chłonnych, rowów trawiastych, rowów infiltracyjnych, niecek i studni chłonnych, skrzynek retencyjno-infiltracyjnych, suchych zbiorników ze stałym przepływem lub bez,
- zwiększenie szerokości pasów drogowych dla powierzchniowej infiltracji oraz retencjonowania, podczyszczania i odprowadzania wód opadowych z nawierzchni dróg i z terenów przyległych,
- podczyszczanie wód opadowych z terenów zanieczyszczonych za pomocą oczyszczalni hydrofitowych i innych urządzeń,
- wykorzystywanie zieleni do retencji i parowania, w tym tworzenie ogrodów deszczowych oraz zielonych dachów i ścian,
- zachowanie istniejącej infrastruktury odwadniającej rowami otwartymi z możliwością zarurowania lub przebudowy, jedynie w przypadku kolizji z planowaną inwestycją,
- wskazywanie alternatywnych odbiorników wód deszczowych, również w przypadku konieczności likwidacji rowów będących odbiornikami wód deszczowych,

- modernizację odbiorników przeznaczonych do wprowadzenia dodatkowych ilości wód deszczowych,
- adaptację do nowych potrzeb systemów drenażowych na zabudowywanych terenach zdrenowanych rolniczo,
- określenie w planach miejscowych zasad zagospodarowania wód deszczowych i roztopowych zapewniających: lokalne wykorzystanie, gromadzenie, przechowywanie i powolny odpływ tych wód do odbiorników.

Wiele miast, w szczególności Gdańsk **podkreśla istotną rolę zbiorników retencyjnych**, które przede wszystkim pełnią funkcję ochrony przed powodzią i jednocześnie umożliwiają zachowanie dotychczasowych przekrojów koryt cieków dzięki redukcji odpływu wód opadowych pochodzących z obszarów intensywnego zainwestowania miejskiego. Jak zapisano w SUIKZP Gdańska: *Bardzo szybki przyrost terenów zabudowanych i utwardzonych (zainwestowanych), szczególnie w obrębie południowo-zachodnich obszarów miasta oraz na obszarze gminy Kolbudy w zlewni ciekącej do Kanału Raduni, powoduje na skutek uszczelniania podłoża gruntowego zwiększenie spływów powierzchniowych. Jednocześnie istniejący system retencji jest niewystarczający wobec wciąż rosnących potrzeb. W tej sytuacji zostały wprowadzone rygory dla działalności inwestycyjnej, polegające na **ograniczeniu natężenia odpływu wód opadowych z terenów, na których prowadzi się inwestycje, do wielkości jak w stanie sprzed rozpoczęcia prac budowlanych**. Rygory te mają charakter stały lub czasowy zależnie od specyfiki i stanu realizacji obiektów retencji. Stałe ograniczenia wprowadzono w zlewni kolektora Kołobrzeska oraz potoku Strzyża poniżej zlewni leśnej, a także w zlewni Potoku Siedlickiego. W tych obszarach zlokalizowana jest gęsta miejska zabudowa, odbiorniki są przeciążone, a jednocześnie nie ma możliwości zlokalizowania tam nowych zbiorników retencyjnych. Ograniczeniami czasowymi objęto zlewnię Kanału Raduni (z wyjątkiem Potoku Siedlickiego), gdzie ciągle jeszcze jest w trakcie realizacji system zabezpieczeń przeciwpowodziowych. Wniosek o zastosowanie w tej zlewni podobnych rygorów został skierowany także do gminy Kolbudy. Doświadczenie ostatnich lat, a szczególnie wyższy stopień uszczelnienia terenu niż przyjęty w obliczeniach zlewni Kanału Raduni, wskazuje, że uzasadnione staje się wprowadzenie stałego rygoru także w tej zlewni. Do rozważenia pozostaje jedynie określenie stopnia ograniczeń.(...) Generalnie zakłada się, że powinna zostać zatrzymana lub zretencjonowana możliwie duża objętość opadu. Planuje się **intensywną rozbudowę systemu małej retencji**, ze szczególnym uwzględnieniem wykorzystywania – w miarę możliwości – istniejących zagłębień terenowych i naturalnych podmokłości wraz z **wprowadzaniem roślin hydrofitowych i hydrofilnych, oraz budowę układów drenażowych rozsączających oraz przystosowywanie terenów rekreacyjno-sportowych do przejściowego pełnienia funkcji retencyjnej**. Ze względu na stale postępujący proces intensyfikacji realizowanych i planowanych inwestycji, objawiający się m.in. zwiększeniem udziału powierzchni uszczelnionych w zlewni Kanału Raduni przewiduje się – dla nowych inwestycji – wprowadzenie stałych ograniczeń wielkości odpływu wód opadowych. Stopień redukcji odpływu ustalany będzie w planach miejscowych każdorazowo na podstawie analizy zmian parametrów urbanistycznych wyznaczających dopuszczalne uszczelnienie terenu w odniesieniu do stanu planistycznego z roku 2001, gdy sporządzano program zabezpieczeń przeciwpowodziowych w zlewni Kanału Raduni.*

Część gmin (Maków Podhalański) wskazuje na potrzebę **przeznaczenia gleb o niskiej wartości produkcyjnej (V i VI) pod trwałe użytki zielone** spełniające na terenach rolnych funkcje obudowy cieków i zbiorników wodnych oraz na **ograniczenie zmiany przeznaczenia trwałych użytków zielonych** położonych w dolinach lub łóżykach rzek i potoków (lasy i zarośla łęgowe, mokradła, łąki), ze względów na ich rolę w funkcjonowaniu przyrodniczym obszaru (strefy buforowe ograniczające dopływ zanieczyszczeń obszarowych i komunikacyjnych) na **grunty orne**, wyklucza się możliwości ich przekształcenia na cele nierolnicze za wyjątkiem infrastruktury technicznej i komunikacji, zieleni rządzonej. Ustalenia przeanalizowanych SUIKZP gmin nie **zawierają ustaleń odnoszących się wprost do kwestii**: przywracania naturalnych warunków przepływu, przywracanie naturalnych parametrów morfologicznych rzek oraz ekosystemów dolinowych, zwiększania retencji zlewniowej przez wprowadzanie upraw lub nasadzeń korzystnych z punktu widzenia realizacji celów zarządzania ryzykiem powodziowym, ani zwiększania retencji zlewniowej przez likwidację upraw lub nasadzeń niekorzystnych z punktu widzenia realizacji celów zarządzania ryzykiem powodziowym.

W SUIKZP zwrócono uwagę na fakt iż, **należy kojarzyć rozbudowę lokalnych sieci kanalizacji opadowej z tzw. małą retencją, ze względu na potrzebę ochrony wrażliwych terenów (o dużych spadkach z tendencjami do osuwisk) przed gwałtownymi opadami i lokalnymi podtopieniami.** Ponadto w zakresie funkcjonowania systemu wód opadowych ustalono:

- utrzymanie we **właściwym stanie technicznym odbiorników wód opadowych, tj. potoków, rzek, zbiorników na ciekach, kanałów, pompowni oraz rowów,**
- dostosowanie **przekrojów koryta cieków** do zwiększonych przepływów, które wynikają z rozwoju budownictwa i zmiany infrastruktury w zlewni przy uwzględnieniu lokalnych ekosystemów,
- zwiększenie przepustowości cieków wodnych powodujących podtopienia,
- budowę **urządzeń do chwilowego zatrzymania największych objętości odpływu,** regulujących odpływ, działających odciążająco na sieć kanalizacyjną oraz odbiorniki powierzchniowe, a dodatkowo redukujących nadmierną ilość zanieczyszczeń prowadzonych przez spływające wody opadowe (**budowa małych zdecentralizowanych urządzeń do zagospodarowania wód opadowych, w zależności od uwarunkowań lokalnych, z wykorzystaniem retencji i infiltracji**).

Jak zapisano w SUIKZP Opola: *na obszarach zagrożonych powodzią wskazane jest prowadzenie działań technicznych, zwiększających przepustowość i udrażniających przepływ wód oraz zwiększających retencję dolinową, ekologiczno-profilaktycznych, utrzymujących i rozbudowujących retencję powierzchniową, zwiększających przestrzeń dla rzeki, ograniczających i spowalniających spływ wód oraz optymalizujących zagospodarowanie i użytkowania terenu strefy.* Ponadto: - konieczne jest utrzymanie właściwego poziomu wód gruntowych i powierzchniowych w **naturalnych zbiornikach wodnych**, między innymi poprzez zastosowanie budowli piętrzących (np. zastawek), odbudowę i utrzymanie w odpowiednim stanie technicznym **urządzeń służących tzw. małej retencji**; unikanie zaburzeń wodnych, między innymi poprzez prowadzenie specjalnej ochrony na terenach podmokłych, obszarach źródłkowych, ciekach i zbiornikach wodnych, aby zapewnić **naturalną zdolność**

retencyjną terenu oraz zalesienie obszarów źródliskowych, wprowadzenie krzewów i zadrzewień śródpolnych. Na terenie Raciborza również postuluje się w zapisach zachowanie cieków i oczek wodnych, naturalnych zadrzewień i zieleni śródpolnej.

W części dokumentów SUIKZP (Głucholazy, Kłodzko, Niepołomice) zakłada się, że wody opadowe będą odprowadzane w znacznym stopniu do kanalizacji deszczowej cyt. [Kłodzko] *Utrzymuje się istniejący system **odprowadzenia wód opadowych do kanalizacji deszczowej** lub powierzchniowo oraz istniejącymi rowami i ciekami z wyjątkiem wód opadowych i roztopowych z terenów potencjalnie zanieczyszczonych, w tym z terenów utwardzonych przy obiektach usługowych i produkcyjnych, z parkingów i ewentualnych stacji paliw oraz terenów komunikacyjnych, gdzie wody należy przed odprowadzeniem podczyścić do wartości zawartych w przepisach odrębnych. Zakłada się rozbudowę sieci kanalizacji deszczowej.* Według SUIKZP Niepołomice: *wymagany jest skuteczny **system odprowadzania wód opadowych i roztopowych zabezpieczający przed podtopieniami** terenów, konieczne jest opracowanie koncepcji i projektów w zakresie odwodnienia w ścisłym powiązaniu z zagospodarowaniem terenu.*

Nieliczne gminy (Połaniec) zalecają: na terenach jednorodzinnej zabudowy mieszkaniowej i zabudowy zagrodowej lokalną retencję wód i ponowne ich wykorzystanie, bądź naturalną infiltrację do gruntu w celu niedopuszczenia do zmian stosunków wodnych (obniżenie zwierciadła wód podziemnych).

Wiele gmin (Gdańsk, Maków Podhalański, Opole, Poznań) zwraca uwagę na rolę **zalesień** w przeciwdziałaniu skutkom powodzi: [Opole] *Istniejące lasy i zadrzewienia stanowią istotny czynnik kształtujący lokalne warunki klimatyczne dlatego pozostawia się je bez zmian. Wymagają ochrony, ponieważ stanowią naturalną ostoję flory i fauny. Należy dążyć do zwiększenia udziału lasów i zadrzewień w ogólnej powierzchni miasta. Zespoły zieleni wysokiej powinny być wprowadzone również na terenach **wokół zbiorników wodnych i przy ciekach wodnych**.* [Poznań] *W szczególności istotne jest zachowanie ciągłości naturalnej dolin cieków jako elementów zabezpieczenia przeciwpowodziowego, miejsc małej retencji, a także jako korytarzy ekologicznych. (...) W lasach komunalnych nie prowadzono dotychczas działań w ramach „Programu małej retencji w lasach”, warto jednak pamiętać o retencyjnej roli śródleśnych oczek wodnych i stawów zlokalizowanych pośród lasów miejskich: obecność stosunkowo dużej ilości niewielkich zbiorników wodnych na terenie lasów może łagodzić negatywne skutki zmian pogodowych.*

W SUIKZP gminy Głucholazy ustala się: *Dla ograniczenia lub kompensacji strat środowiskowych na terenie gminy, w tym biocenotycznych i krajobrazowych proponuje się następujące działania:*

- ograniczyć do niezbędnego minimum utratę powierzchni biologicznie czynnych,
- ochrona i kształtowanie zadrzewień oraz łąk, pastwisk i muraw, w tym nieużytków,
- **odtworzenie w miejscach o odpowiednich warunkach abiotycznych zniszczonych zadrzewień, łąk i muraw,**
- tworzenie i **odtworzenie oczek wodnych**, w szczególności w dolinach rzecznych,
- **odtworzenie łąk i pastwisk** w obniżeniach terenowych i dolinkach rzecznych.

Na znaczenie gruntów rolnych w kształtowaniu dobrych środowiskowych uwarunkowań mających wpływ na retencjonowanie wód zwrócono uwagę w Makowie Podhalańskim - w SUIKZP zapisano, iż na obszarach rolniczej przestrzeni produkcyjnej zaleca się:

- *utrzymanie dotychczasowego użytkowania rolniczego,*
- *ochronę obszarów zmeliorowanych (spełniających swą rolę) przed nieuzasadnionym zagospodarowaniem zmieniającym funkcję tych terenów,*
- *przeznaczenie gleb o niskiej wartości produkcyjnej (V i VI) pod trwałe użytki zielone spełniające na terenach rolnych funkcje obudowy cieków i zbiorników wodnych.*

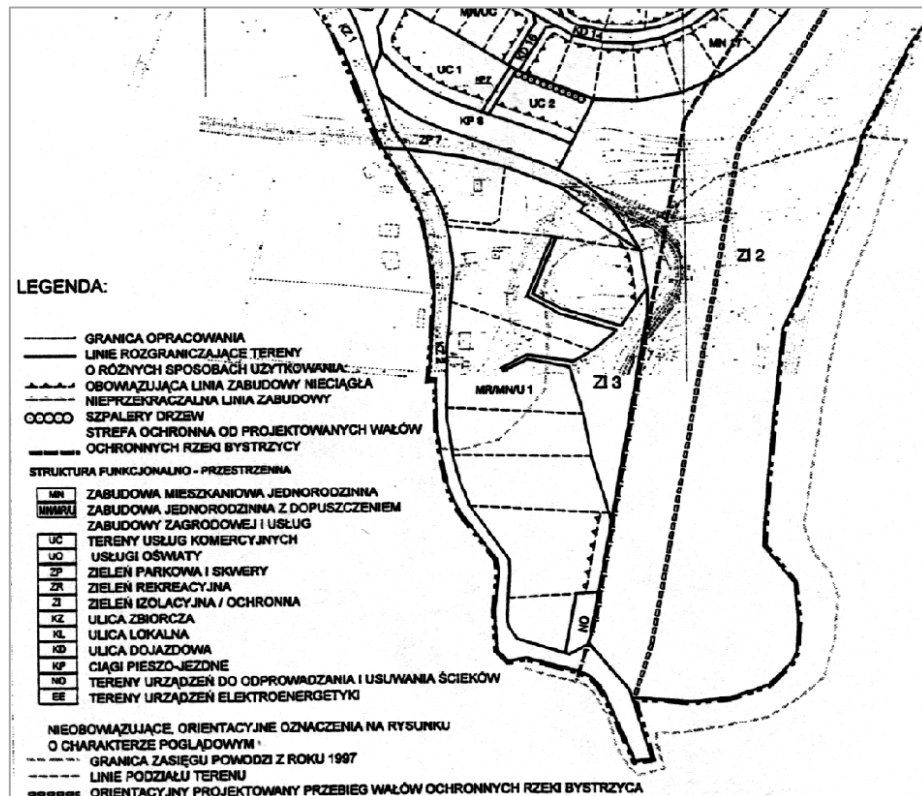
5.2. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.

5.2.1. Zapewnienie racjonalnego gospodarowania obszarami zagrożenia powodziowego.

W przedmiotowej części raportu porównano 58 planów miejscowych. Analizując czas zatwierdzenia poszczególnych uchwał, należy stwierdzić, iż w 30 z nich posłużono się nomenklaturą wprowadzoną przepisami art. 14 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. o zmianie ustawy Prawo wodne oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2011 r. Nr 32, poz. 159)¹⁶, podczas gdy pozostałe dokumenty odnoszą się np. do: „terenów bezpośredniego zagrożenia powodzią”, „obszaru zasięgu powodzi Q 1%”, „granicy strefy Z zagrożeń powodziowych Q1%”, „zasięgu terenów zagrożonych zalaniem wodami powodziowym” czy „strefie zagrożenia powodziowego katastroficznego o wskaźniku $Q=0,5\%$ czyli wody 200-letniej”. Dodatkowo należy wskazać, iż możliwość lokalizacji i wymagania dla zabudowy oraz zagospodarowania terenów w dokumentach przyjętych po 1 stycznia 2018 r., ze względu na zmianę uregulowań prawnych w tym zakresie, będą się różnić (charakterystykę zmiany przepisów w tym zakresie zawarto w rozdziale 2).

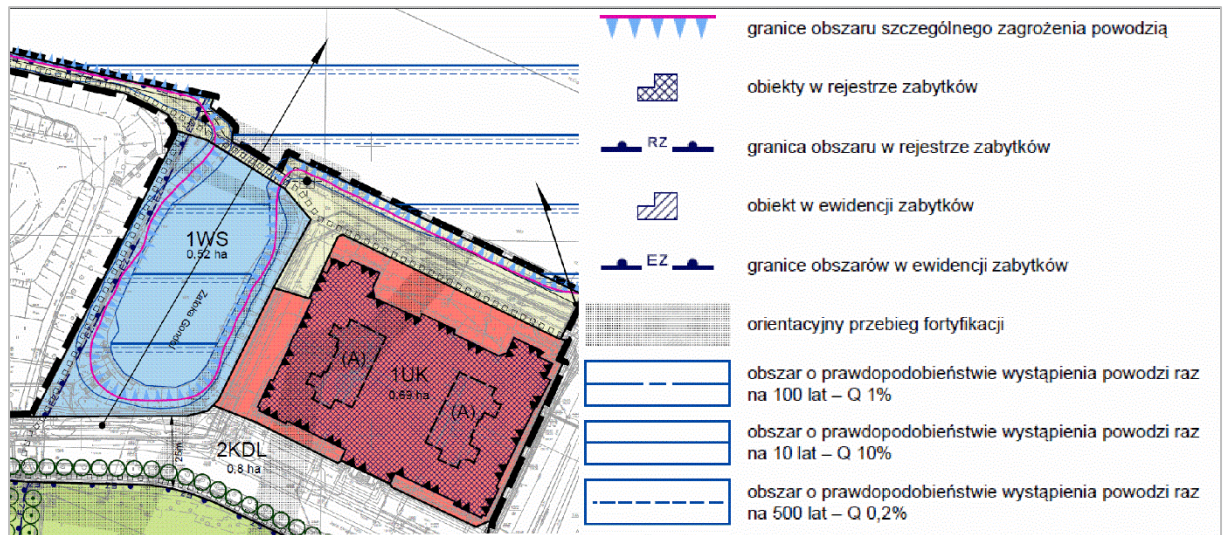
Ponieważ planowanie przestrzenne dotyczy działań mających odwzorowanie w przestrzeni, nieodzowną część dokumentów planistycznych stanowią ich załączniki graficzne. Ze względu na pełnione funkcje powinny być one zrozumiałe dla odbiorcy, czytelne oraz precyzyjne (czyli dokładne). Przy czym dotyczy to w szczególności rysunku planu miejscowego, który jest graficzną częścią aktu prawnego. Analiza formy i treści rysunków planów miejscowych wykazała, że czas sporządzania dokumentu, który częściowo przekłada się na zastosowanie przy jego tworzeniu technologie, ma duży wpływ na czytelność poszczególnych oznaczeń graficznych – w tym dotyczących obszarów zagrożonych wystąpieniem powodzi. Dziesięć spośród wszystkich analizowanych dokumentów (wśród których 80% stanowiły dokumenty przyjęte w okresie 2003-2009 r.) charakteryzowało się niewystarczającą czytelnością oznaczeń ze względu na: zbyt dużą liczbę podobnych graficznie szrafów, skalę opracowania (1:2000) lub użyte barwy monochromatyczne, w wielu miejscach trudne do zidentyfikowania.

¹⁶ Zgodnie z art. 17 w/w ustawy „Obszary bezpośredniego zagrożenia powodzią określone przez właściwego dyrektora regionalnego zarządu gospodarki wodnej na podstawie przepisów dotychczasowych: 1)zawarte w koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju, planie zagospodarowania przestrzennego województwa, miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego oraz decyzji o warunkach zabudowy - uznaje się za obszary szczególnego zagrożenia powodzią, w rozumieniu art. 9 ust. 1 pkt 6c ustawy, o której mowa w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, do dnia uwzględnienia, odpowiednio, w tych dokumentach obszarów, o których mowa w art. 88d ust. 2 ustawy, o której mowa w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą;”

Rysunek 2 Fragment załącznika graficznego do uchwały nr XVIII/525/04 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 15 stycznia 2004 r. charakteryzujący się niewystarczającą czytelnością.

Natomiast waloryzacja pozostałych dokumentów, pod względem czytelności oznaczeń obszarów zagrożonych wystąpieniem powodzi pozwala stwierdzić, iż jedynie w przypadku dokumentów w ramach których np.: należałoby skorygować grubość szrafu lub użyć innej kolorystyki oznaczeń, obniżono ocenę z bardzo dobrej na dobrą. Szczegółową ocenę czytelności oznaczeń każdej z analizowanych uchwał przedstawia tabela stanowiąca Załącznik nr 3 do raportu.

Rysunek 3 Fragment załącznika graficznego do uchwały nr LXII/1453/18 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 13 września 2018 r. charakteryzujący się bardzo dobrą czytelnością.

Tabela 7- Przegląd MPZP pod kątem oznaczenia obszarów zagrożonych wystąpieniem powodzi.

Lp.	miasto	uchwała	rodzaje terenów zagrożenia powodzią w gminach wskazane na mapach zagrożenia powodzią ¹⁷	rodzaje terenów zagrożenia powodzią wskazane w planach miejscowych oraz ocena czytelności wskazanych oznaczeń w podziale na:							
				OSZP		ONNP		OWP		Inne nazewnictwo dotyczące terenów zagrożenia powodzią użyte w planach miejscowych	
				wskazanie na mapie	ocena czytelności	wskazanie na mapie	ocena czytelności	wskazanie na mapie	ocena czytelności	wskazanie na mapie	ocena czytelności
1.	ELBLĄG	Uchwała Nr VI /73/2007	ONNP	NIE	-	NIE	-	NIE	-	Na rysunku planu wskazano tereny bezpośredniego zagrożenia powodzią i strefę ochrony wałów przeciwpowodziowych.	D
2.	ELBLĄG	Uchwała Nr VIII/257/2019	OSZP 1%	TAK	BD	NIE	-	NIE	-	-	-
3.	ELBLĄG	Uchwała Nr VIII/258/2019	OSZP 1%, ONNP, OWP 0,2%	TAK	BD	TAK	BD	TAK	BD	-	-
4.	GDAŃSK	Uchwała Nr XXXV/1052/05	OSZP 1%, OWP 0,2%	NIE	-	NIE	-	NIE	-	-	-
5.	GDAŃSK	Uchwała Nr III/29/2002	OSZP 1%, OWP 0,2%	TAK	BD	NIE	-	NIE	-	-	-
6.	GDAŃSK	Uchwała Nr XVII/359/19	OWP 0,2%	NIE	-	NIE	-	TAK (w tekście)	-	-	-
7.	GDAŃSK	Uchwała Nr XXI/562/16	1%; 0,2%	TAK	BD	NIE	-	NIE	-	-	-

¹⁷ Czytelność oznaczeń: BD – bardzo dobra, D- dobra, N – niewystarczająca. Objaśnienia pozostałych skrótów użytych w tabeli wyjaśniono na końcu Raportu.

8.	GDAŃSK	Uchwała Nr XLV/1378/2002	OSZP 1%, OWP 0,2%	NIE	-	NIE	-	NIE	-	-	-
9.	GDAŃSK	Uchwała Nr L/1721/06	OSZP 1%, ONNP, OWP 0,2%	NIE	-	NIE	-	NIE	-	Na rysunku planu wskazano obszar bezpośredniego zagrożenia powodzią (granice zbliżone do obecnego OSZP 1% i OWP 0,2%)	D
10.	GDAŃSK	Uchwała Nr LVI/1297/14	ONNP	NIE	-	NIE	-	NIE	-	-	-
11.	GDAŃSK	Uchwała Nr XXXIX/1102/09	OSZP 1%, OWP 0,2%	NIE	-	NIE	-	NIE	-	Na rysunku planu wskazano obszar bezpośredniego zagrożenia powodzią (granice zbliżone do obecnego OSZP 1% i OWP 0,2%)	D
12.	GDAŃSK	Uchwała Nr XXXV/950/17	OSZP 1%, OWP 0,2%	TAK	BD	NIE	-	TAK	BD	-	-
13.	GŁUCHOŁAZY	Uchwała Nr XXXIV/352/13	ONNP	TAK	D	NIE	-	NIE		-	-
14.	GŁUCHOŁAZY	Uchwała Nr IV/45/19	OSZP 1%, OWP 0,2%	TAK	BD	NIE	-	TAK	D	-	-
15.	GŁUCHOŁAZY	Uchwała Nr XLI/420/18	OSZP 1%, OWP 0,2%	TAK	D	NIE	-	TAK	BD	-	-
16.	KŁODZKO	Uchwała nr XV/122/2007	OSZP 1%, OSZP 10%, OWP 0,2%	NIE	NIE	NIE	-	NIE	-	Na rysunku planu wskazano obszar bezpośredniego zagrożenia powodzią.	D
17.	KŁODZKO	Uchwała Nr XLI/329/2005	OSZP 1%, OSZP 10%, OWP 0,2%	NIE	-	NIE	-	NIE	-	-	-
18.	KŁODZKO	Uchwała Nr LIII/434/2006	OSZP 1%, OSZP 10%, OWP 0,2%	TAK	N	NIE	-	NIE	-	-	-
19.	KRAKÓW	Uchwała Nr CXI/2952/18	OSZP 1%, OSZP 10%, ONNP, OWP 0,2%	TAK	BD	TAK	BD	TAK	BD	-	-

20.	KRAKÓW	Uchwała Nr LXXXI/1240/13	OSZP 1%, OSZP 10%, ONNP, OWP 0,2%	NIE	NIE	NIE	-	NIE	-	Na rysunku planu wskazano zasięgi powodzi Q 1% wg opracowania "Zasięgi obszarów bezpośredniego i potencjalnego zagrożenia powodzią rzeki Wisły - oprac. na zlecenie UM Krakowa, 2008 obszar szczególnego zagrożenia powodzią Czytelność oznaczeń - BD	BD
21.	KRAKÓW	Uchwała Nr LXXX/1219/13	OSZP 1%, OSZP 10%, ONNP, OWP 0,2%	TAK	BD	NIE	-	NIE	-	Na rysunku wskazano granicę obszaru zagrożonego zalaniem wodami w przypadku awarii obwałowań rzeki Wisły (Q 1%) wg opracowania "zasięgi obszarów bezpośredniego i potencjalnego zagrożenia powodzią rzeki Wisły - oprac. Na zlecenie UM Krakowa, 2008	BD
22.	MAKÓW PODHALAŃSKI	Uchwała Nr 81/2007	Brak wyznaczonych obszarów zagrożenia powodziowego i innych obszarów na Mapach zagrożenia powodziowego. W Studium wyznaczono obszary bezpośredniego zagrożenia powodzią wód 1% oraz tereny	NIE	-	NIE	-	NIE	-	Na rysunku planu wskazano granicę strefy zalewowej Z - obszary bezpośredniego zagrożenia powodzią, których zasięg wyznaczają granice zalewów wody 100-letniej Q1%	D

			zagrożone podtopieniami.								
23.	NIEPOŁOMICE	Uchwała Nr XXXII/502/05	OSZP 1%, OSZP 10%, OSZP wał, ONNP, OWP 0,2%	NIE	-	NIE	-	NIE	-	Na rysunku planu wskazano granicę strefa Z zagrożeń powodziowych Q 1% oraz strefa ograniczonego użytkowania z uwagi na przebieg obwałowań Wisły (art.. 85 ustawy Prawo Wodne) granica obszaru zagrożonego wodami powodziowymi w przypadku przerwania obwałowań	BD
24.	NYSA	Uchwała Nr XLVI/678/17	ONNP, OWP 0,2%	NIE	-	TAK	D	TAK	D	-	-
25.	NYSA	Uchwała nr XIV/217/03	OSZP 1%, OSZP 10%, OWP 0,2%	TAK	N	NIE	-	NIE	-	-	-
26.	NYSA	Uchwała Nr XV/256/19	OSZP 1%, OSZP 10%, ONNP, OWP 0,2%	TAK	BD	TAK	BD	TAK	BD	-	-
27.	OPOLE	Uchwała Nr XI/105/07	OSZP 1%, OSZP 10%, OSZP WAŁ, OWP 0,2%, ONNP	NIE	NIE	NIE	-	NIE	-	Na rysunku planu wskazano obszary zagrożone powodzią . Oznaczenie jest dobrze widoczne, przy odpowiednim zbliżeniu.	D
28.	OPOLE	Uchwała Nr XXIX/523/16	OSZP 1%, OSZP 10%, OWP 0,2%,	TAK	D	NIE	-	TAK	D	-	-
29.	OPOLE	Uchwała Nr LXXIV/794/10	OSZP WAŁ, ONNP	NIE	-	NIE	-	NIE	-	Na rysunku planu wskazano obszary zagrożenia powodzią , tereny okresowo zalewane oraz wały przeciwpowodziowe.	BD

30.	OPOLE	Uchwała Nr XIX/173/07	OSZP 1%, OSZP 10%, OSZP WAŁ, OWP 0,2%, ONNP	NIE	-	NIE	-	NIE	-	W ramach rysunku planu wskazano obszary zagrożenia powodzią .	N
31.	OPOLE	Uchwała Nr XIV/206/19	OSZP 1%, OSZP 10%, OWP 0,2%	TAK	D	NIE	-	TAK	D	-	-
32.	OTMUCHÓW	Uchwała Nr XX/143/2008	OSZP 1%, OSZP 10%,	NIE	-	NIE	-	NIE	-	Na rysunku planu wskazano zasięg zalewu wody powodziowej Q1% oraz zasięg zalewu wody powodziowej Q10%.	D
33.	RACIBÓRZ	Uchwała Nr VIII/121/2019	OWP 0,2%, ONNP	NIE	-	TAK	BD	TAK	BD	-	-
34.	RACIBÓRZ	Uchwała Nr XII/175/2011	OWP 0,2%, ONNP	NIE	-	NIE	-	NIE	-	Z tekstu uchwały wynika, iż § 3.1. Ustaleniami rysunku planu są: 5) granice strefy szczególnego zagrożenia powodzią; 6) granice strefy ochrony wałów przeciwpowodziowych; 7) granice terenów zalewowych; niemniej na załącznikach graficznych w legendzie znajduje się jedynie oznaczenie granic terenów zalewowych .	D
35.	RACIBÓRZ	Uchwała Nr XLIV/667/2006	OSZP 1%, OSZP 10%, OSZP WAŁ, OWP 0,2%, ONNP	NIE	-	NIE	-	NIE	-	Na rysunku planu wskazano obszar bezpośredniego zagrożenia powodzią - brak możliwości oceny czytelności oznaczeń	– brak możliwości oceny – brak

										graficznych. Na stronie internetowej Urzędu można pozyskać jedynie tekst uchwały.	załącznik ka graficzn ego na stro nie urzędu
36.	POŁANIEC	Uchwała Nr LI/299/10	OSZP 1%, OSZP 10%, OSZP WAŁ, OWP 0,2%, ONNP	NIE	-	NIE	-	NIE	-	Na rysunku planu wskazano obszary bezpośredniego zagrożenia powodzią oraz obszary potencjalnego zagrożenia powodzią .	D
37.	POŁANIEC	Uchwała Nr XXI/118/08		NIE	-	NIE	-	NIE	-	Na rysunku planu wskazano Zasięg terenów zagrożonych zalaniem wodami powodziowymi .	N
38.	POZNAŃ	Uchwała Nr LXXX/1204/V/2010	OSZP 1%, OSZP 10%, OWP 0,2%, ONNP	NIE	-	NIE	-	NIE	-	Na rysunku planu wskazano obszary bezpośredniego zagrożenia powodzią	D
39.	POZNAŃ	Uchwała Nr LXXIV/1396/VII/2018	OSZP 1%, OSZP 10%, OSZP WAŁ, OWP 0,2%, ONNP	TAK	BD	TAK	BD	TAK	BD	-	-
40.	POZNAŃ	Uchwała Nr XXI/368/VIII/2019	OSZP 1%, OSZP 10%, OSZP WAŁ, OWP 0,2%, ONNP	TAK	BD	TAK	BD	TAK	BD	-	-
41.	POZNAŃ	Uchwała Nr XXX/280/V/2008	OSZP 1%, OSZP 10%, OWP 0,2%,	NIE	-	NIE	-	NIE	-	Na rysunku planu wskazano granicę obszaru zagrożenia powodzią . Czytelność oznaczeń - BD	BD
42.	SANDOMIERZ	Uchwała Nr XXVII/288/2013	ONNP	NIE	-	TAK	BD	NIE	-	-	-

43.	SANDOMIERZ	Uchwała Nr XXVIII/301/2013	ONNP	NIE	-	NIE	-	NIE	-	Brak wskazań na rysunku MPZP. W tekście znajduje się następująca informacja: „Cały obszar objęty planem znajduje się w potencjalnej strefie zalewów o prawdopodobieństwie przewyższenia 1%” .	
44.	SANDOMIERZ	Uchwała Nr XXXVIII/461/2017	OSZP 1%, OSZP 10%, OSZP WAŁ, OWP 0,2%, ONNP	TAK	BD	TAK	D	TAK	D	-	-
45.	WŁOCŁAWEK	Uchwała Nr XXVII/20/09	OSZP 1%, OSZP 10%, OSZP WAŁ, OWP 0,2%, ONNP	NIE	-	NIE	-	NIE	-	Na rysunku planu wskazano obszary bezpośredniego zagrożenia powodzią , zasięg oznaczeń niewystarczająco czytelny ze względu na skalę rysunku 1:2000 oraz barwy monochromatyczne	N
46.	WŁOCŁAWEK	Uchwała RMW Nr 78/XX/2008	OSZP 1%, OSZP 10%, OWP 0,2%,	NIE	-	NIE	-	NIE	-	3. Następujące elementy planu zostały oznaczone graficznie na rysunku planu: 10) granica strefy zagrożenia powodziowego katastroficznego o wskaźniku Q=0,5%; Na rysunku posłużono się nazewnictwem granice strefy zagrożenia powodziowego .	N
47.	WŁOCŁAWEK	Uchwała Nr XIV/120/2015	OSZP 1%, OSZP 10%, OWP 0,2%,	TAK	N	NIE	-	TAK	N	-	-
48.	WŁOCŁAWEK	Uchwała Nr 63 / L/ 2006	OSZP 1%, OSZP 10%, OWP 0,2%,	NIE	-	NIE	-	NIE	-	Na rysunku planu wskazano orientacyjny przebieg linii	N

										brzegowej projektowanej zapory bocznej – obwałowania przeciwpowodziowego w związku z projektowanym zbiornikiem wodnym na rzece Wiśle – oznaczono linią ciągłą grubości „1/4” z wyróżnikiem w postaci „pustych” kwadratów skierowanych w kierunku obszaru wodnego tego zbiornika.	
49.	WŁOCŁAWEK	Uchwała Nr VII/20/11	OSZP 1%, OSZP 10%, OWP 0,2%,	NIE	-	NIE	-	NIE	-	Na rysunku planu wskazano granice strefy zagrożenia powodziowego - 1%.	N
50.	WROCŁAW	Uchwała Nr LXII/1452/18	OSZP 1%, OSZP 10%, OWP 0,2%	TAK	BD	NIE	-	TAK	BD	-	-
51.	WROCŁAW	Uchwała Nr XVII/313/15	OSZP 1%, OSZP 10%, OSZP W, OWP 0,2%, ONNP,	TAK	BD	TAK	BD	TAK	BD	-	-
52.	WROCŁAW	Uchwała Nr LXII/1453/18	OSZP 1%, OSZP 10%, OSZP W, OWP 0,2%,	TAK	BD	TAK	BD	TAK	BD	-	-
53.	WROCŁAW	Uchwała Nr XIII/252/15	OSZP 1%, OWP 0,2%, ONNP,	TAK	D	TAK	D	TAK	D	-	-
54.	WROCŁAW	Uchwała Nr XXV/566/12	OSZP 1%, OSZP 10%, OSZP W, OWP 0,2%, ONNP,	NIE	-	NIE	-	NIE	-	Na rysunku planu wskazano obszar przeprowadzenia wód powodziowych – zasięg wody 1%, strefę Q10% wg. „Mapy terenów zalewowych w dolinie rzeki Odry na obszarze woj. Dolnośląskiego, strefę Q1% wg. „Mapy terenów	D

										zalewowych w dolinie rzeki Odry na obszarze woj. Dolnośląskiego.	
55.	WROCŁAW	Uchwała Nr XVIII/525/04	OSZP 1%, OSZP 10%, OWP 0,2%,	NIE	-	NIE	-	NIE	-	Na rysunku planu wskazano strefę ochronną od projektowanych wałów ochrony rzeki Bystrzycy oraz granice zasięgu powodzi z roku 1997.	N
56.	WROCŁAW	Uchwała Nr XLVIII/1149/17	OSZP 1%, OSZP 10%, OSZP W, OWP 0,2%, ONNP,	TAK	BD	TAK	D	TAK	BD	-	-
57.	WROCŁAW	Uchwała Nr XXXVII/855/13	OSZP 1%, OSZP 10%, OSZP W, OWP 0,2%,	NIE	-	NIE	-	NIE	-	Na rysunku planu wskazano granice powodzi z 1997 r. oraz zasięg zalewu wód powodziowych Q1% i Q10%. Czytelność oznaczeń - BD	BD
58.	WROCŁAW	Uchwała Nr XXII/485/16	OSZP 1%, OSZP 10%, OSZP W, OWP 0,2%,	TAK	D	TAK	D	TAK	D	-	-

Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego stanowią akty prawa miejscowego, dlatego wprowadzenie zakazów lub ograniczeń w zagospodarowaniu przestrzeni, wynikające z faktu wystąpienia zagrożenia powodzi, jest podstawą prawidłowego gospodarowania przestrzenią gminy, w tym minimalizowania skutków powodzi. Analiza badanych planów miejscowych potwierdza, iż organy uchwałodawcze korzystają z przysługującego im władztwa planistycznego w tym zakresie i tak jedynie 4 spośród 58 (tj. 7%) dokumentów nie zawierało ustaleń dotyczących obszarów zagrożenia powodzią w tym zakresie.

Niemniej w większości z nich zapisy planów ograniczały się jedynie:

- do wskazania statusu przedmiotowego terenu, przy czym dotyczy to przede wszystkim:
  - obszarów, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi 0,2% lub na których istnieje prawdopodobieństwo wystąpienia zdarzenia ekstremalnego, np.: *„fragment terenu UP wskazany na rysunku planu, wyznaczony na podstawie map zagrożenia powodziowego, znajduje się w obszarze, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat”* (uchwała nr VIII/258/2019 Rady Miejskiej w Elblągu z dnia 28 listopada 2019 r.),
  - obszarów obejmujących tereny narażone na zalanie w przypadku uszkodzenia lub zniszczenia: wału przeciwpowodziowego, wału przeciwsztormowego, budowli piętrzącej np.: *„na obszarze objętym opracowaniem planu wyznacza się obszar narażony na zalanie w przypadku zniszczenia lub uszkodzenia wału przeciwpowodziowego, którego granicę oznaczono graficznie na rysunku planu – zgodnie z obowiązującymi przepisami odrębnymi (ustawa Prawo wodne)”* (uchwała nr XXXVIII/461/2017 Rady Miasta Sandomierz z dnia 22 lutego 2017 r.);
- albo do wskazania i odwołania się do przepisów odrębnych, np.:
  - *„wyznacza się granicę obszaru szczególnego zagrożenia powodzią zgodnie z rysunkiem planu, w którym uwzględnia się zasady wynikające z przepisów odrębnych”* (uchwała nr XVII/313/15 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 15 października 2015 r.),
  - *„w celu zapewnienia szczelności i stabilności wałów przeciwpowodziowych obowiązują ograniczenia zgodnie z przepisami odrębnymi dotyczącymi ochrony przed powodzią”* (uchwała nr LXXXI/1240/13 Rady Miasta Krakowa z dnia 11 września 2013 r.),

Rada gminy nie ma bowiem możliwości podejmowania działań legislacyjnych z zakresu powtarzania bądź modyfikowania, w akcie prawa miejscowego nakazów, zakazów, dopuszczeń i ograniczeń wynikających z przepisów prawa rangi ustawowej. Nie mniej w części dokumentów (niezgodnie z zasadami techniki prawodawczej), przepisywano niektóre uregulowania prawne, np.:

- *„cały teren, jak na rysunku planu, położony w obszarze szczególnego zagrożenia powodzią podlegającym przepisom ustawy Prawo wodne zawierającym zakazy wykonywania robót i czynności, które mogą utrudnić ochronę przed powodzią, zwiększyć zagrożenie powodziowe lub spowodować zagrożenie dla jakości wód w przypadku wystąpienia powodzi, a także dopuszczającym możliwość uzyskania zwolnienia z tych zakazów”* (uchwała nr XXI/562/16 Rady Miasta Gdańska z dnia 31 marca 2016 r.),

- „obszar opracowania planu położony jest w obszarze bezpośredniego zagrożenia powodzią. Dla obszaru, o którym mowa w ust. 3 należy w szczególności respektować ustalenia zawarte w art. 40 oraz art. 82 ustawy Prawo wodne” (Uchwała nr XV/122/2007 Rady Miejskiej w Kłodzku z dnia 25 października 2007 r.),

Rada gminy, nie posiada również uprawnień, wyrażonego w formie upoważnienia ustawowego, do umieszczania w planie zagospodarowania przestrzennego, kwestii dotyczących uzyskania decyzji administracyjnych, o których mowa w przepisach odrębnych z zakresu prawa wodnego (NSA z dnia 9 czerwca 2014 II OSK 3083/13). Nie mniej nawet w „stosunkowo nowych” dokumentach można odnaleźć takie zapisy, jak np.: „dla zabudowanych działek położonych w pasie 50m ochrony wału, na terenach oznaczonych w planie symbolami: 9MN, 10MNI, 1MNI, 2MNI, 1EE oraz 4KPD, 4KDL, 6KDL i 8KP dopuszcza się dotychczasowy sposób ich użytkowania oraz rozbudowę, nadbudowę i przebudowę a także wymiany istniejących budynków poprzez rozbiorę i budowę nowych budynków – zgodnie z ustaleniami szczegółowymi. Na etapie projektowym dla poszczególnych inwestycji należy wystąpić do Marszałka Województwa Świętokrzyskiego - w myśl art. 88n ust.1 ustawy z dnia 18 lipca 2001r. Prawo wodne (tj. Dz. U. z 2012r. poz. 145 z późn. zm.) - o decyzję zwalniającą od zakazów zawartych w przepisach odrębnych dotyczących zapewnienia szczelności i stabilności wałów przeciwpowodziowych. Wszelkie roboty budowlane na powyższych terenach należy wykonywać na zasadach określonych w obowiązujących przepisach odrębnych.” (uchwała nr XXVIII/301/2013 Rady Miasta Sandomierza z dnia 22 maja 2013 r.).

Dodatkowo uchwała Nr XXXV/950/17 Rady Miasta Gdańska z dnia 23 lutego 2017 r. warunkuje realizację inwestycji od jej uzgodnienia z „właściwym organem”, co wykracza poza ustawowy zakres planu miejscowego.: „teren położony w obszarze pasa technicznego brzegu morskiego, wszelkie zmiany sposobu użytkowania i zagospodarowania należy uzgodnić z właściwym terytorialnie organem administracji morskiej”.

Natomiast ustalenia zawarte w planie miejscowym powinny przyjmować takie rozwiązania przestrzenne, które nie będą naruszać przepisów odrębnych, w tym ustanowionych w nim zakazów.

I tak część przeanalizowanych przesądzeń planistycznych określa elementy zagospodarowania przestrzennego wymagające ukształtowania lub wprowadza obostrzenia związane z możliwością użytkowania i zagospodarowania terenów znajdujących się w zasięgu obszarów zagrożonych wystąpieniem powodzi. W ramach przedmiotowych wskazań wyróżniono zagadnienia związane:

- ze wskazaniem konkretnej rzędnej posadowienia budynków lub rzędnej terenu do której może wystąpić wzrost poziomu wody. Przedmiotowe rozwiązania regularnie stosowane są w planach miejscowych w Gdańsku, a także wskazano je w ustaleniach dokumentów z Elbląga, Sandomierza i Opolu np.:
  - „w rozwiązaniach technicznych nowych obiektów budowlanych **należy uwzględnić zagrożenie zalaniem do rzędnej +2.5 m n.p.m.** w wyniku spiętrzenia sztormowego i prognozowanego wzrostu poziomu morza” (uchwała nr XXI/562/16 Rady Miasta Gdańska z dnia 31 marca 2016 r.),

- „**zaleca się podnieść rzędną terenu dla nowej zabudowy do +1,8 m n.p.m.**” (uchwała nr XXXIX/1102/09 Rady Miasta Gdańska z dnia 27 sierpnia 2009 roku),
  - „**rurociągi dalekosiężne do transportu ropy naftowej i jej produktów prowadzić w korytarzu infrastruktury technicznej jak na rysunku planu. Zaleca się podniesienie terenu do rzędnej +1,00 m n.p.m.**”, (uchwała nr L/1721/06 Rady Miasta Gdańska z dnia 27 kwietnia 2006 r.),
  - „**fragment terenu 2U wskazany na rysunku planu znajduje się w obszarze szczególnego zagrożenia powodzią, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat, zabudowa na tym obszarze możliwa jest po uprzednim zabezpieczeniu terenu lub inwestycji przed wodą stuletnią od strony morza, poprzez wyniesienie posadzki parteru obiektów powyżej rzędnej wody stuletniej i zabezpieczenie dodatkowo co najmniej na 0,7 m powyżej tej wody**” (uchwała nr VIII/258/2019 Rady Miejskiej w Elblągu z dnia 28 listopada 2019 r.),
  - „**ze względu na położenie terenu w strefie zagrożeń podtapianiem, przygotowanie podłoża pod ewentualną zabudowę kubaturową będzie wymagało podniesienia rzędnej terenu do bezpiecznego poziomu oraz miejscami wymianę gruntów nienośnych. Minimalna rzędna posadowienia parteru 1,60 m n.p.m.**” (uchwała nr VI/73/2007 Rady Miejskiej w Elblągu z dnia 19 kwietnia 2007 r.),
  - „**poziom posadowienia parterów zaleca się lokalizować na rzędnej minimum 146,0 m.n.p.m.**” (uchwała nr XXVII/288/2013 Rady Miasta Sandomierza z dnia 27 marca 2013 r.),
  - „**dopuszcza się lokalizację pomieszczeń na pobyt stały ludzi powyżej rzędnej 152,8 z uwagi na położenie na obszarze, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat (Q 0,2%) oraz położenie na obszarach obejmującym tereny narażone na zalanie w przypadku zniszczenia lub uszkodzenia wału przeciwpowodziowego**” (uchwała nr XIV/206/19 Rady Miasta Opola z dnia 4 lipca 2019 r.);
- z nakazem stosowania rozwiązań technicznych mających na celu minimalizowanie skutków powodzi np.:
- „**położenie w obszarze, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat (Q 0,2%) oraz w obszarze obejmującym tereny narażone na zalanie w przypadku zniszczenia lub uszkodzenia wału przeciwpowodziowego, obowiązuje stosowanie rozwiązań techniczno-konstrukcyjnych, a także materiałowych minimalizujących skutki powodzi**” (uchwała nr XIV/206/19 Rady Miasta Opola z dnia 4 lipca 2019 r.),
  - „**obowiązek stosowania rozwiązań polegających na: (...) zastosowaniu środków technicznych poprzez wykonanie dodatkowych zabezpieczeń typu: szczelne izolacje oraz zastosowanie materiałów budowlanych odpornych na działanie wody**” (uchwała nr CXI/2952/18 Rady Miasta Krakowa z dnia 26 września 2018 r.),
  - „**w celu zminimalizowania skutków ewentualnego zalania wodami powodziowymi w przypadku awarii obwałowań rz. Wisły zaleca się zastosowanie odpowiednich rozwiązań konstrukcyjnych np. (...) stosowanie materiałów izolacyjnych przeciwwodnych**” (uchwała nr XXVIII/301/2013 Rady Miasta Sandomierza z dnia 22 maja 2013 r.),

- „**dopuszcza się lokalizację lekkich, rozbieralnych - w przypadku zagrożenia powodzią - konstrukcji**, ułatwiających przemieszczanie się pieszych z jednej strony muru oporowego na drugą (konstrukcja tych elementów nie może naruszać murów oporowych przy Bulwarach Wiślanych)” (uchwała nr LXXXI/1240/13 Rady Miasta Krakowa z dnia 11 września 2013 r.),
  - „**usytuowanie, posadowienie, konstrukcja, dobór materiałów, powinny zawierać rozwiązania zmniejszające zagrożenie dla ludzi, mienia i środowiska przyrodniczego**” (uchwała nr 63/L/2006 Rady Miasta Włocławek z dnia 26 czerwca 2006 roku);
- ograniczeniami wchodzącymi w zakres zagospodarowania budynków np.:
- „**obowiązek stosowania rozwiązań polegających na: odstępowaniu od realizacji obiektów z podpiwniczeniem (...)**” (uchwała nr CXI/2952/18 Rady Miasta Krakowa z dnia 26 września 2018 r.),
  - „**celu zminimalizowania skutków ewentualnego zalania wodami powodziowymi w przypadku awarii obwałowań rz. Wisły zaleca się zastosowanie odpowiednich rozwiązań konstrukcyjnych np. lokalizowanie pomieszczeń mieszkalnych na wyższych kondygnacjach, a w przyziemiu garaży lub pomieszczeń gospodarczych (...)**” (uchwała nr XXVIII/301/2013 Rady Miasta Sandomierza z dnia 22 maja 2013 r.),
  - „**ze względu na położenie części terenu oznaczonego na rys. planu w potencjalnej strefie zalewów o prawdopodobieństwie przewyższenia 1% oznaczone na rysunku planu - zakazuje się na tym terenie budowy kondygnacji podziemnych**” (uchwała nr XXVII/288/2013 Rady Miasta Sandomierza z dnia 27 marca 2013 r.),
  - „**zakaz podpiwniczenia budynków przy poziomie parteru na rzędnej nie niższej niż 58,0 m n.p.m.,** (uchwała nr 63/L/ 2006 Rady Miasta Włocławek z dnia 26 czerwca 2006 roku).

Ustalenia planów miejscowych dają również duże możliwości wpływania na warunki gospodarowania wodą i ograniczanie skutków powodzi. Określają bowiem wskaźniki, formy i funkcje zabudowy, w tym przede wszystkim sposób zagospodarowania i użytkowania gruntów. Ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym obligatoryjnie wskazuje na potrzebę zawarcia w dokumentach planistycznych między innymi: maksymalnej i minimalnej intensywności zabudowy, wskaźnika powierzchni całkowitej zabudowy czy minimalnego udziału procentowego powierzchni biologicznie czynnej. Nie mniej na podstawie przeprowadzonej analizy należy stwierdzić, iż w żadnym planie miejscowym nie zróżnicowano parametrów zabudowy od rodzaju obszaru narażonego na niebezpieczeństwo powodzi, a to właśnie ww. wskaźniki powinny stanowić punkt wyjścia do prawidłowego gospodarowania wodą na obszarach zurbanizowanych.

Bardziej czytelnie prezentuje się natomiast korelacja pomiędzy obszarem narażonym na niebezpieczeństwo powodzi, a funkcją terenów oraz sposobem ich zagospodarowania. W ramach części dokumentów niektóre samorządy znacząco ograniczają dopuszczalne formy zagospodarowania w ramach obszarów szczególnego zagrożenia powodzią, wskazując w ich zasięgu:

- obszary związane z systemami dolinnymi poszczególnych rzek (z zakazem lokalizacji budynków,) np.: uchwała nr XVII/313/15 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 15 października 2015 r. obejmująca fragment doliny Bystrzycy, dopuszcza jedynie możliwość realizacji wybranych budowli. W samej uchwale:

„§ 4. 1. Ustala się następujące kategorie przeznaczenia terenu:

- 1) polany rekreacyjne;*
- 2) łąki;*
- 3) lasy;*
- 4) wody powierzchniowe – należy przez to rozumieć cieki i zbiorniki wodne wraz ze związanymi z nimi obszarami, w tym służącymi do przeprowadzenia wód powodziowych, budynki służące gospodarce wodnej, budowle hydrotechniczne, z wyjątkiem siłowni i elektrowni wodnych, pompowni, portów, a także obiekty do nich podobne, nienależące do innej kategorii przeznaczenia terenu;*
- 5) ulice;*
- 6) drogi wewnętrzne;*
- 7) ciągi piesze;*
- 8) ciągi rowerowe;*
- 9) ciągi pieszo-rowerowe;*
- 10) obiekty infrastruktury wodociągowej – należy przez to rozumieć studnie publiczne, urządzenia służące do ujmowania i magazynowania wód, pompownie wód, hydrofornie, urządzenia regulujące ciśnienie wody, a także obiekty do nich podobne, nienależące do innej kategorii przeznaczenia terenu;*
- 11) obiekty infrastruktury kanalizacyjnej – należy przez to rozumieć wyloty urządzeń kanalizacyjnych służących do wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi, urządzenia podczyszczające i oczyszczające ścieki oraz przepompownie ścieków, a także obiekty do nich podobne, nienależące do innej kategorii przeznaczenia terenu.”*

dodatkowo w zakresie ustalenia dotyczące systemów infrastruktury technicznej:

„§ 13. Obowiązują następujące ustalenia dotyczące systemów infrastruktury technicznej:

- 1) dopuszcza się sieci uzbrojenia;*
- 2) przewody wodociągowe i kanalizacyjne, gazociągi, sieci ciepłownicze, linie kablowe sieci telekomunikacyjnej i elektroenergetycznej dopuszcza się wyłącznie jako podziemne lub usytuowane w konstrukcjach drogowych, z zastrzeżeniem pkt 3”.*

- obszary dopuszczające funkcje komplementarne względem systemów przyrodniczych miast, z silnym ukierunkowaniem na szeroko rozumiany sport i rekreację, turystykę, wypoczynek czy obsługę ruchu pasażerskiego (z ograniczeniami w zabudowie, w tym także miejscowo zakazem lokalizacji budynków) np.:

- uchwała nr LXII/1453/18 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 13 września 2018 r. w ramach OSZP wskazuje **teren bulwarów oraz wód powierzchniowych**:

„§ 27. 1. Dla terenu oznaczonego na rysunku planu symbolem 1KB ustala się przeznaczenie:

- 1) bulwary;*
- 2) zielen parkowa;*
- 3) wystawy i ekspozycje;*
- 4) obiekty imprez plenerowych;*
- 5) pasażerskie porty i przystanie;*
- 6) gastronomia;*
- 7) budowle przeciwpowodziowe;*

8) szalety;
9) ciągi piesze;
10) ciągi pieszo-rowerowe;
11) obiekty infrastruktury technicznej”
przy czym w ramach „przeznaczenia gastronomia nie dopuszcza się budynków”

§ 30. 1. Dla terenu oznaczonego na rysunku planu symbolem 1WS ustala się przeznaczenie:

- 1) wody powierzchniowe;
- 2) zielen parkowa;
- 3) pasażerskie porty i przystanie;
- 4) usługi drobne, z zastrzeżeniem ust. 2 pkt 1;
- 5) gastronomia, z zastrzeżeniem ust. 2, pkt 2;
- 6) skwery;
- 7) ciągi piesze;
- 8) ciągi pieszo-rowerowe;
- 9) obiekty infrastruktury technicznej.

§ 30.2. W ramach przeznaczenia:

- 1) usługi drobne dopuszcza się wyłącznie obiekty wynajmu i wypożyczania przedmiotów ruchomych;
- 2) gastronomia nie dopuszcza się stołówek i obiektów służących działalności cateringowej.

§ 30.3 Na terenie, o którym mowa w ust. 1, obowiązują następujące ustalenia dotyczące ukształtowania zabudowy i zagospodarowania terenu:

- 1) w ramach punktów wynajmu i wypożyczania przedmiotów ruchomych dopuszcza się wyłącznie wynajem i wypożyczenie łodzi sportowo-turystycznych, kajaków, łodzi wiosłowych i innych podobnych małych obiektów pływających;
- 2) gastronomię dopuszcza się wyłącznie jako towarzyszącą pasażerskim portom i przystaniom;
- 3) obiekty infrastruktury technicznej dopuszcza się wyłącznie jako podziemne lub wbudowane w elementy nabrzeża”.

- uchwała nr XXI/368/VIII/2019 Rady Miasta Poznania z dnia 17 grudnia 2019 r. w ramach OSZP wskazuje **tereny zieleni urządzonej, tereny usług sportu i rekreacji (2US) oraz tereny zieleni otwartej:**

„§ 10. W zakresie szczegółowych parametrów i wskaźników kształtowania zabudowy oraz zagospodarowania terenów oznaczonych na rysunku planu symbolami 1US i 2US:

- 2) dopuszcza się:
  - a) zachowanie, przebudowę oraz odbudowę istniejących budynków na terenie 2US, bez możliwości ich rozbudowy lub nadbudowy,
  - b) lokalizację jednego nowego budynku o powierzchni zabudowy do 150 m² na terenie 2US,
  - c) na terenie 1US lokalizację, jako towarzyszących zabudowie usług sportu i rekreacji, usług: kultury, hotelarstwa, ochrony zdrowia, konferencyjnych, biurowych, handlu lub gastronomii, na nie więcej niż 49% powierzchni użytkowej budynków i budowli sportowych,
  - e) lokalizację przekryć namiotowych, pneumatycznych oraz zadaszeń membranowych,

f) lokalizację masztów oświetleniowych boisk o wysokości nie większej niż 16,0 m.”

§ 11. W zakresie szczegółowych parametrów i wskaźników kształtowania zabudowy oraz zagospodarowania terenów oznaczonych na rysunku planu symbolami **1ZP i 2ZP**:

1) ustala się:

b) na terenie 1ZP lokalizację dojeżdż i dojazdów zapewniających dostęp do linii brzegowej rzeki Warty w strefie wskazanej na rysunku planu,

c) na terenie 1ZP lokalizację ciągu pieszego i rowerowego lub pieszo-rowerowego łączącego tereny 2KDWxs i KD-G,

d) dostęp do przyległych dróg publicznych lub do dróg publicznych zlokalizowanych poza granicą planu poprzez drogi wewnętrzne, z zastrzeżeniem § 17 pkt 2 lit. c;

2) dopuszcza się:

a) zachowanie, przebudowę oraz odbudowę istniejących budynków na terenie 2ZP,

b) lokalizację jednego nowego budynku o powierzchni zabudowy do 150 m² i wysokości nie większej niż 5 m, z dowolną geometrią dachu na terenie 2ZP,

c) funkcję sportowo-rekreacyjną i kultury oraz towarzyszącą im funkcje administracyjno-biurową, wystawienniczą, konferencyjną lub gastronomiczną,

d) lokalizację masztów oświetleniowych boisk o wysokości nie większej niż 16,0 m na terenie 2ZP;

3) zakazuje się lokalizacji miejsc postojowych dla samochodów na terenie 1ZP.

§ 12. W zakresie szczegółowych parametrów i wskaźników kształtowania zabudowy oraz zagospodarowania terenów oznaczonych na rysunku planu symbolami **1ZO/ZZ i 2ZO/ZZ**:

1) ustala się:

b) lokalizację dojeżdż i dojazdów zapewniających dostęp do linii brzegowej rzeki Warty w strefach wskazanych na rysunku planu,

c) na przedłużeniu terenu KD-G w strefie wskazanej na rysunku planu lokalizację mostu wyposażonego w jezdnię, torowisko tramwajowe oraz dwustronne chodniki i ścieżki rowerowe, z dopuszczeniem zamiany na ścieżki pieszo-rowerowe lub pasy rowerowe,

d) na terenie 2ZO/ZZ lokalizację ciągu pieszego wzdłuż brzegu rzeki Warty,

e) lokalizację ciągów pieszych i rowerowych lub pieszo-rowerowych wskazanych na rysunku planu;

2) zakazuje się lokalizacji miejsc postojowych dla samochodów”.

- uchwała nr XIX/173/07 Rady Miasta Opola z dnia 25 października 2007 r. w ramach OSZP wskazuje między innymi: **tereny komunikacji – parking z zielenią urządzoną, teren zieleni urządzonej, wody powierzchniowe śródlądowe, teren przeznaczony na komunikację wodną**:

„73. Na terenie oznaczonym na rysunku planu symbolem **3 KS/ZP**, przeznaczonym na komunikację – parking z zielenią urządzoną, obowiązują następujące ustalenia:

1) dopuszcza się następujące przeznaczenia uzupełniające:

a) urządzenia i obiekty towarzyszące w tym sieci infrastruktury technicznej, mała architektura, budowle przeciwpowodziowe,

b) komunikacja wewnętrzna

- 4) urządzenie Promenady Nadodrzańskiej zgodnie z § 5 ust. 2 pkt 19 i pkt 20 uchwały;
- 5) zapewnienie dostępu do śluzy na terenie 9 WS;

80. Na terenie oznaczonym na rysunku planu symbolem **5 ZP**, przeznaczonym na zieleni urządzonej, obowiązują następujące ustalenia:

- 1) urządzenie Promenady Nadodrzańskiej zgodnie z § 5 ust. 2 pkt 19 i pkt 20 uchwały;
- 4) wyznaczenie ciągu pieszo-rowerowego zgodnie z rysunkiem planu;
- 5) dopuszcza się lokalizację urządzeń wodnych

87. Na terenie oznaczonym na rysunku planu symbolem **2 WS** przeznaczonym na wody powierzchniowe śródlądowe, obowiązują następujące ustalenia:

- 2) dopuszcza się lokalizację urządzeń wodnych;
- 4) wyznaczenie ciągów pieszo-rowerowych – kładek zgodnie z rysunkiem planu;
- 5) lokalizacja przystani wodnej zgodnie z rysunkiem planu;

135. Na terenie oznaczonym na rysunku planu symbolami **3 KW**, przeznaczonych na komunikację wodną, obowiązują następujące ustalenia:

- 1) dopuszcza się następujące przeznaczenia uzupełniające:
  - a) zieleni,
  - b) mała architektura,
  - c) parkingi i komunikacja wewnętrzna;
- 2) wyznaczenie ciągu pieszo-rowerowego – kładki zgodnie z rysunkiem planu.”

- uchwała nr LXXXI/1240/13 Rady Miasta Krakowa z dnia 11 września 2013 r. w ramach OSZP wskazuje między innymi: **zieleni urządzonej: powszechnie, publicznie dostępny ogród-park miejski - Bulwary Wiślane, tereny wód powierzchniowych śródlądowych - rzeka Wisła:**

§ 35. 1. Wyznacza się tereny oznaczone symbolem od **ZPb.1** do **ZPb.18** z przeznaczeniem pod zieleni urządzonej: **powszechnie, publicznie dostępny ogród-park miejski - Bulwary Wiślane.**

2. W wyznaczonych terenach od ZPb.1 do ZPb.18 ustala się zakaz lokalizacji budynków z wyjątkiem ust. 11 pkt 4 lit. g.

4. Określa się funkcje poszczególnych terenów jako:

- 1) rekreacyjno-sportowe dla terenów oznaczonych symbolem od ZPb.1 do ZPb.3
- 2) reprezentacyjno-ogrodowo-parkowe dla terenów oznaczonych symbolem od ZPb.4 do ZPb.13;
- 3) wypoczynkowo-rozrywkowe dla terenów oznaczonych symbolem od ZPb.14 do ZPb.18 .

6. Tereny ZPb.1 do ZPb.18 mogą być wykorzystywane dla organizacji imprez masowych z uwzględnieniem przepisów odrębnych.

7. We wszystkich wyznaczonych terenach od ZPb.1 do ZPb.18, dopuszcza się możliwość lokalizacji:

- 1) urządzeń wodnych, zgodnie z przepisami odrębnymi;
- 2) przystanków dla łodzi typu tramwaju wodnego na Wiśle;
- 3) pomników - z zastrzeżeniem lokalizacji poza obszarem szczególnego zagrożenia powodzią;
- 4) tymczasowych obiektów usługowo-handlowych towarzyszących odbywającym się imprezom masowym - na czas ich trwania;
- 5) podziemnych sieci, obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej.

8. Zgodnie z określonymi w ust. 3 funkcjami terenów w granicach wyznaczonych terenów od ZPb.1 do ZPb.18, w zakresie sposobów ich zagospodarowania ustala się:

- 1) zakaz lokalizacji ogródków gastronomicznych w obszarze szczególnego zagrożenia powodzią z wyjątkiem terenów ZPb.5 i ZPb.7;
- 4) nakaz urządzenia ciągów spacerowych i placów spacerowych;
- 5) nakaz urządzenia ścieżek rowerowych;
- 7) dopuszcza się lokalizację ciągu pieszego na górnym poziomie Bulwarów;
- 9) dopuszcza się lokalizację przystanków dla łodzi typu tramwaju wodnego;
- 10) dopuszcza się w terenach ZPb.4, ZPb.5 i ZPb.7 w międzywalu - lokalizację pali cumowniczych przewidzianych do awaryjnego cumowania w okresie występowania stanu zagrożenia powodziowego;

9. Zgodnie z określonymi w ust. 3 funkcjami terenów, w wyznaczonych terenach od ZPb.1 do ZPb.18, nabrzeże może być wykorzystywane dla lokalizacji urządzeń związanych z cumowaniem - zgodnie z zasadami ustalonymi w § 39. Na terenach od ZPb.1 do ZPb.18 ustala się: 1) zakaz lokalizacji parkingów obsługujących obiekty pływające, 2) zakaz lokalizacji naziemnych obiektów technicznych i sanitarnych dla obiektów pływających.”

§ 39. 1. Wyznacza się tereny wód powierzchniowych śródlądowych - rzeka Wisła - oznaczone symbolem **WS.1 do WS.9**.

2. Tereny WS należy traktować jako jeden ciągły teren niezależnie od przecinających go terenów dróg lub przepraw mostowych kolejowych, oznaczonych symbolami: KDZ.1, KDZ.2, KDZ+T.1, KDZ+T.2, KDL+T.1, KDL+T.2, TK.1, TK.2, KDW.6.

3. W granicach wyznaczonych terenów, w zakresie sposobów ich zagospodarowania ustala się:

- 1) zakaz lokalizacji obiektów mieszkalnych we wszystkich terenach WS;
- 2) dopuszcza się możliwość lokalizacji obiektów usługowych, o których mowa w § 9 ust. 2 pkt 21, wyłącznie w granicach określonych na Rysunku Planu stref:

a) strefy lokalizacji usług

b) strefy lokalizacji usług z wykluczeniem obiektów zamieszkania zbiorowego i obiektów usługowych z zakresu usług hotelarskich

3) dopuszcza się możliwość lokalizacji przystanków dla łodzi typu tramwaju wodnego we wszystkich terenach WS.

4. W granicach wyznaczonych terenów, w zakresie sposobów ich zagospodarowania dopuszcza się - w dostosowaniu do przepisów odrębnych - lokalizację budowli i urządzeń:

- 1) wodnych;
- 2) związanych z żeglugą;
- 3) służących ochronie ptactwa wodnego zgodnie z przepisami odrębnymi;
- 4) sieci technicznych i uzbrojenia terenu;
- 5) związanych z cumowaniem statków zgodnie z przepisami odrębnymi.

5. Zagospodarowanie terenu nie może naruszać ustaleń odnoszących się do całego obszaru objętego planem zawartych w pozostałych ustaleniach planu.

§ 40. 1. Wyznacza się teren wód powierzchniowych śródlądowych oznaczony symbolem WSk.1.

2. W granicach wyznaczonego terenu, w zakresie sposobów jego zagospodarowania dopuszcza się - w dostosowaniu do przepisów odrębnych - lokalizację budowli i urządzeń:

- 1) wodnych;
  - 2) związanych z żeglugą;
  - 3) sieci technicznych i uzbrojenia terenu.
3. Zagospodarowanie terenu nie może naruszać ustaleń odnoszących się do całego obszaru objętego planem zawartych w pozostałych ustaleniach planu”.

Zasoby i walory środowiska przyrodniczego, w tym związane z gospodarką wodną, stanowią jeden z podstawowych czynników determinujących rozwój lokalny. Zagrożenie powodziami natomiast i jego potencjalne następstwa mogą być czynnikiem utrudniającym bądź hamującym rozwój miast dlatego samorządy powinny bardziej świadomie kształtować swoją politykę przestrzenną. Za dobre praktyki w tym zakresie uznać należy sporządzanie planów miejscowych mających na celu:

- „wprowadzenie regulacji planistycznych na terenach zagrożonych powodzią i podtapianiem;
- dostosowanie sposobów zagospodarowania do uwarunkowań, wynikających z ochrony istniejącej i projektowanej infrastruktury przeciwpowodziowej;
- ochronę walorów przyrodniczych i krajobrazowych oraz wykorzystanie ich w celu wzmocnienia roli obszaru w systemie przyrodniczym Miasta, z uwzględnieniem istniejących zbiorowisk roślinności i naturalnej różnorodności biologicznej” (uchwała nr CXI/2952/18 Rady Miasta Krakowa z dnia 26 września 2018 r.).

W niewielkiej części analizowanych dokumentów odniesiono się natomiast do sposobu i terminu tymczasowego zagospodarowania, urządzania i użytkowania terenów oraz zasad ochrony i kształtowania ładu przestrzennego. Ustalenia planów miejscowych w większości przypadków ograniczały się tu do: „zakazu lokalizacji zabudowy tymczasowej”, „zakazu lokalizacji zabudowy tymczasowej nie związanej z funkcją terenu” czy „zakazu lokalizacji tymczasowych obiektów i urządzeń budowlanych, z wyjątkiem tymczasowych obiektów usługowo-handlowych towarzyszących odbywającym się imprezom masowym - na czas ich trwania”. Przy czym żaden zapis bezpośrednio nie uzależniał możliwości realizacji obiektów tymczasowych lub zakazywał ich lokalizacji, od usytuowania terenów w zasięgu obszarów zagrożonych wystąpieniem powodzi. Natomiast uchwały wskazujące zasady ochrony i kształtowania ładu przestrzennego, odnosiły się zazwyczaj do sytuowania obiektów małej architektury, tablic i urządzeń reklamowych oraz ogrodzeń (tj. najczęściej jej zakazywały). Niemniej przepisami art. 7 pkt. 3 lit. b ustawy o zmianie niektórych ustaw w związku ze wzmocnieniem narzędzi ochrony krajobrazu (Dz. U. z 2015 r. poz. 774, 1688) w ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym uchylono zapisy art. 15 ust. 3 pkt. 9, który dopuszczał określenie w planie miejscowym ww. obiektów.

Zagadnienia dotyczące zasad modernizacji, rozbudowy i budowy systemów komunikacji i infrastruktury technicznej oraz ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu zostały opisane w rozdziale 5.2.2 dotyczącym zapewnienia ochrony i zwiększenia naturalnej retencji oraz przywracania naturalnych warunków przepływu.

Podsumowując należy stwierdzić, iż zapewnienie bezpieczeństwa na obszarach zagrożonych wystąpieniem powodzi jest zadaniem złożonym, zależy bowiem zarówno od systemów ochrony technicznej, jak również od przepisów zawartych w aktach prawnych, w tym planach miejscowych. Niemniej świadomie prowadzona polityka przestrzenna w tym zakresie, może złagodzić konflikty

(przestrzenne, infrastrukturalne czy społeczne) oraz znacznie ograniczyć występowanie szkód powodziowych.

5.2.2. Zapewnienie ochrony i zwiększenia naturalnej retencji oraz przywracania naturalnych warunków przepływu

Ocena ustaleń planistycznych, na podstawie dokonanej analizy, pozwala zauważyć, iż jedynie część dokumentów (38 uchwał) porusza zagadnienia dotyczące retencjonowania wody (w sposób bezpośredni powołując się na zagadnienia retencjonowania lub pośrednio wskazując na możliwość zastosowania wybranych rozwiązań technicznych ułatwiających retencjonowanie wody). Najliczniej reprezentowane ustalenia dotyczą ochrony i zwiększania naturalnej retencji na terenach zurbanizowanych oraz niezurbanizowanych, przy czym w badanej grupie zidentyfikowane zagadnienia dotyczą w większości:

- sposobu odprowadzania wód opadowych i roztopowych,
- zwiększania powierzchni terenów zielonych.

Zrównoważone gospodarowanie wodami opadowymi mające na celu zapewnienie równowagi pomiędzy dopływem a odpływem wód opadowych oraz zagospodarowanie spływu wód powierzchniowych i zatrzymanie ich w miejscu powstania opadów (retencja terenowa lub inna możliwa do zastosowania, a następnie infiltracja do gruntu) możemy odnaleźć w uchwałach:

- nr LXXXI/1240/13 Rady Miasta Krakowa z dnia 11 września 2013 r., w ramach której przewidziano:
„zagospodarowanie wód opadowych w granicach działki poprzez retencję w miejscu lub odprowadzenie do kanalizacji z uwzględnieniem rozwiązań:
- ułatwiających przesiąkanie wody deszczowej do gruntu;
- spowalniających odpływ;
- zwiększających retencję.”
natomiast *„w pasach drogowych należy rezerwować miejsce dla kanałów opadowych, odprowadzających ścieki opadowe i roztopowe z pasa drogowego i przynależnej zlewni”*.
- nr XLVI/678/17 Rady Miejskiej w Nysie z dnia 19 grudnia 2017 r., w ramach której: *„dopuszcza się retencjonowanie wód opadowych z dachów i tarasów budynków w celu ich gospodarczego wykorzystania i dalszej infiltracji do gruntu w obrębie działki”,*
- nr XXIX/523/16 Rady Miasta Opola z dnia 7 lipca 2016 r., w ramach której przewiduje się: *„zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych na własnym terenie z wykorzystaniem systemów retencyjno-rozsączających”* a także *„poprzez system rozdzielczej kanalizacji deszczowej powiązany z istniejącym miejskim układem kanalizacji deszczowej poprzez systemy retencyjne na własnym terenie”,*
- nr XXXV/950/17 Rady Miasta Gdańska z dnia 23 lutego 2017 r., w ramach której: *„zaleca się gromadzenie wód opadowych i roztopowych z dachów obiektów kubaturowych, w zbiornikach szczelnych, w celu ich późniejszego wykorzystania”,*

- nr VIII/121/2019 Rady Miasta Racibórz z dnia 26 czerwca 2019 r., w ramach której: *„dopuszcza się budowę dołów chłonnych i zbiorników retencyjnych do odprowadzenia wód opadowych i roztopowych”*,
- nr LI/299/10 Rady Miejskiej w Połańcu z dnia 22 kwietnia 2010 r., w ramach której: *„na terenach zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zagrodowej, gdzie nie występują lokalne podtopienia w czasie powodzi, zaleca się retencję wód opadowych i ponowne ich wykorzystanie bądź infiltrację do gruntu”*.
- nr XXI/118/08 Rady Miejskiej w Połańcu z dnia 22 kwietnia 2010 r., w ramach której: *„tereny zabudowy powinny być docelowo wyposażane w systemy kanalizacji opadowej; w celu zmniejszenia ilości i szybkości spływu wód opadowych należy: na terenach usługowych i produkcyjnych ograniczać stosowanie szczelnych powierzchni utwardzonych przez stosowanie nawierzchni przepuszczalnych (np. zielone parkingi z elementów ażurowych)”*.

Polskie prawo nie reguluje w sposób kompleksowy kwestii zrównoważonego (poprzez lokalną retencję i/lub infiltrację) zagospodarowania wód opadowych i roztopowych (Lejcuś, 2017). Nie narzuca również obowiązku jej zatrzymania, zarówno w przestrzeli publicznej, jak i na indywidualnych działkach (Januchta-Szostak, 2014). Wręcz przeciwnie zgodnie z § 28 Warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz.U. 2019 poz. 1065) „działka budowlana, na której sytuowane są budynki, powinna być wyposażona w kanalizację umożliwiającą odprowadzenie wód opadowych do sieci kanalizacji deszczowej lub ogólnospławnej”. Jedynie w przypadku braku możliwości przyłączenia do sieci kanalizacji deszczowej lub ogólnospławnej *„dopuszcza się odprowadzenie wód opadowych na własny teren nieutwardzony, do dołów chłonnych lub do zbiorników retencyjnych”*.

Podobnie wygląda sytuacja w zakresie odprowadzania wody opadowej z dachów i tarasów (zgodnie z § 126 w/w rozporządzenia). Ww. regulacje prawne mają bezpośredni wpływ na kształt zapisów cytowanych dokumentów planistycznych, które w większości „dopuszczają” lub „zalecają” stosowanie szeroko rozumianej retencji natomiast nie podejmują kwestii całościowego traktowania zasobów wód powierzchniowych i podziemnych, co jest niezwykle istotne w aspekcie działań przeciwpowodziowych.

Ustawa Prawo wodne uchwalona 20 lipca 2017 roku jest nadrzędnym dedykowanym instrumentem służącym szerokiemu wdrażaniu rozwiązań i działań gospodarowania wodami zgodnie z zakresem Ramowej Dyrektywy Wodnej, w tym z zasadą zrównoważonego rozwoju, w szczególności kształtowaniu i ochronie zasobów wodnych. W tym akcie prawnym widoczny jest trend zmierzający w stronę retencionowania wody oraz przeciwdziałania ograniczeniu naturalnej retencji i przeciwdziałania bezpośredniemu odprowadzaniu wody z terenów uszczelnionych. Podkreśla on również wagę rozwiązań zielono-niebieskiej infrastruktury (tereny zieleni i wód powierzchniowych) i wartość jaką ma użytkowana woda (Adamowski, Zalewski, Paluch, 2017). Niemniej konieczne jest podjęcie działań w sferze legislacyjnej (w zakresie ujednolicenia aktów prawa) jak również w sferze instytucjonalnej i prywatnej (w zakresie wdrażania i promowania dobrych praktyk w tym zakresie).

Kolejnym kierunkiem działań, związanym z planowaniem przestrzennym, mającym na celu zwiększenie naturalnej retencji oraz ograniczenie niekorzystnych skutków powodzi jest:

- zastosowanie roślinności buforowej, która opóźnia szybki spływ wody, zwiększa powierzchnię wsiąkania wody oraz chroni glebę przed degradacją,
- wykorzystanie, ochrona i powiększanie istniejących systemów naturalnego odprowadzania wód deszczowych w ramach terenów aktywnych przyrodniczo.

W przypadku pierwszej grupy ustalenia analizowanych dokumentów planistycznych ograniczają się zazwyczaj do:

- „wprowadzenia” lub „zachowania” „szpaleru drzew” lub „istniejących ciągów drzew” oraz
- w przypadku uchwały nr XXXIV/352/13 Rady Miejskiej w Głuchotazach z dnia 25 września 2013 r. *„nakazu utrzymania, uzupełnienia lub wprowadzenia zieleni urządzonej o charakterze zieleni izolacyjnej i funkcjach ekologicznej i krajobrazowej, w postaci wielopiętrowego, szczelnego pasa zieleni wysokiej i niskiej, obsadzonego gatunkami rodzimymi, z co najmniej 50% udziałem gatunków zimozielonych na terenach oznaczonych na rysunku planu miejscowego symbolami 1-5 ZP”*

Potrzeba spójnego w formie i funkcjach układu obszarów zieleni znajduje odzwierciedlenie w dokumentach miasta Gdańska, Poznania, Wrocławia i Niepołomic. Przykładowo:

- w uchwale nr XXXIX/1102/09 z dnia 27 sierpnia 2009 roku, zdefiniowano:
*„**Ogólnomiejski System Terenów Aktywnych Biologicznie (OSTAB)**, który to stanowi ciągła struktura przestrzenna wiążąca ze sobą najbardziej wartościowe, różnorodne tereny zieleni, fragmenty terenów otwartych (w tym wód powierzchniowych) i wybrane tereny zainwestowania miejskiego o ograniczonej zabudowie, a także zapewniająca ich powiązanie z odpowiednimi terenami pozamiejskimi. OSTAB składa się z podstawowych elementów strukturalnych i ciągów łączących, które zapewniają w jego obrębie ekologicznych reguł ciągłości w czasie i przestrzeni oraz różnorodności biologicznej”* oraz
*„**zieleni do utrzymania i wprowadzenia** – obszar zieleni wyznaczony w planie wewnątrz terenu o innym przeznaczeniu z określonych przestrzennie powodów środowiskowych, takich jak: ochrona istniejących skupisk zieleni, wskazania do pokrycia terenu zielenią (np. skarpy, zagrożenie osuwiskami, podmokłości), lokalne powiązania ekologiczne, zieleni izolacyjna. Minimum 80% obszaru tej zieleni musi stanowić powierzchnia biologicznie czynna. W karcie terenu można ustalić odrębnie dla tych obszarów większy jej udział. Jako zieleni towarzysząca innym funkcjom, utrzymywana i pielęgnowana przez właściciela terenu (użytkownika) może ona być urządzona i służyć celom rekreacyjnym w stopniu i w sposób nie kolidujący z celami jej ustalenia. Na tych zasadach w granicach zieleni do utrzymania i wprowadzenia dopuszcza się:*
  - *ścieżki piesze i rowerowe, małą architekturę i placiki zabaw dla dzieci, drogi eksploatacyjne dla urządzeń infrastruktury technicznej, chyba że w karcie terenu ustalono inaczej,*
  - *terenowe urządzenia sportowo-rekreacyjne o powierzchniach nie przekraczających powierzchni boisk do gier małych - w przypadku dopuszczenia ich w karcie terenu,*
  - *ciągi pieszo-jezdne, dojazdy, ulice wewnętrzne - bez miejsc postojowych - w przypadku dopuszczenia ich w karcie terenu wraz z określeniem warunków (np. liczba, orientacyjna lokalizacja)”;*

- w uchwale nr XXXII/502/05 Rady Miejskiej w Niepołomicach z dnia 12 kwietnia 2005 roku:
„W celu zapewnienia ochrony obszarów o wysokich walorach przyrodniczych oraz powiązań między nimi (wentylacja obszaru gminy) tworzy się strefę przyrodniczo – czynną „P” o zasięgu określonym na rysunku planu. Granice strefy obejmują tereny lasów, trwałych użytków zielonych, dolin rzecznych, potoków i cieków wraz z zielenią towarzyszącą, inne obszary trwałych powiązań między kompleksami zieleni urządzonej i nieurządzonej.
  - 2. W strefie wprowadza się:
    - 1) zakaz lokalizacji nowych obiektów w tym mieszkalnych i usługowych przeznaczonych na stały pobyt ludzi;
    - 2) istniejące zainwestowanie pozostawia się do adaptacji, z możliwością modernizacji i rozbudowy pod warunkiem zapewnienia wymogów ochrony środowiska w zakresie kanalizacji i gospodarki odpadami;
    - 3) jako preferowane formy przeznaczenia gruntów w ramach strefy wskazuje się zieleń niską nie urządzonej, lasy, łąki i pastwiska;
    - 4) zakaz wycinki drzew, składowania odpadów i lokalizowania wysypisk śmieci, melioracji i obniżania poziomu wód, lokalizacji parkingów powyżej 20 stanowisk;
- w uchwałach z Poznania wprowadzono pojęcie **„klina zieleni”** – należy przez to rozumieć fragment systemu zieleni miasta Poznania, obejmujący: lasy, doliny rzek i strumieni, usługi sportu i rekreacji w zieleni, pełniący w strukturze przestrzennej miasta funkcje ekologiczne i klimatyczne”. Poza wprowadzeniem w/w definicji, w celu stworzenia spójnego systemu terenów cennych przyrodniczo w Poznaniu uchwalono 22 plany miejscowe obejmujące „klin zieleni” oraz dodatkowo proceduje się 7 uchwał obejmujące „fragment systemu zieleni miasta Poznania”,
- część uchwał z Wrocławia obejmuje tereny **„części zespołu urbanistycznego Doliny Odry”**, przy czym dokumenty obejmują dolinę rzeki wraz z jej bezpośrednim sąsiedztwem i z nielicznymi wyjątkami, zakazują lokalizacji zabudowy (zwłaszcza w zasięgu obszarów narażonych na wystąpienie powodzi).

Dodatkowo część dokumentów planistycznych, mając na względzie ważną rolę korytarzy ekologicznych, wskazuje:

- uchwale nr VI / 73 / 2007 Rady Miejskiej w Elblągu z dnia 19 kwietnia 2007 r.: *„zachowuje się funkcję korytarza ekologicznego rzeki Elbląg jako powiązania przyrodniczego akwenów Zalewu Wiślanego i Jeziora Drużno” oraz „zachowuje się zieloną strefę wzdłuż rz. Dunówki podtrzymując funkcję korytarza ekologicznego łączącego tereny wysoczyznowe z systemem przyrodniczym nizin deltowej”;*
- uchwale nr XXXIV/352/13 Rady Miejskiej w Głucholazach z dnia 25 września 2013 r.: *„nakaz zachowania ciągłości korytarza ekologicznego rzeki Biała Głucholaska w granicach terenu oznaczonego na rysunku planu miejscowego symbolem 1WS”,*
- uchwale nr XX/143/2008 Rady Miejskiej w Otmuchowie z dnia 26 września 2008 r.: *„W związku z położeniem części obszaru objętego planem w zasięgu korytarza ekologicznego rangi regionalnej związanego z doliną Rzeki Nysy Kłodzkiej, wprowadza się zakaz zmiany przeznaczenia terenu 75ZL oraz zakaz lokalizacji zabudowy w liniach rozgraniczających terenu”.*

Niemniej przedmiotowe ustalenia mają charakter działań „jednorazowych”, dotyczą niewielkich obszarów miasta i wykazują brak spójnej polityki w tym zakresie.

Do wzrostu zagrożeń powodziami rzecznyymi, przyczyniają się również zabiegi regulacyjne w korytach wielkiej wody (skręcanie koryt przez likwidację zakoli i starorzeczy, zawężanie wałami przeciwpowodziowymi, likwidacja rozlewisk) (Romanowicz R.J., Nachlik E., Januchta-Szostak A. et al 2014). W związku z powyższym niezwykle ważne jest przywracanie naturalnych warunków przepływu w korycie i dolinie rzeki, a także przywracanie naturalnych parametrów morfologicznych rzek oraz ekosystemów dolinnych. Niemniej jedynie w czterech analizowanych planach miejscowych odniesiono się do przedmiotowych zagadnień, w tym w:

- uchwale nr XXI/118/08 Rady Miejskiej w Połańcu z dnia 22 kwietnia 2010 r.: *„zakazuje się niszczenia cennych zbiorowisk terenów podmokłych na terenach zieleni nieurządzonej i urządzonej”, „zakazuje się tworzenia sztucznych nasypów i wykopów, niszczenia skarp i krawędzi erozyjnych oraz zasypywania obniżen terenu” oraz „zakazuje się likwidowania zbiorników wodnych oraz obszarów wodno-błotnych”;*
- uchwale nr XXX/280/V/2008 Rady Miasta Poznania z dnia 15 stycznia 2008 r.: *„zachowanie istniejącego sposobu użytkowania obszaru cennego przyrodniczo na terenach ZL/ZZ oraz ZL/WS/ZZ, na zasadach określonych w przepisach odrębnych”;*
- uchwale nr 81/2007 Rady Miejskiej W Makowie Podhalańskim z dnia 29 sierpnia 2007 r.: *„wyznacza się tereny wód otwartych oznaczone na rysunku planu symbolem W, obejmujące akweny wód otwartych wraz z najbliższym ich otoczeniem. Jako warunki zagospodarowania dla terenów W oraz potoków niewydzielonych liniami rozgraniczającymi ustala się zakaz regulacji brzegów wodnych - zachowanie ich naturalnego charakteru, za wyjątkiem obszarów położonych w terenach zainwestowania związanego z urządzeniami poboru wody, w których ze względów technicznych lub bezpieczeństwa regulacja brzegów i wałów jest konieczna”;*
- uchwale nr XXXII/502/05 Rady Miejskiej w Niepołomicach z dnia 12 kwietnia 2005 roku: *„zakaz regulacji brzegów wodnych - zachowanie ich naturalnego charakteru, za wyjątkiem obszarów, położonych w terenach silnego zainwestowania, w których ze względów bezpieczeństwa regulacja brzegów i wałów jest konieczna”.*

Także zwiększanie retencji zlewniowej przez wprowadzanie upraw lub nasadzeń korzystnych z punktu widzenia realizacji celów zarządzania ryzykiem powodziowym, nie stanowi celu priorytetowego, analizowanych planów miejscowych - został on uwzględniony jedynie w dwóch uchwałach, w tym:

- nr XXI/118/08 Rady Miejskiej w Połańcu z dnia 22 kwietnia 2010 r. gdzie: *„należy utrzymać i wzbogacać obudowę biologiczną cieków w tym zachować istniejącą zieleń łęgową, jeżeli nie koliduje z zasadami ochrony przeciwpowodziowej”;*
- nr XXXVIII/461/2017 Rady Miasta Sandomierz z dnia 22 lutego 2017r., w ramach której ustalono *„realizację nasadzeń roślinności o naturalnym charakterze, typowej dla ekosystemów rzecznych (łęgi)”.*

Podsumowując należy stwierdzić, że w analizowanych planach miejscowych nie podjęto szerszej próby wskazywania kierunków działań służących szeroko rozumianej retencji. Zakres działań obejmuje tylko nieliczne narzędzia, ograniczając się w głównej mierze do wskazania pewnych rozwiązań

technicznych (zwłaszcza z zakresu zagospodarowania wód opadowych i roztopowych). W przesądzeniach planistycznych brak natomiast przemyślanej długookresowej strategii działania gwarantującej zwiększenie lokalnej retencyjności zlewni oraz zwiększenie potencjału retencyjnego, mających na celu zredukowanie zagrożeń powodziowych i przeciwdziałanie suszy.

5.3. Polityki przeciwdziałania powodzi i jej skutkom.

Polityka przeciwdziałania powodzi i jej skutkom służy „wypracowaniu spójnej polityki zarządzania wodą, mającej na celu zrównoważone zagospodarowanie terenów nadwodnych z poszanowaniem walorów przyrodniczych i ochrony przeciwpowodziowej” (Gdańska Polityka Wodna, Biuro Rozwoju Gdańska, 2018). Spośród analizowanych gmin tylko cztery z nich posiadały ww. dokumenty, przy czym w przypadku Wrocławia polityka przeciwdziałania powodzi stanowi element składowy SUIKZP. Zarówno polityka dla miasta Wrocławia jak i Gdańska wyznacza strefy/sektory (Tabela nr 8), w ramach których wskazuje się istniejące zagospodarowanie oraz preferowane funkcje i formy zagospodarowania.

Tabela 8 Strefy funkcjonalne w politykach przeciwdziałania powodzi miast.

Polityka Wodna Gdańsk	Polityka rzeczna Wrocław
Wskazane strefy funkcjonalne	
1.Strefa aktywności gospodarczej	1. Sektor wielofunkcyjny – Centrum – kształtowanie obszarów nadrzecznej zabudowy mieszkaniowo-usługowej w Śródmieściu.
2.Strefa mieszkaniowa	2. Sektor kulturowy – ochrona i budowa dziedzictwa kulturowego miasta nadrzecznego
3.Strefa wielofunkcyjna	3. Sektor aktywności gospodarczej – stymulacja aktywności gospodarczej rzek we Wrocławiu
4.Strefa przyrodniczo – rekreacyjna	4. Sektor mieszkaniowy – kształtowanie obszarów osiedli mieszkaniowych nadrzecznych (w tym także sport i rekreacja, wypoczynek codzienny w skali lokalnej dla osiedla)
5.Strefa militarna	5. Sektor sportowo-rekreacyjny – wykorzystanie rzek do rekreacji, wypoczynku i rozwoju turystyki (w rozumieniu ponadlokalnym jako sportu dla dzielnicy)
	6. Sektor przyrodniczy i sektor agrarny – łagodzenie negatywnych skutków zjawisk ekstremalnych powodzi i suszy oraz ochrona środowiska naturalnego dolin rzecznych

Plan ograniczenia skutków powodzi oraz odwodnienia miasta Krakowa oraz Plan operacyjny ochrony przed powodzią dla miasta Poznania, skupiają się przede wszystkim na problematyce technicznej ochrony przeciwpowodziowej jak również samych działaniach przeciwpowodziowych.

Zagadnienia dotyczące poprawy naturalnej retencyjności zidentyfikowane w ramach Polityki rzecznej Wrocławia zostały przedstawione w rozdziale 5.1.2 niniejszego raportu.

6. Podsumowanie - rekomendacje i zalecenia wynikające z analizy ustaleń dokumentów planistycznych.

1. Z lokalizacji zabudowy mieszkaniowej i gospodarczej na terenach zagrożonych powodzią wynikają główne sytuacje **konfliktowe** w przestrzeni analizowanych miast. W przypadku takich miast jak Gdańsk, gdzie **obszary szczególnego zagrożenia powodzią** wodami Zatoki Gdańskiej obejmują Morski Port Gdańsk, problem zagrożenia powodzią dotyczy terenów bardzo **cennych inwestycyjnie**. Z tego względu **nie rekomenduje się wprowadzania całkowitego zakazu zabudowy** na tego typu terenach, a **raczej ograniczanie skutków powodzi poprzez stosowanie odpowiednich technicznych zabezpieczeń obiektów budowlanych**.
2. Część miast zwraca uwagę na **potencjał terenów nadrzecznych** (czyli zagrożonych powodzią) wskazując, iż cyt. [SUiKZP Wrocław] *nadrzeczne bulwary, mariny, statki wycieczkowe stały się równie ważnymi przestrzeniami publicznymi i miejscami spotkań, co centrum miasta. Zwracanie się miasta ku Odrze i innym rzekom przepływającym przez Wrocław to kierunek, który wymaga kontynuacji. Powrót do początków miasta, tradycji jego usytuowania nad rzeką, oprócz znaczenia symbolicznego, ma także znaczenie praktyczne – pobudza rozwój. Nad wodą dynamicznie rozwijają się usługi i gastronomia, a dla powstających nowych mieszkań lokalizacja nad Odrą także jest największym atutem. (...). Codzienną obecność rzek w życiu Wrocławia i jego mieszkańców traktować należy jako element prestiżu i miejskiej symbiozy, która polegać ma na wzbogacaniu wzajemnych korzyści przy zachowaniu równowagi wszystkich funkcji, jakie otoczenia rzek mają pełnić, szczególnie tych wynikających z ochrony miasta przed powodzią. Atrakcyjność dolin rzecznych dla mieszkańców i turystów wzmacniana jest dzięki specjalizacji poszczególnych ich odcinków – wielofunkcyjnej, kulturowej, mieszkaniowej, sportowo-rekreacyjnej, przyrodniczej i agrarnej oraz aktywności gospodarczej. Odra musi być jak w najszerszym stopniu udostępniona dla żeglugi, zarówno o znaczeniu transportowym, jak i sportowym, rekreacyjnym i turystycznym. Rozwój miasta planuje się w taki sposób, aby mogło pełnić funkcję ważnego portu rzecznego. Istotne jest zapewnienie możliwości poruszania się wzdłuż całej długości nabrzeży oraz stworzenie wygodnych dojazdów i dojazdów z obszarów przyległych. Ukształtowanie, zabudowa i aranżacja dolin rzek jest jednym z najważniejszych elementów kształtowania miejskiego krajobrazu Wrocławia.*
3. **W dokumentach planistycznych ograniczenia w lokalizacji zabudowy wprowadzane są w przypadku większości gmin wyłącznie w obszarach międzywala.** Na pozostałych obszarach na ogół dopuszczalne są różnorodne działania inwestycyjne, w tym wznoszenie nowych budynków. Możliwość lokalizowania zabudowy na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią (w granicach określonych przepisami prawa) powoduje narastanie konfliktów przestrzennych. Zabudowa i infrastruktura komunikacyjno-techniczna usytuowana w terenach zalewowych powoduje, że powódź przynosi znaczne straty, a nieraz przybiera postać katastrofy (Maków Podhalański). Odpływ wód z terenów podtopionych utrudnia gęsta zabudowa, ogrodzenia na podmurówkach, drogi, z niedrożnymi przepustami. Istotnym skutkiem deszczy nawalnych oprócz powodzi jest aktywizacja ruchów masowych na stokach i w dolinach cieków, które wraz z powodzią powodują duże straty materialne – zniszczenie budynków, dróg, mostów, gruntów ornych i użytków zielonych, straty w infrastrukturze energetycznej, telekomunikacyjnej i w drzewostanach.

4. Celem ograniczenia strat powodziowych na terenach przylegających do nieobwałowanych odcinków rzek, w części miast postuluje się (Maków Podhalański), aby w wyznaczonych terenach objętych zasięgiem zagrożenia powodziowego **wykluczyć lokalizacje zabudowy**, w szczególności kubaturowej.
5. **Znaczne powierzchnie** obszaru gmin zajmują obszary obejmujące tereny narażone na zalanie w przypadku **uszkodzenia lub zniszczenia** wałów przeciwpowodziowych, wałów przeciwsztormowych lub budowli piętrzących, a także obszary, dla których prawdopodobieństwo **wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi 0,2%**. Jednocześnie są to tereny, dla których w dokumentach planistycznych nie **przewiduje się żadnych dodatkowych ograniczeń** i zasad zagospodarowania wynikających z tego faktu. Dokumenty na ogół jedynie informacyjnie wskazują na występowanie tego typu terenów na obszarze gminy. Konieczne jest **wprowadzenie zmian prawnych** zmierzających do określenia potrzeby uwzględniania w zagospodarowaniu obszarów gmin tego typu zagrożenia.
6. Dokumenty planistyczne części gmin (Elbląg) wskazują jako podstawowy kierunek gospodarowania przestrzenią terenów zagrożonych powodzią: wykorzystanie możliwości **atrakcyjnego zagospodarowania terenów przywodnych np. na cele rekreacyjne z wycofywaniem funkcji gospodarczych i mieszkaniowych z obszarów szczególnego zagrożenia powodzią**. Opisany powyżej kierunek działań należy wskazywać w aktach prawnych regulujących zasady gospodarowania terenami narażonymi na niebezpieczeństwo powodzi jako **pożądany sposób zagospodarowania obszarów szczególnego zagrożenia powodzią**.
7. Z analizy części dokumentów planistycznych (Elbląg) wynika tendencja do przyjmowania podziału zadań realizowanych w celu zmniejszenia wystąpienia ryzyka powodzi na dwie generalne grupy: **realizację systemów osłony przeciwpowodziowej w dolnej** części zlewni oraz na **realizację systemów retencji wód w górnej** części zlewni. Przyjęcie takiego założenia powinno stanowić jedna z zasadniczych podstaw do ewentualnych zmian prawnych w zakresie przeciwdziałania powodziom.
8. Niektóre z gmin (Kłodzko, Kraków) wskazują w dokumentach planistycznych na potrzebę kompleksowego i wykraczającego ponad skalę lokalną rozwiązywania kwestii ochrony przed powodzią. Podkreślają, że skutki powodzi w bardzo rzadkich przypadkach dotyczą terenu jednej gminy, stąd wszelkie działania związane z ochroną przeciwpowodziową powinny mieć **charakter kompleksowy**, obejmujący swoim oddziaływaniem co najmniej obszar powiatu. Jak zapisano w SUIKZP Opola *Głównym kierunkiem działań ponadregionalnych podejmowanych w zakresie ochrony przeciwpowodziowej powinno być stworzenie sprawnego systemu bezpośrednich zabezpieczeń terenów zainwestowanych przed stratami wskutek zalewów powodziowych (wałów, polderów, urządzeń hydrotechnicznych itd.). Poza tym budowa systemu zbiorników przeciwpowodziowych na Odrze i jej dopływach wymaga współpracy na szczeblu województw. Należy również dążyć do stworzenia sprawnego systemu monitoringu zagrożeń i organizacji działań zabezpieczających i ratunkowych w sytuacjach kryzysowych. Osiągnięcie tych celów możliwe jest poprzez **współdziałania** organów samorządowych i rządowych, instytucji i organizacji w skali co najmniej całego regionu. Problem należy rozpatrywać w skali Doliny i Dorzecza Odry. Należy dążyć do zbudowania*

systemu biernego i czynnego zabezpieczenia przeciwpowodziowego, ochrony czystości wody i środowiska przyrodniczego.

9. Miasto Kraków w obliczu braku możliwości finansowania z budżetu miasta przedsięwziąć służących całkowitemu wyeliminowaniu zagrożeń powodziowych postuluje wspieranie ich realizacji przez **subwencje rządowe**. Jak zapisano w SUIKZP są to zadania, które m.in. z uwagi na ich ponadlokalny charakter, nie leżą w kompetencjach i możliwościach finansowych Miasta i powinny być finansowane z budżetu państwa.
10. Niewiele gmin porusza kwestię **relokacji lub zmiany sposobu użytkowania zabudowy**. Postulat taki znalazł się w dokumencie SUIKZP Opola: *Wśród podstawowych kierunków mających na celu ochronę przeciwpowodziową istotne znaczenie mają **działania urbanistyczno-planistyczne zmierzające do przenoszenia obiektów zagrożonych, wysiedlenia i zmiany sposobu zagospodarowania**, a przede wszystkim zdecydowanego ograniczania wszelkiej zabudowy na terenach zalewowych. Urządzenia techniczne (zbiorniki retencyjne, poldery, obwałowania), chociaż są powszechnie stosowanymi narzędziami ochrony przed powodzią, nie zawsze pomagają całkowicie uchronić się przed jej skutkami, ponieważ przygotowane są na określoną wielkość powodzi, muszą być utrzymana w bardzo dobrym stanie technicznym (stała konserwacja i naprawy).*
11. Prawie w każdym z analizowanych miast **kumulują się problemy** przepływu wód rzek i związanych z tym zagrożeń powodziowych. Na to nakładają się problemy ochrony wartości przyrodniczych i krajobrazowych w zakresie występującej fauny i flory oraz ewentualnego zagospodarowania terenów nadrzecznych dla funkcji wypoczynkowych i transportowych. Wysokie zanieczyszczenie wód (choć uległo ono na przestrzeni ostatnich lat znacznej poprawie) przesądza o niskiej przydatności rzek w zakresie rekreacji biernej, ale nie ogranicza możliwości rozwinięcia rekreacji czynnej, typu żeglarstwo i rybołówstwo, a na brzegach spacerów i jeździectwa. W przypadku miast portowych tj. Elbląg istnieje znaczne potencjalne zagrożenie degradacji wód, co w połączeniu z zabudową hydrotechniczną rzek, powoduje osłabienie funkcji tranzytowej rzek w systemie ekologicznym miasta.
12. Jedynie **część** dokumentów zawiera **ustalenia odnoszące się do wymagań dla nowej zabudowy lokalizowanej na terenach zagrożonych powodzią**.
13. W przypadku większości gmin, jak zapisano w SUIKZP Opola ***Tereny wyłączone spod nowej zabudowy znajdują się przede wszystkim w strefie zieleni i wód powierzchniowych***, ponieważ celem nadrzędnym jest tu tworzenie systemu przyrodniczego miasta. System przyrodniczy obejmuje podsystem klimatyczny, hydrologiczny i biologiczny. W związku z tym obszary wpływające na poprawę klimatu miejskiego, wody powierzchniowe, obszary objęte różnymi formami ochrony przyrody objęte są zakazem zabudowy. W strefie tej znajdują się tereny o niekorzystnych dla budownictwa warunkach fizjograficznych, w dużej mierze zagrożone wystąpieniem powodzi, czy podtopieniami. Dodać należy, że chociaż warunki fizjograficzne są tu niekorzystne dla budownictwa, to wiele gatunków roślin i zwierząt dobrze funkcjonuje właśnie w takim środowisku.
14. W dokumentach SUIKZP zaleca się, aby w projektach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego **uwzględniać pasy ochronne wzdłuż cieków wodnych**, jako niezbędne

dla: umożliwienia dostępu do wody w ramach powszechnego korzystania z wód, umożliwienia administratorowi cieków prowadzenia robót remontowych i konserwacyjnych w korytach cieków, zapewnienia przestrzeni dla swobodnego spływu wód powodziowych i lodów, utrzymania lub poprawy stanu ekosystemów wodnych i od wody zależnych oraz ochrony otuliny biologicznej cieków wodnych. Szerokość pasów zależy od wielkości cieku, uwarunkowań siedliskowych, biologicznych oraz uwarunkowań lokalnych. W Krakowie zaleca wyznaczenie pasów o szerokości min. 15 m, licząc od górnej krawędzi skarpy brzegowej. Wyżej wymienione pasy ochronne powinny być wyłączone spod zabudowy kubaturowej. Jako najlepszy sposób zagospodarowania terenów zalewowych i pasów ochronnych wzdłuż cieków wodnych wskazuje się porost łęgowy lub łąki i pastwiska z wykluczeniem lub ograniczeniem gruntów ornych.

15. Jednym z określanych w dokumentach planistycznych warunków minimalizacji zagrożenia powodziowego jest także **zwiększenie retencji zbiornikowej**, która często jest zbyt mała i nie pozwala na znaczące wyrównanie odpływów. Działania te winny objąć zarówno odbudowę i remonty zdewastowanych obiektów, jak również realizację nowych przedsięwzięć.
16. Pomimo, iż dokumenty szczebla wojewódzkiego i gminnego wielu miast **zawierają kierunki działań w zakresie nadania priorytetu retencji wód opadowych nad ich odprowadzaniem** w analizowanych planach miejscowych **nie podjęto szerszej próby wskazywania kierunków działań służących szeroko rozumianej retencji**. Zakres działań obejmuje tylko nieliczne narzędzia, ograniczając się w głównej mierze do wskazania pewnych rozwiązań technicznych (zwłaszcza z zakresu zagospodarowania wód opadowych i roztopowych). W przesądzeniach planistycznych brak natomiast przemyślanej długookresowej strategii działania gwarantującej zwiększenie lokalnej retencyjności zlewni oraz zwiększenie potencjału retencyjnego, mających na celu zredukowanie zagrożeń powodziowych i przeciwdziałanie suszy.
17. Mimo, iż w każdym z dokumentów SUIKZP oraz MPZP wrysowano na mapach i opisano w tekście zasięgi obszarów narażonych na wystąpienie powodzi, informacje te **wymagają aktualizacji w zakresie zasięgów oraz ustaleń dla tych obszarów**.
18. W żadnym z przeanalizowanych dokumentów planistycznych **nie wskazano zamiaru sporządzenia MPZP dla obszarów powodziowych**.
19. Nie wszystkie gminy, których dokumenty przeanalizowano, **umieszczają zagadnienie powodzi w rozdziałach o zagrożeniach bezpieczeństwa ludności i mienia**.

7. Propozycje ustaleń miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dotyczących potencjału retencyjnego.

Propozycje zapisów miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego dotyczące potencjału retencyjnego sformułowano w zakresie obowiązkowego i fakultatywnego zakresu ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego określonych odpowiednio w art. 15 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2020 r. poz. 294) w podziale na działania.

I. Ochrona i zwiększanie naturalnej retencji na terenach nieurbanizowanych i zurbanizowanych

Działania obejmują: zagospodarowanie wody opadowej w miejscu (niebieska i zielona infrastruktura) działania na rzecz zwiększenia retencji na terenach rolnych mała retencja zbiornikowa oraz zwiększanie pojemności retencyjnej terenu.

1. Zwiększenie zdolności retencyjnych na ciekach poprzez budowę obiektów służących piętrzeniu wód.

Zapisy planu miejscowego dla stałych piętrzeń:

1) ustala się przeznaczenie terenu:

- a) tereny wód powierzchniowych śródlądowych (WS),
- b) urządzenia wodne:
  - budowle: piętrzące, upustowe, przeciwpowodziowe i regulacyjne,
  - obiekty zbiorników i stopni wodnych,
  - obiekty energetyki wodnej;

2) ustala się zasady kształtowania zabudowy oraz wskaźniki zagospodarowania terenu:

- a) zakaz zabudowy z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz uzbrojenia terenu,
- b) wysokość korony progu piętrzącego wodę nie może przekraczać rzędnej: ..... m n.p.m.

3) ustala się granice terenów rozmieszczenia inwestycji celu publicznego oznaczeniu lokalnym: linie rozgraniczające terenu wód powierzchniowych śródlądowych (WS).

Zasięg terenu wód powierzchniowych śródlądowych (WS), przebiegu granic terenów rozmieszczenia inwestycji celu publicznego oznaczeniu lokalnym należy przyjąć dla terenu pokrytego wodą przy najwyższym spiętrzeniu wynikającym z ustalonej maksymalnej wysokości korony progu piętrzącego wodę.

Zapisy planu miejscowego dla okresowych piętrzeń:

1) ustala się przeznaczenie terenu:

- a) tereny wód powierzchniowych śródlądowych (WS) (tereny w liniach brzegu cieków),
- b) tereny zieleni naturalnej (oznaczenie np. ZR), (ZN zastrzeżone jest dla terenów zieleni objętych formami ochrony przyrody),
- c) tereny trwałych użytków zielonych (oznaczenie np. PS),
- d) nieużytki (oznaczenie np. N),

e) urządzenia wodne *(dla wszystkich terenów wymienionych w lit. a-d)*:

- budowle: piętrzące, upustowe, przeciwpowodziowe i regulacyjne,
- obiekty zbiorników i stopni wodnych,

2) ustala się zasady kształtowania zabudowy oraz wskaźniki zagospodarowania terenu:

a) dla terenu wód powierzchniowych śródlądowych (WS):

- zakaz zabudowy z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz uzbrojenia terenu,
- wysokość korony progu piętrzącego wodę nie może przekraczać rzędnej: ..... m n.p.m.,

b) dla terenów zieleni naturalnej ZR, terenów trwałych użytków zielonych PS, nieużytków (N):
zakaz zabudowy z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz uzbrojenia terenu w wyznaczonym na rysunku planu maksymalnym zasięgu zalewu;

3) ustala się granice terenów rozmieszczenia inwestycji celu publicznego oznaczeniu lokalnym: linie rozgraniczające terenu wód powierzchniowych śródlądowych (WS) *(teren obejmujących miejsce lokalizacji planowanego do realizacji obiektu piętrzącego wodę)*.

Na rysunku planu wyznacza się maksymalny zasięg zalewu odpowiadający zasięgowi terenu pokrytego wodą przy najwyższym spiętrzeniu wynikającym z ustalonej maksymalnej wysokości korony progu piętrzącego wodę

Przeznaczenie terenu na tereny zieleni naturalnej (ZR), tereny trwałych użytków zielonych (PS), lub nieużytków (N) powinno wynikać z istniejącego sposobu użytkowania terenu.

2. Ochrona przed zabudową i uszczelnieniem den dolin rzecznych, starorzeczy, bezodpływowych zagłębień terenu, zachowanie zdolności do retencjonowania wód na terenach nieurbanizowanych

Wyznacza się w planach miejscowych, wskazane uprzednio w studium UiKZP, tereny służące ograniczeniu presji urbanizacyjnej, z uwzględnieniem potencjału przyrodniczego terenu:

- 1) tereny rolnicze (R),
- 2) tereny zieleni naturalnej (ZR),
- 3) tereny trwałych użytków zielonych (PS),
- 4) nieużytki (N),
- 5) lasy (ZL).

Zapisy planu miejscowego dla ww. terenów:

1) ustala się zasady kształtowania zabudowy oraz wskaźniki zagospodarowania terenu:

- a) zakaz zabudowy z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz uzbrojenia terenu,
- b) dopuszcza się budowę zbiorników wodnych stałych lub okresowych,
- c) minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej w odniesieniu do powierzchni działki budowlanej: 70-90% *(ustalony w zależności od stwierdzonych na etapie opracowania planu koniecznych do realizacji utwardzeń terenu pod urządzenia infrastruktury technicznej w tym drogi)*;

2) w zakresie zasad ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu:

- a) zakazuje się niszczenia, zasypywania, istniejących rowów, zbiorników wodnych oraz zagłębień terenu zbierających okresowo wody opadowe i roztopowe (*zapis ogólny bez wskazywania konkretnych obiektów objętych ochroną*),
- b) zakazuje się niszczenia, zasypywania, oznaczonych na rysunku planu rowów, zbiorników wodnych oraz zagłębień terenu (*zapis skonkretyzowany odnoszący się do oznaczonych na rysunku planu obiektów*)
- c) zakazuje się dokonywania zmiany ukształtowania terenu powodującego podniesienie poziomu gruntu; zakaz nie dotyczy budowy uzbrojenia terenu, w tym dróg oraz ukształtowania terenu wokół budynku zapewniającego spływ wody opadowej od budynku,
- d) zakazuje się eksploatacji kopalin (torfów) (*jeśli występują*);

3) dla terenów trwałych użytków zielonych PS, nieużytków (N): nakazuje się wprowadzenie nasadzeń drzew z zastosowaniem gatunków rodzimych dopowiadających warunkom siedliskowym, w ilości nie mniejszej niż 1 drzewo na każde 100 m² działki *budowlanej* (*ustalenie opcjonalne dla terenów na gruntach o niskiej przepuszczalności*).

Wprowadzenie zakazu eksploatacji kopalin może być oceniane jako sprzeczne z przepisami ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. z 2019 r. poz. 868 z późn. zm.), z uwagi na mechanizmy wprowadzone art. 95 ust. 1 tejże ustawy.

Wprowadzenie nasadzeń drzew może nie być możliwe do wyegzekwowania w ramach realizacji ustaleń planu – nie wiąże się z procesem budowlanym podlegającym kontroli w ramach przepisów ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz. U. z 2019 r. poz. 1186 z późn. zm.).

Zapis o sadzeniu drzew i doboru składu gatunkowego wynika z potrzeb ochrony środowiska. Przepis § 4 pkt 3 lit. a Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 26 sierpnia 2003 r. w sprawie wymaganego zakresu projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego (Dz. U. z 2003 r. poz. 1587) w sposób ogólny mówi o ustaleniach planu wynikających z potrzeb ochrony środowiska. Zakres ustaleń planu w tym zakresie nie został precyzyjnie określony.

3. Gospodarowanie wodą na terenach rolniczych

Dla terenów rolniczych:

1) w zakresie zasad ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu:

- a) melioracje nakazuje się realizować w sposób umożliwiający regulowanie przepływu wód, zakazuje się budowy obiektów służących wyłącznie osuszaniu gruntów,
- b) zakazuje się osuszania użytków rolnych wytworzonych z gleb pochodzenia organicznego (*Zapis może mieć charakter ogólny lub dotyczyć oznaczonego na rysunku planu zasięgu gleb organicznych*),
- c) zakazuje się dokonywania zmian ukształtowania terenu zwiększających spływ powierzchniowy wód opadowych i roztopowych,

- d) nakazuje się wprowadzenie nasadzeń rzędów drzew w miejscach oznaczonych na rysunku planu (Zwiększenie zdolności retencyjnej terenu, spowolnieniu spływów powierzchniowych, ograniczenie erozji gleb),
- e) nakazuje się w odległości ... m od istniejących rowów, zbiorników wodnych realizację pasa zieleni, wyłączonego z upraw rolniczych:
  - pozwalającego na naturalną wegetację roślin,
  - z nasadzeniami drzew i krzewów z zastosowaniem gatunków rodzimych dopowiadających warunkom siedliskowym(Zapis może pozostać zapisem czysto intencyjnym – nie wiąże się z procesem budowlanym podlegającym kontroli w ramach przepisów ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane. Realizacja tego typu rozwiązań możliwa do wyegzekwowania w ramach programów rolno-środowiskowych);

2) w zakresie zasad modernizacji, rozbudowy i budowy systemów komunikacji i infrastruktury technicznej ustala się zaopatrzenie w wodę, przy zachowaniu wymogów przepisów odrębnych dotyczących gospodarowania wodami oraz budownictwa:

- a) na cele spożycia, socjalno-bytowe lub produkcyjne: z sieci wodociągowej lub z ujęć wód podziemnych,
- b) przeciwpożarowe oraz nawadniania upraw: z sieci wodociągowej, ujęć wód podziemnych, zbiorników, cieków;
(zakłada się budowę zbiorników na wodę wykorzystywanych dla potrzeb nawadniania upraw).

4. Gospodarowanie wodą na terenach zurbanizowanych

Wyznacza się w planach miejscowych, wyznaczone uprzednio w SUIKZP:

- 1) tereny zieleni urządzonej (ZP) *(o wysokiej zdolności retencyjnej);*
- 2) tereny wód powierzchniowych (WS) lub tereny infrastruktury technicznej kanalizacji (K) *(przeznaczone na realizację zbiorników i urządzeń wodnych służących regulacji przepływów i ochronie przed powodzią będących realizacją inwestycji celu publicznego).*

Dla terenów zieleni urządzonej (ZP):

- 1) ustala się przeznaczenie terenu: tereny zieleni urządzonej (ZP),
- 2) ustala się zasady kształtowania zabudowy oraz wskaźniki zagospodarowania terenu:
  - a) zakaz zabudowy z wyjątkiem altan, terenowych obiektów rekreacyjnych i sportowych, uzbrojenia terenu,
  - b) możliwość budowy stałych lub okresowych zbiorników wodnych
(zakłada się urządzenie zbiorników wodnych służących retencjonowaniu wód pochodzących z niezanieczyszczonych powierzchni zarówno z wyznaczonego terenu zieleni urządzonej, jak i przyległych terenów przeznaczonych pod zainwestowanie),
  - c) minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej w odniesieniu do powierzchni działki budowlanej: 80% *(ustalony w zależności od stwierdzonych na etapie opracowania planu*

koniecznych do realizacji utwardzeń terenu pod urządzenia infrastruktury technicznej w tym drogi).

Dla terenów zabudowy:

- 1) w zakresie zasad kształtowania zabudowy oraz wskaźniki zagospodarowania terenu:
  - a) dopuszcza się budowę zbiorników wodnych stałych lub okresowych,
  - b) ustala się minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej w odniesieniu do powierzchni działki budowlanej: .....% *(wskaźnik przyjęty w zależności od przeznaczenia, istniejącego zagospodarowania)*
(„Powierzchnia biologicznie czynna”, o której mowa w ustawie o planowaniu zagospodarowaniu przestrzennym, nie jest pojęciem tożsamym z „terenem biologicznie czynnym”, o którym mowa w rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie. Definicja z ww. rozporządzenia odnosząca się do „nawierzchni urządzonej” eliminuje z terenu biologicznie czynnego nawierzchnie naturalne nieurządzone),
  - c) ustalony w planie minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej w odniesieniu do powierzchni działki budowlanej nakazuje się zrealizować na gruncie;
  - d) ...% ustalonego w planie minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej w odniesieniu do powierzchni działki budowlanej nakazuje się zrealizować na gruncie,
  - e) nakazuje się wprowadzenie zadrzewień na nie mniej niż ...% powierzchni działki budowlanej; przy ustalaniu powierzchni zadrzewionej przyjmuje się powierzchnię zajęłą przez koronę dojrzałego drzewa danego gatunku,
  - f) wyznacza się na rysunku planu strefy zieleni; ustala się minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej w odniesieniu do powierzchni działki budowlanej w granicach strefy: 70-90% *(Wielkość do ustalenia. Zapis ma charakter koordynacyjny pozwalający na skomasowanie powierzchni biologicznie czynnych działek budowlanych w większy teren);*
- 2) w zakresie zasad modernizacji, rozbudowy i budowy systemów komunikacji i infrastruktury technicznej:
  - a) ustala się zaopatrzenie w wodę, przy zachowaniu wymogów przepisów odrębnych dotyczących gospodarowania wodami oraz budownictwa:
    - na cele spożycia, socjalno-bytowe lub produkcyjne: z sieci wodociągowej lub z ujęć wód podziemnych,
    - przeciwpożarowe i gospodarcze: z sieci wodociągowej, ujęć wód podziemnych, zbiorników;
  - b) ustala się odprowadzanie wód opadowych i roztopowych na działkach budowlanych:
    - do ziemi, na powierzchnię biologicznie czynną działki budowlanej,
    - do zbiorników, w tym do zbiorników retencyjnych, infiltracyjnych lub retencyjno-infiltracyjnych,
    - do sieci kanalizacji deszczowej wyłącznie przy deszczach o wielkości opadu nie mniejszej niż wielkość 10 minutowego opadu równej 18 mm lub większych
(Wielkość opadu do ustalenia. Zapis zasadny, o ile w ogóle przewiduje się budowę sieci kanalizacji deszczowej w celu odbioru wód opadowych i roztopowych z działek

budowlanych. Zapis zbędny, jeśli przyjmiemy, iż odprowadzanie jest wyłącznie możliwe do ziemi. Można, w zależności od uwarunkowań gruntowych, nie przewidywać budowy sieci kanalizacji deszczowej lub znacząco ograniczać odprowadzanie do niej wód opadowych i roztopowych),

- do sieci kanalizacji deszczowej w ilości nie większej niż ... l/h na każde 100 m² działki budowlanej,
(Wymóg retencjonowania wody na działce budowlanej bez określania sposobu),
  - na działkach budowlanych, na których wartość współczynnika spływu ψ przekracza 0,3 (Wielkość do ustalenia) nakazuje się zastosowanie zbiorników infiltracyjnych lub infiltracyjno-odparowujących,
(Wymóg retencjonowania wody, przy znacznym uszczelnieniu powierzchni terenu, z jednoczesnym zatrzymaniem wody na działce),
- c) nakazuje się zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych na działce budowlanej w sposób nie zwiększający spływów powierzchniowych poza działkę budowlaną,

3) w zakresie zasad ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu zakazuje się dokonywania zmian ukształtowania terenu:

- a) zwiększających spływ powierzchniowy wód opadowych i roztopowych z działki budowlanej,
- b) powodującego podniesienie poziomu gruntu; zakaz nie dotyczy budowy uzbrojenia terenu, w tym dróg, dojazdów i dojazdów do budynków oraz ukształtowania terenu wokół budynku zapewniającego spływ wody opadowej od budynku.

II. Przywracanie naturalnych warunków przepływu

Działania obejmują: zwiększanie rozstawu wałów, przywrócenie zalewu powierzchniowego, likwidację zbędnych budowli, w tym uszczelnienia koryta czy brzegów, likwidacji przegród poprzecznych - w tym zwiększanie światła przepustów, kształtowanie/odtworzenie koryta i brzegów, zaniechanie pogłębiania, wydobycia żwiru, piasku.

W celu zwiększanie rozstawu wałów, przywrócenie zalewu powierzchniowego, w planach miejscowych wyznacza się tereny pod budowę oraz utrzymanie obiektów i urządzeń służących regulacji przepływów i ochronie przed powodzią (cel publiczny).

Dla kształtowania/odtworzenia koryta i brzegów rzek w planach miejscowych wyznacza się tereny wód powierzchniowych śródlądowych (WS). Tereny te ustala się terenami rozmieszczenia inwestycji celu publicznego o znaczeniu lokalnym jako przeznaczonymi pod budowę oraz utrzymanie obiektów i urządzeń służących regulacji i utrzymaniu wód.

Zapisy planu:

- 1) w zakresie zasad ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu:
  - a) nakazuje się likwidację (zakaz utrwalania) obiektów budowlanych oznaczonych na rysunku planu,
  - b) zakazuje się eksploatacji kopalni;

- 2) długość i światło drogowych obiektów inżynierskich nie mogą pogarszać warunków przepływu wód, powodować spiętrzenia wód w ciekach

(§ 18 ust. 1 rozporządzenia Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 30 maja 2000 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogowe obiekty inżynierskie i ich usytuowanie (Dz. U. z 2000 r. poz. 735) mówi o powodowaniu nadmiernego spiętrzenia wody w cieku. Zapis wyklucza powodowanie jakiegokolwiek spiętrzenia).

Pozostałe działania nie są objęte zakresem ustaleń planu miejscowego.

III. Przywracanie naturalnych parametrów morfologicznych rzek oraz ekosystemów dolinowych

Działania obejmują renaturyzację rzek oraz mokradeł.

Tereny w zasięgu planowanych działań renaturyzacyjnych przeznacza się na tereny pod budowę oraz utrzymanie obiektów i urządzeń służących regulacji i utrzymaniu wód (cel publiczny) – tereny wód powierzchniowych śródlądowych (WS).

Dla terenów wód powierzchniowych śródlądowych (WS) ustala się:

- 1) nakaz likwidacji zapór, progów i stopni wodnych;
- 2) nakaz likwidacji umocnień brzegów i dna.

Dla terenów mokradeł ustala się:

- 1) przeznaczenie terenu:
  - a) tereny zieleni naturalnej (ZR),
  - b) lasy (ZL) (w ramach odbudowy lasów bagiennych);
- 2) zakaz zabudowy z wyjątkiem zbiorników wodnych;
- 3) nakaz przebudowy systemów melioracyjnych; nakaz likwidacji obiektów służących osuszaniu terenu;
- 4) zakaz rolniczego użytkowania terenu.

IV. Zwiększanie retencji zlewniowej przez zalesienia

Wyznacza się w planach miejscowych tereny przeznaczone na cele gospodarki leśnej: lasy (ZL), uprzednio wyznaczone w studium UiKZP.

Na lasy przeznacza się w szczególności: stoki o dużym nachyleniu, teren z glebami słaboprzepuszczalnymi.

Skład gatunkowy lasu musi odpowiadać warunkom siedliskowym.

V. Zwiększanie retencji zlewniowej przez rezygnację z ornego użytkowania gruntów rolnych

Wyznacza się w planach miejscowych tereny przeznaczone na:

- 1) tereny trwałych użytków zielonych (RZ);

- 2) tereny zieleni naturalnej (ZR);
- 3) lasy (ZL);
- 4) tereny rolnicze do zalesienia (RZL).

Zakazuje się ornego użytkowania gruntów rolnych..

VI. Zwiększanie retencji zlewniowej przez odstąpienie od intensywnej gospodarki rolniczej na terenach zagrożenia powodziowego

Działania nie są objęte zakresem ustaleń planu miejscowego.

VII. Zwiększanie retencji zlewniowej przez wprowadzanie upraw lub nasadzeń korzystnych z punktu widzenia realizacji celów zarządzania ryzykiem powodziowym

Wyznacza się w planach miejscowych tereny przeznaczone na:

- 1) tereny rolnicze (R),
- 2) lasy (ZL).

Na terenach rolniczych:

- 1) zakazuje się likwidacji istniejących zadrzewień śródpolnych;
- 2) nakazuje się wprowadzenie zadrzewień śródpolnych w miejscach oznaczonych na rysunku planu.

Rodzaj upraw na terenach rolniczych nie jest objęty zakresem ustaleń planu miejscowego.

VIII. Zwiększanie retencji zlewniowej przez likwidację upraw lub nasadzeń niekorzystnych z punktu widzenia realizacji celów zarządzania ryzykiem powodziowym

Działania nie są objęte zakresem ustaleń planu miejscowego.

8. Propozycje ustaleń miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dotyczących terenów przeznaczonych pod zabudowę w obszarach szczególnego zagrożenia powodzią.

Propozycje zapisów w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego sformułowano w zakresie obowiązkowego i fakultatywnego zakresu ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego określonych odpowiednio w art. 15 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2020 r. poz. 294), przedstawiają rozwiązania służące ograniczeniu lub wyeliminowaniu zagrożeń i skutków występowania powodzi.

W propozycjach zapisów planów miejscowych uwzględniono wytyczne z opracowania *Plany zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszarów dorzeczy i regionów wodnych. Instrumenty zarządzania ryzykiem powodziowym. Załącznik nr 2 Lokalizacyjne i techniczne aspekty zabudowy na obszarach zagrożenia powodziowego – wytyczne.*

I. Rysunek planu

Oznaczenia informacyjne na rysunku planu:

- 1) granice obszaru, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi 0,2%;
- 2) granice obszarów szczególnego zagrożenia powodzią:
  - a) obszaru, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1%,
  - b) obszaru, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10%,
  - c) obszaru między linią brzegu a wałem przeciwpowodziowym lub naturalnym wysokim brzegiem, w którym wbudowano trasę wału przeciwpowodziowego;
- 3) granice obszaru narażonego na zalanie (*zalanie w przypadku uszkodzenia lub zniszczenia wału przeciwpowodziowego, wału przeciwsztormowego, budowli piętrzącej*);
- 4) rzędną zwierciadła wody (wody powodziowej),
- 5) zasięg wody (wody powodziowej), stosownie do potrzeb, uwzględniając uwarunkowania terenowe:
  - a) o głębokości mniejszej lub równej 0,5 m,
  - b) o głębokości większej niż 0,5 m, a mniejszej lub równej 2,0 m,
  - c) o głębokości większej niż 2,0 m;
- 6) wały przeciwpowodziowe;
- 7) wały przeciwsztormowe;
- 8) granice pas technicznego brzegu morskiego;
- 9) granice pasa ochronnego brzegu morskiego;
- 10) granice portów i przystani morskich.

II. Tekst planu

Ustalenia sformułowano odrębnie dla:

- 1) terenów w granicach obszaru na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi 0,2%;

- 2) terenów w granicach obszaru szczególnego zagrożenia powodzią, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1% w zasięgu wody o głębokości mniejszej lub równej 0,5 m;
- 3) terenów w granicach obszaru szczególnego zagrożenia powodzią, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1% w zasięgu wody o głębokości większej niż 0,5 m, a mniejszej lub równej 2,0 m;
- 4) terenów w granicach obszaru szczególnego zagrożenia powodzią, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1% w zasięgu wody o głębokości większej niż 2,0 m;
- 5) terenów w granicach obszaru szczególnego zagrożenia powodzią, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10%, w zasięgu wody o głębokości mniejszej lub równej 0,5 m;
- 6) terenów w granicach obszaru szczególnego zagrożenia powodzią, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10%, w zasięgu wody o głębokości większej niż 0,5 m, a mniejszej lub równej 2,0 m;
- 7) terenów w granicach obszaru szczególnego zagrożenia powodzią, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10%, w zasięgu wody o głębokości większej niż 2,0 m;
- 8) terenów w granicach obszaru szczególnego zagrożenia powodzią, obszaru między linią brzegu a wałem przeciwpowodziowym lub naturalnym wysokim brzegiem, w którym wbudowano trasę wału przeciwpowodziowego;
- 9) terenów zagrożonych powodzią od strony morza;
- 10) terenów w granicach obszaru narażonego na zalanie w przypadku uszkodzenia lub zniszczenia wału przeciwpowodziowego, wału przeciwsztormowego;
- 11) terenów w granicach obszaru narażonego na zalanie w przypadku uszkodzenia lub zniszczenia budowli piętrzącej.

1. Ustalenia dla terenów w granicach obszaru na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi 0,2%.

Przeznaczenie terenu: nie ustala się szczególnych wymogów.

Zasady kształtowania zabudowy: nie ustala się szczególnych wymogów.

Zasady ochrony środowiska przyrody i krajobrazu:

- 1) zakaz realizacji zakładów o zwiększonym ryzyku i zakładów o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej, określonych w przepisach odrębnych dotyczących ochrony środowiska;
- 2) zakaz lokalizacji instalacji (mogących w razie wystąpienia powodzi spowodować znaczne zanieczyszczenie poszczególnych elementów przyrodniczych albo środowiska w całości), na których prowadzenie jest wymagane uzyskanie pozwolenia zintegrowanego zgodnie z wymogami przepisów odrębnych z zakresu ochrony środowiska w następujących kategoriach działalności przemysłowej:
  - a) przemysłu energetycznego,
  - b) produkcji i obróbki metali,

- c) przemysłu mineralnego,
  - d) przemysłu chemicznego,
  - e) gospodarki odpadami,
  - f) produkcji i przetwórstwa papieru oraz drewna,
  - g) obiektów chowu lub hodowli zwierząt,
  - h) produkcji i przetwarzania surowców roślinnych i zwierzęcych.
- 3) zakaz lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, na terenie których znajdują się substancje chemiczne mogące ulec uwolnieniu w przypadku wystąpienia powodzi;
- 4) zakaz lokalizacji:
- a) cmentarzy,
  - b) oczyszczalni ścieków.

W przypadku wyniesienia terenu powyżej poziomu wody powodziowej Q0,2% ustaleń planu, dla obszaru na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi 0,2% nie stosuje się.

Zakłada się możliwość podniesienia poziomu terenu powyżej poziomu wody powodziowej – ustalenia w planie rzędnej do której teren może lub musi być wyniesiony.

Wprowadzenie skoordynowanych działań w zakresie ukształtowania terenu może bez istotnego wpływu na zagrożenia powodziowe na innych terenach przyczynić się do racjonalnego zagospodarowania terenu.

2. Ustalenia dla terenów w granicach obszaru szczególnego zagrożenia powodzią, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1% w zasięgu wody o głębokości mniejszej lub równej 0,5 m.

Przeznaczenie terenu:

- 1) zakaz lokalizacji obiektów o szczególnym znaczeniu społecznym: szpitali, szkół, przedszkoli, zakładów opieki nad dziećmi do lat 3, hoteli, internatów, domów dziecka, domów opieki społecznej, centrów handlowo usługowych;
- 2) zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna, zabudowa usługowa, inna niż wymieniona w pkt 1 (przy prędkości przepływu wody poniżej 1m/s lub w sytuacji, gdy nie stworzy utrudnień w zarządzaniu ryzykiem powodziowym bądź zagrożenia dla ochrony mienia oraz bezpieczeństwa zdrowia i życia ludzi);
- 3) tereny infrastruktury technicznej;
- 4) tereny komunikacji;
- 5) obiekty i budowle ochrony przeciwpowodziowej, obiekty gospodarki wodnej;
- 6) tereny zieleni urządzonej;
- 7) tereny sportowe;
- 8) tereny rolnicze z zakazem lokalizacji obiektów chowu lub hodowli zwierząt.

Zasady kształtowania zabudowy:

- 1) ustala się nakaz wyniesienia poziomu parteru o nie mniej niż 0,3 m ponad poziom wody powodziowej (wody 1%);
- 2) ustala się nakaz zastosowania izolacji przeciwwodnej płyt posadzkowych i fundamentów zapewniających ochronę budynku przez wpływem wody powodziowej;
- 3) ustala się nakaz dostosowania konstrukcji budynku do obciążeń powodowanych przez wypór w czasie zalania oraz napór wody lub kry; dopuszcza się, zamiast dostosowania konstrukcji budynku do obciążeń powodowanych przez napór wody lub kry wprowadzenie innych rozwiązań chroniących konstrukcję budynku;
- 4) zakazuje się realizacji piwnic;
- 5) budynki nakazuje się sytuować dłuższą ścianą równolegle do kierunku przepływu wody (przy prędkości przepływu wody poniżej 0,5 m/s);
- 6) zakazuje się tworzenia wnęk, nisz, w budynkach hamujących przepływ wody;
- 7) ustala się nakaz uwzględnienia zabezpieczeń okien i drzwi przed naporem wody do poziomu 0,3 m powyżej poziomu wody powodziowej;
- 8) zakazuje się budowy miejsc przeznaczonych na parkowanie pojazdów o szczelnych powierzchniach na terenie o rzędnej niższej niż poziom wody powodziowej;
- 9) zakazuje się budowy garaży i parkingów o poziomie posadzki poniżej poziomu wody powodziowej;
- 10) ustala się nakaz stosowania na elewacjach budynków, do wysokości minimum 0,3 m powyżej poziomu wody powodziowej, materiałów wykończeniowych niepodlegających uszkodzeniu lub zniszczeniu w wyniku działania wody powodziowej;
- 11) posadowienie budynku musi uwzględniać rozmycie podłoża wodami powodziowymi;
- 12) ustala się nakaz w stosunku do istniejących budynków:
  - a) mieszkalnych i usługowych dostosowania do występowania wody powodziowej zgodnie z wymogami pkt 2 i 3;
  - b) chowu lub hodowli zwierząt dostosowania do występowania wody powodziowej zgodnie z wymogiem pkt 1 lub poprzez zastosowanie indywidualnych zabezpieczeń przeciwpowodziowych chroniących budynek przed zalaniem.

Zasady kształtowania zabudowy (przy założeniu wprowadzenia skoordynowanych działań w zakresie ukształtowania terenu):

- 1) na rysunku planu wyznacza się:
  - a) strefę lokalizacji zabudowy (lokalizacji budynków),
  - b) koryto ulgi;
- 2) dla strefy lokalizacji zabudowy:
  - a) ustala się nakaz wyniesienia terenu do rzędnej od x m n.p.m. do $x+0,3$ m n.p.m. (rzędna x nie mniej niż 0,3 m powyżej poziomu wody powodziowej),
  - b) po wyniesieniu terenu nie stosuje się wymogów dla obszaru szczególnego zagrożenia powodzią;
- 3) dla koryta ulgi:
  - a) ustala się nakaz obniżenia poziomu terenu minimum do rzędnej y m n.p.m.,
  - b) zakazuje się:
    - zabudowy z wyjątkiem dróg oraz podziemnych sieci infrastruktury technicznej,

- sadzenia drzew i krzewów.

Ustala się granice rozmieszczenia inwestycji celu publicznego oznaczeniu lokalnym: granice koryta ulgi.

Ustalając w planie miejscowym warunek wyniesienia terenu oraz budowy kanału ulgi konieczne jest wyeliminowanie wpływu wyniesienia terenu na zagrożenia powodziowe. W przypadku gdy jest to niemożliwe, należy określić zasięg oddziaływania wyniesienia terenu. Gdy oddziaływanie wykracza poza obszar gminy, musi być dokonane w porozumieniu z gminą sąsiednią.

Zasady ochrony środowiska przyrody i krajobrazu: jak dla obszaru na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi 0,2%.

Zasady modernizacji, rozbudowy i budowy systemów komunikacji i infrastruktury technicznej:

- 1) dopuszcza się budowę liniowych obiektów infrastruktury technicznej;
- 2) zakazuje się budowy liniowych obiektów drogowych (dróg i ścieżek rowerowych) na nasypach sytuowanych poprzecznie do kierunku przepływu wody powodziowej, pogarszających warunki przepływu;
- 3) zakazuje się budowy przydomowych oczyszczalni ścieków (zapis może być oceniany jako sprzeczny z § 12 pkt 3 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie – swoboda w zakresie stosowanych rozwiązań w przypadku braku sieci kanalizacji sanitarnej);
- 4) zakazuje się budowy zbiorników na nieczystości ciekłe z nieszczelnymi kłapami rewizyjnymi lub odpowietrzenia usytuowanymi na rzędnej nie wyższej niż 0,3 m powyżej poziomu wody powodziowej;
- 5) ustala się nakaz zastosowania na przewodach sieci kanalizacji sanitarnej zabezpieczeń przed zwrotnym przepływem ścieków;
- 6) ustala się nakaz stosowania szczelnych kłap na studniach rewizyjnych sieci kanalizacji sanitarnej lokalizowanych na rzędnej nie wyższej niż 0,1 m powyżej poziomu wody powodziowej;
- 7) ustala się nakaz stosowania szczelnych pokryw studni (ujęć wody) lokalizowanych na rzędnej nie wyższej niż 0,3 m powyżej poziomu wody powodziowej;
- 8) ustala się nakaz sytuowania złączy kablowych sieci elektroenergetycznej na rzędnej nie niższej niż 0,3 m powyżej poziomu wody powodziowej;
- 9) punkty elektryczne, włączniki oświetlenia, połączenia przewodów elektrycznych lokalizowane na zewnątrz budynków oraz w garażach oraz w budynkach gospodarczych nakazuje się sytuować nie niżej niż 0,3 m powyżej poziomu wody powodziowej.

W przypadku wyniesienia terenu powyżej poziomu wody powodziowej ustalen planu dla obszarów szczególnego zagrożenia powodzią nie stosuje się. *Komentarz w ust. 1.*

3. Ustalenia dla terenów w granicach obszaru szczególnego zagrożenia powodzią, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1% w zasięgu wody o głębokości większej niż 0,5 m, a mniejszej lub równej 2,0 m.

Przeznaczenie terenu: jak dla obszaru szczególnego zagrożenia powodzią, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1% w zasięgu wody o głębokości mniejszej lub równej 0,5 m.

Zasady kształtowania zabudowy:

- 1) ustala się nakaz wyniesienia poziomu parteru o nie mniej niż 0,3 m ponad poziom wody powodziowej (wody 1%), z zastrzeżeniem pkt 2;
- 2) nakaz pkt 1 nie dotyczy pomieszczeń, gospodarczych i innych nieprzeznaczanych na stały pobyt ludzi, dostosowanych do zalania wodą powodziową; w ścianach zewnętrznych budynku z takimi pomieszczeniami nakazuje się zastosowanie otworów umożliwiających zalanie oraz wylewanie się wody;
- 3) ustala się nakaz zastosowania ciężkiej izolacji przeciwwodnej płyt posadzkowych i fundamentów zapewniających ochronę budynku przed wpływem wody powodziowej z uwzględnieniem rzędnej wody Q1%;
- 4) ustala się nakaz dostosowania konstrukcji budynku do obciążeń powodowanych przez wypór w czasie zalania oraz napór wody lub kry;
- 5) zakazuje się realizacji piwnic;
- 6) budynki nakazuje się sytuować dłuższą ścianą równoległą do kierunku przepływu wody (przy prędkości przepływu wody poniżej 0,5 m/s);
- 7) zakazuje się tworzenia wnęk, nisz, w budynkach hamujących przepływ wody;
- 8) ustala się nakaz uwzględnienia zabezpieczeń okien i drzwi przed naporem wody do poziomu 0,3 m powyżej poziomu wody powodziowej;
- 9) zakazuje się budowy miejsc przeznaczonych na parkowanie pojazdów o szczelnych powierzchniach na terenie o rzędnej niższej niż poziom wody powodziowej;
- 10) zakazuje się budowy garaży i parkingów o poziomie posadzki poniżej poziomu wody powodziowej;
- 11) ustala się nakaz stosowania na elewacjach budynków, do wysokości minimum 0,3 m powyżej poziomu wody powodziowej, materiałów wykończeniowych niepodlegających uszkodzeniu lub zniszczeniu w wyniku działania wody powodziowej;
- 12) posadowienie budynku musi uwzględniać rozmycie podłoża wodami powodziowymi
(Wymogi pkt 3 – 12 zgodne z wymogami z ust. 2);
- 13) zakazuje się lokalizacji ogrodzeń:
  - a) na działkach niezabudowanych: poza liniami zabudowy, wyznaczonymi na rysunku planu, w kierunku brzegu cieku będącego źródłem zagrożeń powodziowych,
  - b) w odległości większej niż 5,0 m od istniejących budynków w kierunku brzegu cieku będącego źródłem zagrożeń powodziowych(Wg obecnego stanu prawnego ustalenia dotyczące lokalizacji ogrodzeń wyłączono z zakresu planu miejscowego – zastrzeżone są dla „uchwały krajobrazowej”);
- 14) w stosunku do istniejących budynków mieszkalnych i usługowych ustala się nakaz:
  - a) likwidacji piwnic,
  - b) dostosowania do występowania wody powodziowej zgodnie z wymogami pkt 3 i 4, z zastrzeżeniem pkt 15;

- 15) dopuszcza się zastosowanie barier przeciwpowodziowych (wyłącznie na gruntach o niskim współczynniku filtracji) indywidualnych lub dla kilku nieruchomości; w przypadku zastosowania barier wymogu pkt 14 nie stosuje się;
- 16) w budynkach istniejących zakazuje się zmiany sposobu użytkowania pomieszczeń narażonych na zalanie na pomieszczenia przeznaczone na stały pobyt ludzi.

Zasady ochrony środowiska przyrody i krajobrazu: jak dla obszaru, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi 0,2%.

Zasady modernizacji, rozbudowy i budowy systemów komunikacji i infrastruktury technicznej: jak dla obszaru szczególnego zagrożenia powodzią w zasięgu wody o głębokości mniejszej lub równej 0,5 m.

W przypadku wyniesienia terenu powyżej poziomu wody powodziowej ustaleń planu dla obszarów szczególnego zagrożenia powodzią nie stosuje się. *Komentarz w ust. 1.*

4. Ustalenia dla terenów w granicach obszaru szczególnego zagrożenia powodzią, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1% w zasięgu wody o głębokości większej niż 2,0 m.

Przeznaczenie terenu:

- 1) tereny infrastruktury technicznej;
- 2) tereny komunikacji;
- 3) obiekty i budowle ochrony przeciwpowodziowej, obiekty gospodarki wodnej;
- 4) tereny zieleni urządzonej;
- 5) tereny sportowe;
- 6) tereny rolnicze z zakazem zabudowy.

Zasady kształtowania zabudowy:

- 1) ustala się zakaz zabudowy z wyjątkiem:
  - a) uzbrojenia terenu, w tym dróg;
  - b) obiektów i budowli ochrony przeciwpowodziowej oraz obiektów gospodarki wodnej,
  - c) ścieżek rowerowych,
  - d) terenowych obiektów sportowych;
  - e) obiektów terenowych
- 2) realizacja zabudowy nie może zmieniać warunków przepływu wód powodziowych.

W stosunku do budynków istniejących (o ile nie przewidziano dla nich w planach zarządzania ryzykiem powodziowym zastosowania zabezpieczeń) ustala się zakaz wykonywania robót budowlanych innych niż remont lub rozbiórka.

5. Ustalenia dla terenów w granicach obszaru szczególnego zagrożenia powodzią, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10%, w zasięgu wody o głębokości mniejszej lub równej 0,5 m

Przeznaczenie terenu:

- 1) zakaz lokalizacji zabudowy mieszkaniowej oraz zabudowy usługowej, w tym obiektów o szczególnym znaczeniu społecznym;
- 2) tereny infrastruktury technicznej;
- 3) tereny komunikacji;
- 4) obiekty i budowle ochrony przeciwpowodziowej, obiekty gospodarki wodnej;
- 5) tereny zieleni urządzonej;
- 6) tereny sportowe;
- 7) tereny rolnicze z zakazem zabudowy

Zasady kształtowania zabudowy:

- 1) ustala się zakaz zabudowy, o ile w ustaleniach dla poszczególnych terenów nie ustalono inaczej (*zakłada się wyjątkowo dopuszczenie do realizacji zabudowy, w uzależnieniu od uwarunkowań terenowych: prędkości przepływu wody powodziowej, stopnia zurbanizowania terenu, utrudnień mogących wystąpić w ochronie przed powodzią*); zakaz nie dotyczy:
  - a) uzbrojenia terenu, w tym dróg;
  - b) obiektów i budowli ochrony przeciwpowodziowej oraz obiektów gospodarki wodnej,
  - c) ścieżek rowerowych,
  - d) terenowych obiektów sportowych – obiektów, których realizacja nie jest związana z budową obiektów budowlanych posiadających część nadziemną, takich jak: pola golfowe, tory crossowe, pumptracki, skate parki, parkury, tory do jazdy konnej;
- 2) wymogi dla nowej zabudowy i dla budynków istniejących: jak na terenach w granicach obszaru szczególnego zagrożenia powodzią, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1%, w zasięgu wody o głębokości mniejszej lub równej 0,5 m.

Zasady ochrony środowiska przyrody i krajobrazu: jak dla obszaru, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi 0,2%.

Zasady modernizacji, rozbudowy i budowy systemów komunikacji i infrastruktury technicznej: jak na terenach w granicach obszaru szczególnego zagrożenia powodzią, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1%, w zasięgu wody o głębokości mniejszej lub równej 0,5 m.

W przypadku wyniesienia terenu powyżej poziomu wody powodziowej ustaleń planu dla obszarów szczególnego zagrożenia powodzią nie stosuje się. *Komentarz w ust. 1.*

6. Ustalenia dla terenów w granicach obszaru szczególnego zagrożenia powodzią, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10%, w zasięgu wody o głębokości większej niż 0,5 m, a mniejszej lub równej 2,0 .

Przeznaczenie terenu:

- 1) tereny infrastruktury technicznej;
- 2) tereny komunikacji;
- 3) obiekty i budowle ochrony przeciwpowodziowej, obiekty gospodarki wodnej;
- 4) tereny zieleni urządzonej;
- 5) tereny sportowe;
- 6) tereny rolnicze z zakazem zabudowy

Zasady kształtowania zabudowy:

- 1) ustala się zakaz zabudowy; zakaz nie dotyczy:
  - a) uzbrojenia terenu, w tym dróg;
  - b) obiektów i budowli ochrony przeciwpowodziowej oraz obiektów gospodarki wodnej,
  - c) ścieżek rowerowych,
  - d) terenowych obiektów sportowych – obiektów, których realizacja nie jest związana z budową obiektów budowlanych posiadających część nadziemną, takich jak: pola golfowe, tory crossowe, pumptracki, skate parki, parkury, tory do jazdy konnej;
- 2) wymogi dla budynków istniejących: jak na terenach w granicach obszaru szczególnego zagrożenia powodzią, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1%, w zasięgu wody o głębokości mniejszej lub równej 0,5 m.

Zasady ochrony środowiska przyrody i krajobrazu: jak dla obszaru, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi 0,2%.

Zasady modernizacji, rozbudowy i budowy systemów komunikacji i infrastruktury technicznej: jak na terenach w granicach obszaru szczególnego zagrożenia powodzią, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1%, w zasięgu wody o głębokości mniejszej lub równej 0,5 m.

W przypadku wyniesienia terenu powyżej poziomu wody powodziowej ustaleń planu dla obszarów szczególnego zagrożenia powodzią nie stosuje się. *Komentarz w ust. 1.*

7. Ustalenia dla terenów w granicach obszaru szczególnego zagrożenia powodzią, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10%, w zasięgu wody o głębokości większej niż 2,0 m

Przeznaczenie terenu:

- 1) obiekty i budowle ochrony przeciwpowodziowej, obiekty gospodarki wodnej;
- 2) tereny zieleni naturalnej;
- 3) tereny użytków zielonych;

Zasady kształtowania zabudowy:

- 1) ustala się zakaz zabudowy; zakaz nie dotyczy:
  - a) uzbrojenia terenu, w tym dróg,

- b) obiektów i budowli ochrony przeciwpowodziowej oraz obiektów gospodarki wodnej;
- 2) wymogi dla budynków istniejących: jak na terenach w granicach obszaru szczególnego zagrożenia powodzią, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1%, w zasięgu wody o głębokości mniejszej lub równej 0,5 m.

Zasady ochrony środowiska przyrody i krajobrazu: jak dla obszaru, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi 0,2%.

Zasady modernizacji, rozbudowy i budowy systemów komunikacji i infrastruktury technicznej: jak na terenach w granicach obszaru szczególnego zagrożenia powodzią, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1%, w zasięgu wody o głębokości mniejszej lub równej 0,5 m.

8. Ustalenia dla terenów w granicach obszaru szczególnego zagrożenia powodzią, obszaru między linią brzegu a wałem przeciwpowodziowym lub naturalnym wysokim brzegiem, w którym wbudowano trasę walu przeciwpowodziowego

Przeznaczenie terenu:

- 1) obiekty i budowle ochrony przeciwpowodziowej, obiekty gospodarki wodnej;
- 2) tereny zieleni naturalnej;
- 3) tereny użytków zielonych (*wykluczenie orki*);

Zasady kształtowania zabudowy:

- 1) ustala się zakaz zabudowy; zakaz nie dotyczy:
  - a) uzbrojenia terenu, w tym dróg,
  - b) obiektów i budowli ochrony przeciwpowodziowej oraz obiektów gospodarki wodnej,
  - c) ścieżek rowerowych,
  - d) terenowych obiektów sportowych – obiektów, których realizacja nie jest związana z budową obiektów budowlanych posiadających część nadziemną, takich jak: pola golfowe, tory crossowe, pumptracki, skate parki, parkury, tory do jazdy konnej;
- 2) wymogi dla budynków istniejących: jak na terenach w granicach obszaru szczególnego zagrożenia powodzią, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1%, w zasięgu wody o głębokości mniejszej lub równej 0,5 m.

Zasady ochrony środowiska przyrody i krajobrazu: jak dla obszaru, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi 0,2%.

Zasady modernizacji, rozbudowy i budowy systemów komunikacji i infrastruktury technicznej: jak na terenach w granicach obszaru szczególnego zagrożenia powodzią, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1%, w zasięgu wody o głębokości mniejszej lub równej 0,5 m.

9. Ustalenia dla terenów zagrożonych powodzią od strony morza

Przeznaczenie terenu:

- 1) w granicach pasa technicznego brzegu morskiego:
  - a) tereny zieleni o charakterze naturalnym,
  - b) nieużytki,
  - c) lasy,
  - d) obiekty i budowle ochrony przeciwpowodziowej i przeciwsztormowej, obiekty gospodarki wodnej,
  - e) tereny rekreacyjno-sportowe z zakazem wznoszenia obiektów budowlanych;
- 2) poza granicami pasa technicznego brzegu morskiego:
  - a) zakaz lokalizacji obiektów o szczególnym znaczeniu społecznym: szpitali, szkół, przedszkoli, zakładów opieki nad dziećmi do lat 3, hoteli, internatów, domów dziecka, domów opieki społecznej, centrów handlowo usługowych;
  - b) zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna, zabudowa usługowa, inna niż wymieniona w pkt 1 (przy zastosowaniu indywidualnych zabezpieczeń przed powodzią);
  - c) tereny infrastruktury technicznej;
  - d) tereny komunikacji;
  - e) obiekty i budowle ochrony przeciwpowodziowej i przeciwsztormowej, obiekty gospodarki wodnej;
  - f) tereny zieleni urządzonej;
  - g) tereny sportowe;
  - h) tereny trwałych użytków zielonych;
  - i) lasy.

Zasady kształtowania zabudowy w granicach pasa technicznego brzegu morskiego:

- 1) zakaz zabudowy z wyjątkiem obiektów i budowli ochrony przeciwpowodziowej i przeciwsztormowej oraz obiektów gospodarki wodnej;
- 2) minimalny poziom bezpieczeństwa brzegu morskiego w pasie technicznym zgodnie z wymogami przepisów odrębnych z zakresu obszarów morskich Rzeczypospolitej Polskiej (zgodnie z rozporządzeniem Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 17 listopada 2017 r. w sprawie minimalnych poziomów bezpieczeństwa brzegu morskiego oraz przebiegu granicznej linii ochrony brzegu morskiego (Dz. U. z 2017 r. poz. 2266).

Zasady kształtowania zabudowy poza granicami pasa ochronnego brzegu morskiego:

- 1) ustala się nakaz wyniesienia poziomu parteru o nie mniej niż 0,8 m ponad poziom wody powodziowej (wody 1%);
- 2) ustala się nakaz zastosowania izolacji przeciwwodnej płyt posadzkowych i fundamentów zapewniających ochronę budynku przez wpływem wody powodziowej;
- 3) ustala się nakaz dostosowania konstrukcji budynku do obciążeń powodowanych przez wypór w czasie zalania, napór wody lub kry oraz falowanie; wymogu nie stosuje się do budynków chronionych nasypem lub innymi rozwiązaniami chroniącymi konstrukcję budynku;

- 4) ustala się nakaz wyniesienia nasypu chroniącego budynek przed powodzią o nie mniej niż 0,5 m ponad poziom wody powodziowej;
- 5) zakazuje się realizacji kondygnacji podziemnych;
- 6) ustala się nakaz uwzględnienia zabezpieczeń okien i drzwi przed naporem wody do poziomu 0,3 m powyżej poziomu wody powodziowej;
- 7) zakazuje się budowy miejsc przeznaczonych na parkowanie pojazdów o szczelnych powierzchniach na terenie o rzędnej niższej niż poziom wody powodziowej;
- 8) zakazuje się budowy garaży i parkingów o poziomie posadzki poniżej poziomu wody powodziowej;
- 9) ustala się nakaz stosowania na elewacjach budynków, do wysokości minimum 0,5 m powyżej poziomu wody powodziowej, materiałów wykończeniowych niepodlegających uszkodzeniu lub zniszczeniu w wyniku działania wody powodziowej;
- 10) posadowienie budynku musi uwzględniać rozmycie podłoża wodami powodziowymi;
- 11) ustala się nakaz w stosunku do istniejących budynków dostosowania do występowania wody powodziowej zgodnie z wymogami pkt 2 i 3.

Zasady ochrony środowiska przyrody i krajobrazu: jak dla obszaru na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi 0,2%.

10. Ustalenia dla terenów w granicach obszaru narażonego na zalanie w przypadku uszkodzenia lub zniszczenia wału przeciwpowodziowego, wału przeciwsztormowego.

Przeznaczenie terenu:

- 1) w pasie 50 m od stopy wału:
  - a) tereny użytków zielonych;
  - b) tereny zieleni naturalnej;
- 2) poza pasem 50 m od stopy wału:
  - a) obiekty o szczególnym znaczeniu społecznym: szpitale, szkoły, przedszkola, zakłady opieki nad dziećmi do lat 3, hotele, internaty, domy dziecka, domy opieki społecznej, centra handlowo usługowe wyłącznie w przypadku zastosowania indywidualnych obwałowań lub barier przeciwpowodziowych zabezpieczającymi przed zalewem wodą budynki z pomieszczeniami przeznaczonymi na pobyt ludzi,
  - b) zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna, zabudowa usługowa, inna niż wymieniona w lit. a (przy prędkości przepływu wody poniżej 1m/s lub w sytuacji, gdy nie stworzy utrudnień w zarządzaniu ryzykiem powodziowym bądź zagrożenia dla ochrony mienia oraz bezpieczeństwa zdrowia i życia ludzi);
  - c) tereny infrastruktury technicznej;
  - d) tereny komunikacji;
  - e) obiekty i budowle ochrony przeciwpowodziowej, obiekty gospodarki wodnej;
  - f) tereny zieleni urządzonej;
  - g) tereny sportowe;
  - h) tereny rolnicze z zakazem lokalizacji obiektów chowu lub hodowli zwierząt.

Zasady kształtowania zabudowy:

- 1) w pasie 50 m od stopy wału obowiązują zakazy określone w przepisach odrębnych z zakresu gospodarowania wodami oraz warunki odstępstw od zakazów określone na podstawie tych przepisów;
- 2) poza pasem 50 m od stopy wału:
  - a) ustala się nakaz wyniesienia poziomu parteru o nie mniej niż 0,3 m ponad poziom wody powodziowej, z zastrzeżeniem lit. b,
  - b) nakaz lit. a nie dotyczy pomieszczeń dostosowanych do zalania wodą powodziową; w ścianach zewnętrznych budynku z takimi pomieszczeniami nakazuje się zastosowanie otworów umożliwiających zalanie oraz wylewanie się wody,
  - c) ustala się nakaz zastosowania izolacji przeciwwodnej płyt posadzkowych i fundamentów zapewniających ochronę budynku przez wpływem wody powodziowej,
  - d) ustala się nakaz dostosowania konstrukcji budynku do obciążeń powodowanych przez wypór w czasie zalania oraz napór wody lub kry,
  - e) zakazuje się realizacji kondygnacji podziemnych,
  - f) ustala się nakaz uwzględnienia zabezpieczeń okien i drzwi przed naporem wody do poziomu 0,3 m powyżej poziomu wody powodziowej,
  - g) ustala się nakaz stosowania na elewacjach budynków, do wysokości minimum 0,3 m powyżej poziomu wody powodziowej, materiałów wykończeniowych niepodlegających uszkodzeniu lub zniszczeniu w wyniku działania wody powodziowej,
  - h) posadowienie budynku musi uwzględniać rozmycie podłoża wodami powodziowymi,
  - i) w stosunku do istniejących budynków mieszkalnych i usługowych ustala się nakaz:
    - likwidacji piwnic,
    - dostosowania do występowania wody powodziowej zgodnie z wymogami lit. c i d, z zastrzeżeniem lit. j,
  - j) dopuszcza się zastosowanie barier przeciwpowodziowych (wyłącznie na gruntach o niskim współczynniku filtracji) indywidualnych lub dla kilku nieruchomości; w przypadku zastosowania barier wymogu lit. i nie stosuje się.

Zasady kształtowania zabudowy na terenie Żuław:

- 1) dopuszcza się lokalizację zabudowy wyłącznie w obszarze zwartej zabudowy;
- 2) nakazuje się przy realizacji budynków:
  - a) wyniesienie terenu wokół budynku do poziomu nie niższego, niż poziom terenu na sąsiednich zabudowanych działkach budowlanych,
  - b) lub wyniesienie terenu (terpu) do poziomu nie niższego niż poziom wody powodziowej,
  - c) lub wyniesienie terenu wokół budynku do rzędnej określonej dla obszaru zwartej zabudowy (Zakłada się wyznaczenie na rysunku planu obszarów zwartej zabudowy, dla których ustala się rzędne terenu wokół budynku),
  - d) lub posadowienie budynku na palach.

Zasady ochrony środowiska przyrody i krajobrazu: jak dla obszaru, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi 0,2%.

11. Ustalenia dla terenów w granicach obszaru narażonego na zalanie w przypadku uszkodzenia lub zniszczenia budowli piętrzącej

Ustalenia dla terenów w granicach obszaru narażonego na zalanie w przypadku uszkodzenia lub zniszczenia budowli piętrzącej: jak dla terenów w granicach obszaru szczególnego zagrożenia powodzią, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10%, w zasięgu wody o głębokości większej niż 0,5 m, a mniejszej lub równej 2,0 m.

9. Spis załączników

ZAŁĄCZNIKI ELEKTRONICZNE:

- Załącznik nr 1 - Tabela - Ustalenia planów zagospodarowania przestrzennego województw mające na celu zmniejszenie ryzyka powodziowego i zmniejszenie strat w przyszłości.
- Załącznik nr 2- Tabela -Ustalenia studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin mające na celu zmniejszenie ryzyka powodziowego i zmniejszenie strat w przyszłości.
- Załącznik nr 3 - Tabela - Ustalenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego fragmentów gmin mające na celu zmniejszenie ryzyka powodziowego i zmniejszenie strat w przyszłości.
- Załącznik nr 4 - Tabela - Ustalenia dokumentów diagnozujących problemy powodziowe na terenie gmin i określających sposób przeciwdziałania zjawiskom powodzi mające na celu zmniejszenie ryzyka powodziowego i zmniejszenie strat w przyszłości.
- Załącznik nr 5- Tabela - Ustalenia planów zagospodarowania przestrzennego województw mające na celu ochronę i zwiększanie naturalnej retencji, przywracanie naturalnych warunków przepływu oraz naturalnych parametrów morfologicznych rzek.
- Załącznik nr 6 - Tabela -Ustalenia studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin mające na celu ochronę i zwiększanie naturalnej retencji, przywracanie naturalnych warunków przepływu oraz naturalnych parametrów morfologicznych rzek.
- Załącznik nr 7 - Tabela -Ustalenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego fragmentów gmin mające na celu ochronę i zwiększanie naturalnej retencji, przywracanie naturalnych warunków przepływu oraz naturalnych parametrów morfologicznych rzek.
- Załącznik nr 8 - Tabela - Ustalenia dokumentów diagnozujących problemy powodziowe na terenie gmin i określających sposób przeciwdziałania zjawiskom powodzi mające na celu ochronę i zwiększanie naturalnej retencji, przywracanie naturalnych warunków przepływu oraz naturalnych parametrów morfologicznych rzek.

ZAŁĄCZNIK DOKUMENTOWY

- **Załącznik nr 9** – Opinia prawna w sprawie granic władztwa planistycznego gminy – w kontekście ustaleń związanych z gospodarką wodną i ochroną przeciwpowodziową.

10. Spis literatury

- Lejcuś K., Burszta-Adamiak E., Dąbrowska J., Wróblewska K., Orzeszyna H., 2017: Katalog dobrych praktyk – zasady zrównoważonego gospodarowania wodami opadowymi pochodzącymi z nawierzchni pasów drogowych, Wrocław.
- Mroziak K., Przybyła C., 2013: Mała retencja w planowaniu przestrzennym, Poznań.
- Kowalewski Z. 2003: Wpływ retencjonowania wód powierzchniowych na bilans wodny małych zlewni rolniczych. Woda – Środowisko – Obszary Wiejskie. Rozprawy naukowe i monografie. 6. IMUZ.
- Januchta-Szostak A, 2014: Rola urbanistyki i architektury w gospodarowaniu wodą, W: Zrównoważony Rozwój – Zastosowania. Woda w mieście, nr 5/2014, Fundacja Sendzimira, Kraków 2014.
- Adamowski D., Zalewski J., Paluch P., Glixelli T, 2017: Katalog zielono – niebieskiej infrastruktury. Część II. Wytyczne i rozwiązania, Bydgoszcz.
- Romanowicz R, Nachlik E., Januchta-Szostak A. , Starkel L. ,Kundzewicz Z. , Byczkowski A., Kowalczak P., Żelaziński J., Radczuk L., Kowalik P., Szamałek K., 2014: Zagrożenia związane z nadmiarem wody W: Natura, nr 1/2014, str. 123-148.

Akty prawne

- Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 293),
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 27 września 2003 r. w sprawie wymaganego zakresu projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego (Dz. U. Nr 164, poz. 1587),
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie wymaganego zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz. U. Nr 118, poz. 1233),
- Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne (Dz. U. 2020 poz. 310),
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej oraz Ministra Inwestycji i Rozwoju z dnia 24 stycznia 2019 r. w sprawie zakresu wymagań oraz warunków dla planowanej zabudowy oraz planowanego zagospodarowania terenów położonych na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią oraz sposobu ich ustalania (Dz. U. 2019 poz. 244);

Inne

- Mapy zagrożenia i ryzyka powodziowego - <http://mapy.isok.gov.pl/imap/>
- Dokumenty z zakresu planowania i zagospodarowania przestrzennego opracowywane dla województw i gmin (PZPW, SUIKZP, MPZP) oraz dokumenty diagnozujące problemy powodziowe na terenie gmin i określające sposób przeciwdziałania zjawiskom powodzi – wykaz w tabelach stanowiących Załączniki 1-8 do raportu;
- Biuletyny Informacji Publicznej oraz portale mapowe gmin objętych analizą.

11. WYKAZ SKRÓTÓW

PZPW – plan zagospodarowania przestrzennego województwa,

SUiKZP – studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego,

MPZP – miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego,

OSZP – obszary szczególnego zagrożenia powodzią,

OWP – obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi 0,2% lub na których istnieje prawdopodobieństwo wystąpienia zdarzenia ekstremalnego,

ONNP – obszary obejmujące tereny narażone na zalanie w przypadku uszkodzenia lub zniszczenia wału przeciwpowodziowego, wału przeciwsztormowego lub budowli piętrzącej (ONNP).